

Budsjett-innst. S. nr. 9

(2004–2005)

**Budsjettinnstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen**

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

**Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på stats-
budsjettet for 2005, kapitler under Olje- og energidepartementet
(unntatt Del III kapittel 6) og Miljøverndepartementet
(rammeområdene 12 og 13)**

Budsjett-innst. S. nr. 9

(2004–2005)

**Budsjettinnstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen**

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

**Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på stats-
budsjettet for 2005, kapitler under Olje- og energidepartementet
(unntatt Del III kapittel 6) og Miljøverndepartementet
(rammeområdene 12 og 13)**

INNHold

Innledning	5
1. Rammeområde 12 - Olje og energi	
(unntatt Del III kapittel 6 Stortingets anmodningsvedtak nr. 359)	5
1.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 12 Olje og energi	7
1.1.1 Innledning	7
1.1.2 Høyre og Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	7
1.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer	8
1.1.4 Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	9
1.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	11
1.1.6 Senterpartiets hovedprioriteringer	14
1.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler under rammeområde 12	15
Kap. 1800 Olje- og energidepartementet	15
Kap. 1810 Oljedirektoratet	17
Kap. 4810 Oljedirektoratet	18
Kap. 1815 Petoro AS	18
Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat	19
Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat	24
Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon	24
Kap. 1827 Miljøvennlig gassteknologi	31
Kap. 4827 Miljøvennlig gassteknologi	33
Kap. 2490 NVE Anlegg	33
Kap. 4829 Konsesjonsavgiftsfondet	34
Kap. 1830 Energiforskning	34
Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	36
Kap. 4860 Statsforetak under Olje- og energidepartementet	36
Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	37
Kap. 5490 NVE Anlegg	37
Kap. 5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet	37
2. Rammeområde 13 - Miljø	38
2.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 13 Miljø	40
2.1.1 Innledning	40
2.1.2 Høyre og Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	40
2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer	41
2.1.4 Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	42
2.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	45
2.1.6 Senterpartiets hovedprioriteringer	49
2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler under rammeområde 13	51
Kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning	63
Kap. 1429 Riksantikvaren	63
Kap. 4429 Riksantikvaren	65
Kap. 1432 Norsk kulturminnefond	65
Kap. 4432 Norsk kulturminnefond	65
Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn	65
Kap. 4441 Statens forurensningstilsyn	68
Kap. 1444 Produktregisteret	68
Kap. 1445 Miljøvennlig skipsfart	69

	Kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk	69
	Kap. 2465 Statens kartverk	70
	Kap. 5621 Statens miljøfond, renteinntekter	70
3.	Forslag fra mindretall	70
4.	Komiteens tilråding	73

Budsjett-innst. S. nr. 9

(2004-2005)

Budsjettinnstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2005, kapitler under Olje- og energidepartementet (unntatt Del III kapittel 6) og Miljøverndepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

INNLEDNING

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2005 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområdene 12 Olje og energi (unntatt Del III kapittel 6) og rammeområde 13 Miljø.

1. RAMMEOMRÅDE 12 - OLJE OG ENERGI (UNNTATT DEL III KAPITTEL 6 STORTINGETS ANMODNINGSVEDTAK NR. 359)

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i St.prp. nr. 1 (2004-2005)

90 poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
Utgifter i hele kroner			
<i>Olje- og energidepartementet</i>			
1800		Olje- og energidepartementet	186 350 000
	1	Driftsutgifter	109 400 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 900 000
	22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	21 500 000
	70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i>	19 500 000
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 450 000
	72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet	7 600 000
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)	214 900 000
	1	Driftsutgifter	153 200 000
	21	Spesielle driftsutgifter	56 700 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000
1815		Petoro AS	219 900 000
	70	Administrasjon	219 900 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)	382 250 000
	1	Driftsutgifter	247 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	52 400 000
	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	73 850 000
	45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	700 000
	75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 600 000
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	36 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 000 000
	74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	24 000 000
1827		Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 4827)	55 900 000
	50	Administrasjon	10 000 000
	51	Overføring til innovasjonsvirksomheten	45 900 000
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829)	421 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 500 000
	50	Norges forskningsråd	393 300 000
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	9 900 000

Petroleumsvirksomheten

2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)	23 200 000 000
	30	Investeringer	22 000 000 000
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 200 000 000

Statens forretningsdrift

2490		NVE Anlegg (jf. kap. 5490, 5491 og 5603)	5 000 000
	24	Driftsresultat	0
	1	Driftsinntekter	-43 000 000
	2	Driftsutgifter	36 500 000
	3	Avskrivninger	5 400 000
	4	Renter av statens kapital	1 100 000
	45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000
		Sum utgifter rammeområde 12	24 722 000 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

4810		Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)	49 100 000
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	2 800 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 900 000
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	9 500 000
	8	Inntekter barnehage	3 900 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)	83 300 000
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	25 100 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	42 800 000
	40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	15 400 000
4827		Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 1827)	45 900 000
	80	Fondsavkastning	45 900 000
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)	144 000 000
	50	Overføring fra fondet	144 000 000
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet	10 100 000
	70	Garantiprovisjon, Statnett SF	10 100 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
<i>Inntekter fra petroleumsvirksomheten</i>			
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)	95 800 000 000
	24	Driftsresultat:	73 200 000 000
		1 Driftsinntekter	118 700 000 000
		2 Driftsutgifter	-21 600 000 000
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 300 000 000
		4 Avskrivninger	-14 900 000 000
		5 Renter av statens kapital	-7 700 000 000
	30	Avskrivninger	14 900 000 000
	80	Renter av statens kapital	7 700 000 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5490		NVE Anlegg (jf. kap. 2490)	1 000 000
	1	Salg av utstyr mv.	1 000 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet	48 500 000
	80	Renter, Statnett SF	48 500 000
		Sum inntekter rammeområde 12	96 181 900 000
		Netto rammeområde 12	-71 459 900 000

1.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 12 Olje og energi

1.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 13. oktober 2004 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. S. nr. 2 (2004-2005). Ved Stortingets vedtak 25. november 2004 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til kr -71 459 900 000, jf. Budsjett-innst. S. nr. I (2004-2005).

1.1.2 Høyre og Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, og fra Kristelig Folkeparti, lederen Bror Yngve Rahm og Ingmar Ljones, peker på Norges rike energiressurser. Vannkraftressursene, olje- og gassressursene, nye fornybare energikilder og en miljøvennlig energibruk gjør at Norge har alle forutsetninger for å være Vest-Europas ledende energileverandør. I tillegg har forskningsmiljøer og bedrifter utviklet kompetanse i verdensklasse innenfor utvinning og utnytting av energiressurser. Endringene i internasjonal oljeindustri, økt internasjonal etterspørsel etter sikker og miljøvennlig energi og liberaliseringen av elektrisitets- og gassmarkedet i EU skaper derfor store forretningsmessige muligheter for Norge som energinasjon.

Disse medlemmer mener energipolitikken skal fremme verdiskaping, samtidig som den baseres på målet om en langsiktig og miljømessig forsvarlig forvaltning av energiressursene. For Norge er det viktig å

kombinere rollen som en stor energiprodusent med å være foregangsland innen miljøpolitikken.

Petroleumsvirksomheten er Norges viktigste næring. Det er viktig å sikre at petroleumssektoren blir en vesentlig bidragsyter til finansieringen av velferdssamfunnet og til industriell utvikling også i fremtiden. Disse medlemmer mener derfor at det må legges til rette for at norsk sokkel forblir et attraktivt og konkurransedyktig område for verdiskaping og investeringer, og at norske selskaper kan styrke sin konkurranseposisjon både på norsk sokkel og internasjonalt. Disse medlemmer vil derfor legge til rette for industriell og teknologisk utvikling for å få mer ut av ressursene og få kostnadene ned. Verdien vil i stigende grad skapes av teknologi og annen menneskelig innsats. Det krever økt innsats på forskning og teknologiutvikling. Den samlede industrielle klyngen må derfor sikres rammevilkår som gjør dette mulig. Dette kan bidra til økt internasjonalisering og store positive ringvirkninger for det norske samfunn.

Disse medlemmer viser til Stortingets behandling av St.meld. nr. 38 (2003-2004) i Innst. S. nr. 249 (2003-2004), hvor Regjeringen blant annet fikk tilslutning til en gjenåpning av Barentshavet for helårig petroleumsvirksomhet, bortsett fra i enkelte sårbare områder på Tromsøflaket, rundt Bjørnøya, langs iskannten og polarfronten og de kystnære områdene utenfor Troms og Finnmark. Disse medlemmer viser til at Regjeringen har satt strenge krav til miljø og sikkerhet ved petroleumsvirksomhet i nordområdene – og har blant annet som en forutsetning for videre aktivitet i Barentshavet at det ikke skal være utslipp til sjø under normal drift. Disse medlemmer vil peke på de

mulighetene denne virksomheten kan gi norsk oljeindustri i form av utvikling av miljøvennlige teknologiske løsninger, å sette gode miljøstandarder for aktivitet i denne type havområder, samt industrielle muligheter. Disse medlemmer viser videre til at Regjeringen arbeider med å utarbeide en helhetlig forvaltningsplan for området Lofoten-Barentshavet der hensynet til miljø, fiskerier, petroleumsvirksomhet og sjøtransport vurderes samlet. De store inntektene fra petroleumsvirksomheten kommer fra en felles ressurs og må derfor forvaltes slik at de kommer hele samfunnet til gode. Samtidig er petroleumsressursene en ikke-fornybar ressurs, og inntektene fra petroleumsvirksomheten vil ikke vare evig. Det er derfor viktig med investeringer og forskning innen petroleumssektoren slik at vi utnytter de gjenværende ressursene på en best mulig måte. Disse medlemmer mener det er et siktemål å sikre et stabilt aktivitetsnivå på norsk sokkel som tar hensyn til velferds-, miljø-, og langsiktighetsperspektivet.

Disse medlemmer ser på klimaproblematikken som en av de største utfordringene verden står overfor. For å redusere utslippene av miljøødeleggende klimagasser må det satses på energiøkonomisering, fornybare energikilder, reduksjon av klimagassutslipp fra petroleumssektoren, miljøvennlig samferdsel og bedre kollektivtransport.

Disse medlemmer ønsker en offensiv satsing på energiforskning, og foreslår derfor en bevilgning til dette på 421,7 mill. kroner, en økning på 106,3 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2004. Økningen knytter seg i hovedsak til økt satsing på petroleumsforskning, samt en styrking av forskning og innovasjon rettet mot utviklingen av fremtidens rene energisystem, herunder hydrogen. Økningen vil styrke de nye store programmene i Forskningsrådet, PETROMAKS og RENERGI. I tillegg foreslås det særskilte midler for å styrke deltakelsen i EU-prosjekter.

Disse medlemmer understreker at skal vi realisere de store potensielle verdiene innenfor energisektoren, er det viktig at vi evner å løse de teknologiske og miljømessige utfordringene i tiden fremover. Det er et stort potensial for ytterligere økt verdiskaping innenfor denne sektoren hvis vi klarer å utnytte våre store energiressurser på en enda bedre måte enn i dag. Samtidig står vi overfor store miljøutfordringer.

Disse medlemmer viser til at på tross av store energiressurser er Norge i dag en netto importør av elektrisk kraft i et normalår. Dessuten er norsk elektrisitetsproduksjon ensidig basert på vannkraft. Vannkraft er en miljøvennlig og fornybar energikilde, men avhengigheten av vannkraften gjør oss sårbare i forhold til variasjonen i nedbørmengden. Disse medlemmer understreker derfor betydningen av at vi blir mindre sårbare for tørrår gjennom økt produksjon av elektrisk kraft fra ulike forsyningskilder og gjennom bedret overføringskapasitet for elektrisk kraft med utlandet. Utvikling av gasskraftverk med CO₂-håndtering er en viktig del av løsningene på dette problemet. Disse medlemmer viser til at Regjeringen 1. juli 2004 opprettet et fond for miljøvennlig gasskraftteknologi

med en fondskapital på 2 mrd. kroner, jf. St.prp. nr. 63 (2003-2004) og Innst. S. nr. 250 (2003-2004). Fondet ble opprettet med bakgrunn i behovet for en forutsigbar og stabil finansiering av utviklingen av miljøvennlige gasskraftteknologier. Avkastningen av fondskapitalen for annet halvår 2004 vil gi en utbetaling på 45,9 mill. kroner for 2005. I tillegg foreslår disse medlemmer i tråd med Regjeringens forslag at virksomheten i tillegg skal disponere en tilsagnsfullmakt på 50 mill. kroner i 2005 til forskning knyttet til utvikling av renseteknologi for gasskraftverk.

Disse medlemmer mener det er viktig at Norge som energinasjon i større grad legger opp til å bruke og utvikle nye fornybare energikilder. Energifondet skal være en langsiktig finansieringskilde for omstillingsarbeidet. Energifondet forvaltes av Enova SF. Olje- og energidepartementet har inngått en avtale om forvaltningsarbeidet. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i St.meld. nr. 18 (2003-2004) signaliserte en økning av ambisjonene for Enovas virksomhet. I henhold til den nye avtalen skal Enova bidra til ny miljøvennlig energiproduksjon og energisparing tilsvarende 12 TWh innen utgangen av 2010. Dette er en økning på 2 TWh i forhold til den tidligere avtalen. Disse medlemmer sier seg fornøyd med hvordan Enova har oppnådd målene så langt, og slutter seg til de økte ambisjonsmålene for omlegging av energibruk og energiproduksjon.

Sett i lys av variasjonene i nedbørmengder er det viktig at Norge blir mindre avhengig av vannkraften som energikilde. Enovas arbeid er viktig i så måte. Regjeringens satsing på å få frem renseteknologi på gasskraftverk er også en viktig del av den langsiktige strategien for å få mer kraftproduksjon.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen gjennom en heving av grensen for konsesjonsplikt har gjort det enklere for grunneiere å etablere små vannkraftanlegg. Økt utnyttelse av kraft fra mini-, mikro- og småkraftverk kan gi verdifulle bidrag i å bedre den norske kraftbalansen. Disse medlemmer viser til Regjeringens satsing på infrastruktur for naturgass. Det foreligger planer om utnyttelse av naturgass i ulike deler av landet. Disse medlemmer er enig i at det er en viktig forutsetning for økt utnyttelse av naturgass at det legges til rette for økt utbygging av infrastruktur blant annet ved å yte støtte til slike infrastrukturprosjekter.

Disse medlemmer viser for øvrig til regjeringen Bondevik IIs forslag til budsjett for Olje- og energidepartementet for 2005, og de endringer i forhold til dette som fremkommer av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og støtter forslaget med disse endringene.

1.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, viser til Arbeiderpartiets alternative budsjettforslag der det ble foreslått å bevilge 50 mill. kroner mer under rammeområde 12 enn i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2005.

Disse medlemmer viser til at situasjonen innen kraftforsyningen i Norden vil bli vanskeligere ved at forbruket fortsetter å øke mer enn veksten i produksjonene. Arbeidet for å bedre kraftsituasjonen må derfor prioriteres høyt. Innsatsen for å redusere veksten i forbruket må økes og produksjonen må økes. Disse medlemmer mener det statlige selskapet Enovas rolle er viktig i denne sammenheng og at midlene Enova disponerer brukes på en effektiv måte. Disse medlemmer viser til at bevilgningene over statsbudsjettet til Energifondet, som er Enovas viktigste finansieringskilde, under Bondevik II-regjeringen er fjernet og at Energifondet i sin helhet nå finansieres med påslag i nettariiffen som har økt fra 0,3 til 1,0 øre/kWh. Disse medlemmer mener det må satses på flere fornybare energikilder og mener bioenergi har et stort potensial i Norge. Disse medlemmer viser derfor til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås økt satsing på forskning på mer miljøvennlige teknologier for bruk av bioenergi med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at den innenlandske bruken av naturgass må økes, bl.a. til energiproduksjon. Det foreligger planer flere steder i landet om å ta i bruk naturgass til energiformål og industrielle formål. Disse medlemmer understreker at en avgjørende forutsetning for å øke den innenlandske bruken av naturgass er at det bygges infrastruktur for transport av naturgass. Staten må delta i satsingen på infrastruktur gjennom tilskudd og ved at det opprettes et statlig investeringsselskap som sammen med andre investorer skal investere langsiktig i infrastruktur for transport av naturgass. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås at et slikt selskap tilføres 3 mrd. kroner i egenkapital.

Disse medlemmer viser til at overføringstariffen for strøm varierer mye mellom ulike områder i landet og mener det er uheldig at Regjeringen foreslår å fjerne ordningen med tilskudd til utjevning av overføringstariffen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der ordningen opprettholdes og der det foreslås en bevilgning på 40 mill. kroner til formålet, slik at om lag 50 000 strømkunder kommer inn under ordningen.

Disse medlemmer mener petroleumsforskningen er viktig for å redusere kostnader, øke utvinningen og sikre gode miljøløsninger i petroleumssektoren. Foruten å bidra til økt lønnsom produksjon fra norsk kontinentalsokkel er forskning og teknologiutvikling en forutsetning for å opprettholde en konkurransedyktig olje- og gassindustri i Norge. Økte midler til petroleumsforskning er derfor et viktig bidrag til videre verdiskaping i en stor og viktig næring for Norge. Disse medlemmer viser til de signaler disse medlemmer ga i Innst. S. nr. 249 (2003-2004) Om petroleumsvirksomheten, og til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å styrke Fondet for forskning og nyskaping med 1 mrd. kroner. Den økte avkastningen skal nyttes til langsiktig og grunnleggende forskning rettet mot petroleumssektoren.

Disse medlemmer vil vise til vedtak i Stortinget 25. november 2004 om rammeområde 12. Disse medlemmer kan ikke se at den vedtatte ramme er akseptabel i forhold til de prioriteringer som trengs for å føre en aktiv energipolitikk. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets helhetlige budsjettopplegg slik det kommer frem i Budsjett-innst. S. I (2004-2005), og vil derfor ikke fremme egne forslag innenfor vedtatt ramme.

Tabellen viser Arbeiderpartiets primære budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag. Endring er i forhold til St.prp. nr. 1(2004-2005).

Kap	Post	Merknad	Endring
1820	73	Forskjellene i nettariiff varierer mye fra distrikt til distrikt. Arbeiderpartiet vil opprettholde ordningen med tilskudd til utjevning av overføringstariffene, slik at flere strømkunder, blant annet en del bedrifter, får lavere strømmregning, og foreslår derfor 40 mill. kroner til dette formålet.	40 000
1830	50	Det er et stort potensial i å utnytte bioenergien i Norge. Det er behov for økt satsing på forskning for å utvikle mer effektive og miljøvennlige teknologier. Arbeiderpartiet foreslår derfor 10 mill. kroner mer til dette.	10 000

1.1.4 Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, er bekymret over den passive politikken som føres på energi- og petroleumsområdet. Advarslerne om en svekket kraftbalanse og synkende aktivitet på petroleumssektoren er mange. Disse medlemmer mener at Norge i langt større grad enn i dag må utnytte våre muligheter som energistormakt. Forholdene må legges til rette for at Norge skal forbli en energistormakt, hvor energisektoren forblir en viktig del av vårt næringsliv. Den vil skape grobunn for teknologiutvikling, høy verdiskaping, og god levestandard. Dette

skal også komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom tilgang til energi til en fornuftig pris.

Energi bør fritt kunne omsettes i markedet, og fritt kunne brukes av de aktører som til enhver tid kjøper energien i markedet, uten innblanding fra det offentlige side. Myndighetene skal i minst mulig grad tvinge frem en omlegging av energibruken etter hvilken favoritteknologi miljøbevegelsen til enhver tid promoterer. Disse medlemmer mener det skal være fri konkurranse mellom de forskjellige former for energibærere, uten noen form for subsidiering. Disse medlemmer vil heller ikke bruke skattebetalernes penger til andre tiltak som har som målsetting å endre energifor-

bruket, og ønsker heller ikke bruk av økte avgifter som virkemiddel for å endre eller redusere forbruket. Eventuelle ENØK-tiltak må baseres på den enkeltes økonomiske gevinst. Samtidig mener disse medlemmer at myndighetene må ta ansvar for forsyningssikkerheten av kraft så vel som miljøaspektet i petroleumssektoren.

Disse medlemmer tar avstand fra den myten som er skapt om at man i Norge sløser med energi. Rapporter og statistikk viser klart at man i Norge ikke har større energiforbruk i husholdninger enn andre land vi normalt sammenligner oss med. Det er i dag ingen mangel på energi i Norge, men mangel på politisk vilje og handlekraft til å utnytte våre enorme energiressurser. Resultatet er bl.a. at Norge i et normalår har underskudd på elektrisk kraft. Dette medfører høye priser for kundene, og underskuddet må dekkes gjennom importert kraft bl.a. fra kullkraft- og kjernekraftverk. Disse medlemmer ønsker å øke kraftproduksjonen, og mener det fortsatt er muligheter for miljøtilpassede vannkraftutbygginger. Spesielt må bruken av minikraftverk økes. I tilfeller hvor det oppstår konflikter av miljømessig art vil disse medlemmer sikre at lokaldemokratiet i større grad enn tidligere blir lyttet til.

Disse medlemmer mener at Norge som energinasjon må satse på en bedre utnyttelse av våre gassressurser i samfunnet generelt, i tillegg til kraftproduksjon. Disse medlemmer vil derfor legge forholdene bedre til rette for bruk av gass innenlands, deriblant bygging av gasskraftverk. Disse medlemmer mener også at hovedinfrastrukturen for gass er et myndighetsansvar, og foreslår at det skal opprettes et selskap for å koordinere arbeidet og sikre investering i slik infrastruktur. Disse medlemmer vil gi økonomisk støtte til bygging av infrastruktur for naturgass, og øker derfor denne budsjettposten.

Oljenæringen er, og vil i mange år fremover være, svært viktig for norsk økonomi. Det er imidlertid viktig at vi hele tiden fokuserer på denne næringens rammebetingelser og sikrer langsiktighet og forutsigbarhet, slik at næringen står bedre rustet også ved et eventuelt fall i oljeprisen.

Disse medlemmer vil som tidligere arbeide for å redusere/fjerne bruttoskattene på sokkelen, samtidig som disse medlemmer vil arbeide for et mer rettferdig skattesystem som i større grad fordeler både oppsider og nedsider, noe som vil bidra til å sikre aktiviteten på sokkelen også ved lavere oljepriser. Forholdene er nå bedre lagt til rette for større mangfold på sokkelen, men det bør utredes skatteincentiver for å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom. Disse medlemmer mener myndighetene i sterkere grad må sikre den videre dialogen med næringen i lys av rapportene fra Kon-Kraft. Det må i tillegg sørges for at oljeindustrien gis tilgang på nye prospektive arealer, også i nordområdene.

Teknologiutvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskapning for nasjonen og den globale konkurranseevnen i næringen. Slik teknologiutvikling har betydelige positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Forholdene må derfor legges til rette for å hindre oppsplitting av de teknologi- og kompetansemiljøer det har tatt tre tiår å bygge opp. Staten er den desidert største aktøren på norsk sokkel. Disse medlemmer mener staten bør ta et langt større ansvar for FoU innen petroleumsnæringen, og Stortinget bør opprette et energi- og petroleumsforskningsfond for å sikre langsiktigheten i denne forskningen.

Disse medlemmer viser til dagens budsjettbehandlingssystem i Stortinget og det faktum at faginnstillingene ikke lenger styrer budsjetttrammene innen sitt fagfelt. Under dette systemet finner disse medlemmer det vanskelig å fremme Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag, da den vedtatte rammen er betydelig høyere enn disse medlemmers bevilgninger innenfor rammeområde 12.

På bakgrunn av budsjettavtalen med regjeringspartiene legger disse medlemmer ikke frem et selvstendig tallbudsjett innenfor Stortingets vedtatte ramme. For å synliggjøre Fremskrittspartiets prioriteringer har disse medlemmer likevel valgt å legge inn sitt primære budsjettforslag i sine generelle merknader.

Tabellen viser Fremskrittspartiets primære budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag. Endring er i forhold til St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Kap	Post	Merknad	Endring
1800	1	Det er mulig med effektiviseringstiltak og bedre ressursutnyttelse, og reduserer "Driftsutgifter" med 6 mill. kroner	-6 000
1800	21	Denne posten som skal benyttes til eksterne utredninger og analyser, uavhengige vurderinger og evalueringer, beslutningsstøtte og annen støtte av tidsbegrenset karakter, er for høy. Departementet må i større grad bruke den kompetanse en selv har bygget opp gjennom flere tiår, og "Spesielle driftsutgifter" kuttes med 5 mill. kroner	-5 000
1800	70	Internasjonalisering av oljevirkosomheten er viktig, men er først og fremst selskapenes eget ansvar. Dette må sees i sammenheng med Fremskrittspartiets skattepolitikk som gjør selskapene i stand til å ivareta denne funksjonen på egen hånd. Posten reduseres med 10 mill kroner	-10 000

Kap	Post	Merknad	Endring
1800	71	Drift av Norsk Oljemuseum bør ikke være en statlig oppgave og driftsformen bør søkes endret	-1 400
1800	72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet sees på som svært lite hensiktsmessig, og posten kuttes derfor i sin helhet	-7 600
1810	01	"Driftsutgifter" reduseres med ytterligere 6 mill. kroner, og forutsetter at dette i hovedsak går ut over utredningsprosjekter og konsulenttjenester	-6 000
1810	21	Det forutsettes redusert aktivitet på oppdrag og samarbeidsvirksomhet utenfor Norges grenser	-1 000
1810	45	Av erfaring vil man klare å dekke behovet selv med lavere bevilgning	-1 000
1820	01	Det foreslås en reduksjon av "Driftsutgifter" på 7 mill. kroner, og forutsettes at det gjennomføres effektiviseringstiltak	-7 000
1820	21	Det forutsettes redusert aktivitet på oppdrag og samarbeidsvirksomhet utenfor Norges grenser	-2 000
1820	22	Sikring og miljøtiltak i vassdrag kuttes med 3 mill. kroner, men forutsetter at dette ikke går ut over programmet for økt sikkerhet mot leirskred	-3 000
1820	45	Av erfaring vil man klare å dekke behovet selv med lavere bevilgning	-1 000
1820	73	Tilskuddet til utjevning av nettleie foreslås videreført på fjorårets nivå	+40 000
1825	21	Regjeringen legger opp til et for høyt ambisjonsnivå. Den foreslåtte økningen bør reverseres	-6 000
1825	74	Det er viktig å legge forholdene bedre til rette for økt bruk av gass innenlands, blant annet ved å ta i bruk økonomiske virkemidler for å støtte byggingen av infrastruktur for naturgass. Posten økes derfor med 26 mill. kroner. Det vises for øvrig til merknader under kap. 1825 i denne innstilling	+26 000
1830	21	Viser til begrunnelsen nedenfor, og kutter "Spesielle driftsutgifter" med 11,5 mill. kroner. Det vises for øvrig til merknader under kap. 1830 i denne innstilling	-11 500
1830	50	Fremskrittspartiet fremmer i denne innstillingen forslag om å opprette ett energi- og petroleumsforskningsfond, som vil medføre at staten tar sitt nødvendige ansvar for forskningen. De foreslåtte bevilgninger til forskning kuttes som følge av dette totalt med 339,7 mill. kroner, og det gjenstår 82 mill. kroner som er forutsatt brukt i overgangsfasen til et fond er på plass. Det vises for øvrig til merknader under kap. 1830 i denne innstilling	-323 300
1830	70	Viser til begrunnelsen ovenfor, og kutter "Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak" med 4,9 mill. kroner. Det vises for øvrig til merknader under kap. 1830 i denne innstilling	-4 900

1.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, mener at olje- og energibudsjettet for 2005 burde innlede en ny retning for norsk energipolitikk, og de foreslåtte reduksjoner og økninger reflekterer dette. Bakgrunnen for dette er Norges unike stilling i verden, samt den økte nødvendigheten av å redusere miljøproblemene. Norges største bidrag til dette innen energiområdet må være en mer regulert olje- og gassproduksjon og en stans i letaktivitet etter nye olje- og gassfelt i nordområdene, økt satsing på verdiskapning gjennom fornybare energikilder, energieffektivitet og energisparing.

Disse medlemmer vil derfor redusere utgiftene til leting etter olje og utbygging av nye olje- og gassfelt, samtidig som investeringene i nye fornybare energikilder, forskning og utdanning økes betydelig. På denne måten legges grunnlaget for en vridning vekk fra en økonomi basert på fossile energikilder, til en grønn økonomi med fokus på kunnskapsbasert næringsliv.

Disse medlemmer er imot å åpne de sårbare nordområdene for petroleumsvirksomhet, spesielt ut ifra hensynet til fiskerinæringa, miljøsikkerheten langs norskekysten og økologien i Barentshavet.

Disse medlemmer påpeker at den største miljøpolitiske utfordringen i nær og fjern framtid er de stadig økende menneskeskapte klimaendringene. FNs klimapanel har slått fast at de globale utslippene av klimagasser må reduseres med 60–80 pst. Disse medlemmer mener derfor at Norges energipolitikk må bidra til en kraftig reduksjon i utslippene av klimagasser. Norges største bidrag til dette innen energiområdet må være redusert olje- og gassproduksjon, stans i letaktivitet etter nye olje- og gassfelt, økt satsing på verdiskapning gjennom fornybare energikilder, energieffektivitet og energisparing. En rapport fra ACIA (Arctic Climate Impact Assessment) viser at klimaendringene har vært dobbelt så store i de arktiske områdene som resten av verden. Denne rapporten må få store konsekvenser for Norges klimapolitikk, og viser at klimaendringene må tas på alvor.

Disse medlemmer peker på at petroleumssektoren står for 26 pst. av Norges samlede CO₂-utslipp, mens oljeinvesteringene øker med 2,3 mrd. Disse medlemmer mener at petroleumsressursene også bør tilfalle kommende generasjoner, og ønsker en mer bærekraftig utvinning. Disse medlemmer reduserer derfor utgiftene til leting etter olje og utbygging av nye olje- og gassfelt, til fordel for økt satsing på nye fornybare energikilder. Det legges på denne måten til rette for en vridning vekk fra en økonomi basert på fossile energikilder, over til en grønn økonomi med fokus på kunnskapsbasert næringsliv.

Regjeringens forslag til statsbudsjett legger opp til en økning i petroleumsforskningen på 141 mill. kroner. Disse medlemmer mener dette er en lite framtidrettet bruk av samfunnets ressurser, og foreslår derfor en omprioritering fra programmet PETROMAKS til forskning på nye fornybare energikilder på 141 mill. kroner. Hydrogen er framtidens energibærer. Forbruk av hydrogen bidrar i seg selv ikke til utslipp av klimagasser. Disse medlemmer vil derfor at innovasjonssenteret på Grenland skal ha høyere fokus på hydrogen-teknologi, i stedet for et ensidig fokus på naturgass.

Disse medlemmer peker på at Norge har åpnet for oljeutvinning i nordområdene. Disse medlemmer mener det er uansvarlig å utsette et så sårbart økosystem for petroleumsvirksomhet, og peker på de store utfordringene som eksisterer med hensyn på økt utvinningsgrad fra allerede eksisterende felter. Disse medlemmer vil derfor omprioritere 50 mill. kroner av forskningsmidlene til forskning på økt utvinningsgrad gjennom CO₂-injeksjon.

Disse medlemmer mener Norge må øke satsingen på nye fornybare energikilder som vindkraft, bioenergi, solvarme og bølgekraft, som ikke fører til utslipp av klimagasser, og som gir mindre belastninger på lokalmiljøet enn tradisjonelle energikilder. Disse medlemmer påpeker at det er et betydelig energieffektiviseringspotensial i Norge som kan utløses ved aktiv virkemiddelbruk. PIL har i samarbeid med Enova anslått potensialet for kraftkrevende industri til 5,3 TWh. NOU 1998:11 Energi- og kraftbalansen mot 2020 anslo det samlede potensialet for enøk i bygningsmassen til om lag 14 TWh. Det totale potensialet er med andre ord på nesten 20 TWh. Samtidig er kraftbalansen slik at i et middelår er produksjonen beregnet til 118 TWh. Med et kraftforbruk beregnet til 125 TWh, har vi et underskudd på 7 TWh i et middelår. Disse medlemmer påpeker at det derfor er realistisk at vi ved å utløse halve energieffektiviseringspotensialet og stoppe veksten i elektrisitetsforbruket, kan få en komfortabel kraftbalanse i Norge. Vi kan dermed bli en stor netto eksportør av grønn vann- og vindkraft, og tjene gode penger på det.

Disse medlemmer mener derfor en omlegging av energipolitikken kreves for å gi elektrisitet til folk og industrien, til forutsigbare og stabile priser. Nye kraftkriser kan komme, og da trengs alternativ oppvarming. Sosialistisk Venstreparti fikk vinteren 2002–2003 flertall for å støtte alle husstander som ville investere i varmepumper og pelletsaminer. Dessverre fikk

ordningen svært kort varighet. Disse medlemmer foreslår en ny, bredere og langsiktig støtteordning. I tillegg vil disse medlemmer endre plan- og bygningsloven slik at kommuner kan stille krav til enøk, vannbåren varme og klimaregnskap i byggeprosjekter.

Norge må effektivisere produksjon og distribusjon av strøm. Disse medlemmer vil derfor ha en skån-som satsing på små vannkraftanlegg og skape en milliardindustri innen vindkraft. Staten må ta ansvar for at vannkraftverk og nett opprustes. Statnett og Statkraft skal spille en sentral rolle i dette. En innsats på dette området kan utløse flere TWh i ny kraftproduksjon og bedret overføring. Toveiskommunikasjon i strømmettet må innføres for å utløse store enøk-gevinster og redusere presset på overføringskapasiteten. Kommunene er store brukere av energi til oppvarming. Her er det et stort lønnsomt sparepotensial. Disse medlemmer ønsker derfor å stimulere kommunene til energisparing og til å ta i bruk nye fornybare energikilder gjennom å bevilge 100 mill. kroner til energisparetiltak i kommunene.

Disse medlemmer minner om at bioenergi har et stort potensial til å gi økt lønnsomhet i skog- og landbruket. Gjennom produksjon av bioenergi kan skogressursene utnyttes bedre, og norske bønder kan bli både mat- og energiprodusenter. Produksjon av bioenergi kan bringe en større del av verdiskapingen tilbake til gården. Disse medlemmer viser til at bioenergi er fra 1998 den største fornybare energikilde i Norden med en årlig varme- og kraftproduksjon på ca. 210 TWh. Sverige alene bruker 90 TWh bioenergi i året, og Danmark som har svært små skogressurser bruker 18 TWh bioenergi. Det norske forbruket av bioenergi er på 13 TWh. Norge har stort potensial for økt produksjon og bruk av bioenergi. En økt satsing på bioenergi vil skape sysselsetting i sysselsettingssvake regioner i Innlands-Norge.

Målene om 4 TWh fornybar varme, 3 TWh energieffektivisering og 3 TWh vindkraft innen 2010 er ikke spesielt ambisiøse i forhold til potensialet, og skal nås. Hovedendringene til disse medlemmer over Olje- og energidepartementet for å starte denne omleggingen er:

- Økt investeringstilskudd til nye fornybare energikilder (Enova), 43 mill. kroner.
- Investeringsstøtte til husstander for miljøvennlig oppvarming, 140 mill. kroner.
- Styrking av forskningsinnsatsen på fornybare energikilder og ENØK, til fordel for PETROMAKS-programmet, 141 mill. kroner.
- Forskning på CO₂-injeksjon for å hindre oljeutbygging i nordområdene, 50 mill. kroner.
- Satsing på energiøkonomiseringstiltak i kommunene, 100 mill. kroner.
- Endre innovasjonssenteret på Grenlands mandat til å fokusere mer på hydrogen.
- Utjevning av overføringstariffene, 60 mill. kroner.
- Føre en mer seriøs utbyttepolitikk i Statnett og Statkraft, for å øke aktiviteten på utbedring av strømmettet og oppgradering av kraftproduksjonen.

Disse medlemmer anser det som gitt at en økt satsing på nye fornybare energikilder er et avgjørende tiltak hvis utslippene av farlige klimagasser skal reduseres. De samlede utslippene av klimagasser i Norge økte gjennom størstedelen av 1990-tallet, og forventes å øke med om lag 24 pst. fra 1990 til 2010, dersom ikke nye tiltak iverksettes. Den forventede økningen skyldes i hovedsak økte CO₂-utslipp fra petroleumsvirksomhet, mobile kilder og fyring.

Satsing på bioenergi, solvarme og varmepumper kan erstatte mye av oljefyringen og annen fossil fyring i Norge. Fossil fyring står ifølge SFT i 1999 for ca. 15 pst. av de totale utslippene av norske klimagasser. Oppvarming med fossile energikilder står for ca. 8,2 pst. (4 652 000 tonn) av de totale klimagassutslippene i Norge. Utslippene fordeler seg på sektorer på følgende vis:

Kilde	Utslipp i tonn CO ₂
Treforedlingsindustri	428 000
Kraftkrevende industri	491 000
Annen industri	1 603 000
Primærnæringer	146 000
Tjenesteyting	1 035 000
Private husholdninger	949 000
Sum	4 652 000

Erfaringene med høye strømpriser vinteren 2002–2003 medførte et oppsving i bruken av fyringsolje, og myndighetene benyttet ikke muligheten til å tilrettelegge for en varig substituering til bioenergi, spillvarmeutnyttelse og varmepumper.

Disse medlemmer opprettholder derfor sitt forslag om en handlingsplan for konvertering fra oppvarming med fossile energikilder til oppvarming med fornybare energikilder. Målet er 30 pst. konvertering innen 2005, 50 pst. innen 2008 og 80 pst. innen 2012. Konvertering av 80 pst. av den fossile oppvarmingen til nye fornybare alternativer vil bety en reduksjon på 3,72

mill. tonn av den farlige klimagassen CO₂, noe som tilsvarer 6,5 pst. av de totale norske klimagassutslippene.

Energiforsyningen i Norge har frem til i dag vært preget av ensidig satsing på elektrisitet. Distribusjon av vannbåren varme åpner for fleksible løsninger hvor flere forskjellige energikilder kan benyttes. Disse medlemmer påpeker at økt bruk av sentralvarme og fjernvarme er en nødvendig forutsetning for å frigjøre elektrisk kraft, og skape et mer fleksibelt varmemarked i Norge.

Økte priser på olje og elektrisk kraft har ført til at bioenergi i økende grad er et prisgunstig og miljøvennlig brenselalternativ. Samtidig har reduksjonene i forbruksavgiftene på elektrisitet og mineralolje bidratt til å svekke konkurransesituasjonen til bioenergien i forhold til strømbasert eller fossil oppvarming. De lave norske forbruksavgiftene på elektrisitet og olje gjør at bioenergien har en svakere stilling i Norge enn i Danmark og Sverige. Disse medlemmer går derfor inn for å øke forbruksavgiften på strøm med 1 øre/kWh for neste år.

Disse medlemmer mener det er særs uheldig at nettariifene varierer så mye mellom ulike områder, som de gjør i dag. Dette rammer i særlig stor grad distrikter med spredt bosetning. Disse medlemmer mener det er unødvendig å gjøre det dyrere å bo i disse områdene, og vil derfor utvide ordningen med utjevning av overføringstariffen, og foreslår å bevilge 60 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Regjeringens budsjettforslag og budsjettavtalen mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene som har en vesentlig større ramme enn Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag hvor det foreslås at rammeområde 12 bevilges kr 1 957 000 000 mindre enn Regjeringen foreslår. For å synliggjøre Sosialistisk Venstrepartis helhetlige satsing på miljøvern og omlegging til en bærekraftig energistruktur, legger disse medlemmer inn sitt primære budsjettforslag med kommentarer i sine generelle merknader og vil stemme imot rammen.

Tabellen viser Sosialistisk Venstrepartis budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag (avvik i parentes)

Kap.	Post	Endring i 1 000 kr Forklaring
1800	OED, driftsutgifter	
	1 Redusert aktivitet, som følge av moratorium på oljeutvinning i nordområdene, og redusert tempo i olje- og gassutvinningen	(-21 000)
	21 Redusert aktivitet, som følge av moratorium på oljeutvinning i nordområdene, og redusert tempo i olje- og gassutvinningen	(-8 000)
	22 Beredskapslagre. Bidra til å sikre tilstrekkelig rasjonering	(1 000)
	70 Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten. Avvikling av Intsok, og omprioritering av resterende midler til Petrad	(-11 000)
	71 Tilskudd Norsk Oljemuseum. Styrking i samsvar med museets nasjonale opplysningsoppgaver, spesielt mht. bevisstgjøring av klimaproblemet	(1 500)

Kap.	Post	Endring i 1 000 kr Forklaring
1810	Oljedirektoratet	
	1 Driftsutgifter. Redusert bevilgning i tråd med utskillelse av Petroleumstilsynet ..	(-25 000)
	21 Oljedirektoratet, spesielle driftsutgifter. Økning for å ivareta tilsyn som feilaktig ble lagt til Petroleumstilsynet	(1 000)
1820	NVE	
	1 Driftsutgifter. Reduserte oppgaver etter opprettelsen av Enova. Ikke oppbygging av forvaltningsmiljø for helhetlig vannforvaltning som skal ligge hos SFT	(-12 500)
	21 NVE, spesielle driftsutgifter. Økt innsats på energimerkeordningen og forsering av arbeidet med flomsonekart	(15 000)
	22 NVE, Sikrings- og miljøtiltak. Økt innsats mot leirskred.	(15 000)
	73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer. Videreføring av ordningen med utjevning av overføringstariffene. Unngår at det blir dyrere å bo i distriktene. Regjeringen fjerner denne ordningen, uten noen god begrunnelse for hvorfor	(60 000)
8125		
	50 Overføring til Energifondet. Økt overføring til Energifondet som administreres av Enova	(43 000)
	60 Oppfølging Nasjonal Agenda 21. Tilskudd til kommunal energiomlegging	(100 000)
	61 Rentefrie lån til kommunene, for utskifting av PCB-armaturer i offentlige bygg. Totalt 300 millioner i rentefrie lån til utskifting av PCB-holdige lysarmaturer. Gir både ENØK- og miljøgevinst	(6 000)
	70 Tilskudd til el-sparing i private husholdninger. Videreføring av den populære ordningen som ble innført vinteren 2002/2003, med tilskudd til private for energiomlegging. Skal gi mulighet til å investere i pelletskaminer, varmpumper og styringssystemer	(140 000)
	74 Naturgass. Kutt i distribusjonssystem for naturgass. Det forutsettes at resterende midler bidrar til å igangsette gassferjene	(-12 000)
	76 Tilskudd til utskifting av PCB-armaturer i bedrifter. Utskifting av PCB-holdige armaturer gir både ENØK og miljøgevinst og oppnåelse av nasjonalt mål	(100 000)
2440	SDØE	
	30 Investeringer. Reduserte investeringer, kutt 500 mill i prosjekter under vurdering og 1 mrd i prosjekter vedtatt utbygd. Kutt i usedvanlig høy aktivitet i år (økt 2,3 mrd. fra statsbudsjettet for 2004)	(-1 600 000)
	24.3 Resultat. Redusert leteaktivitet	(750 000)
5680	Statnett SF. (ramme 23)	
	80 Utbytte. Redusert utbytte, ned fra 90 pst. til 50 pst. For å øke forsyningssikkerheten	(-160 000)

1.1.6 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet, Inger S. Enger, ønsker en sterkere satsing på alternativ energi enn det Regjeringen legger opp til. For å kunne nå de nasjonale målsettingene om reduksjon i klimagassutslippene, er det nødvendig med en raskere overgang til mer miljøvennlig energibruk. Det er også nødvendig å gjøre energibruken mer fleksibel, slik at samfunnet blir mindre sårbart for strømkriser.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett der det blir foreslått å opprette en ny tilskuddsordning til kompetanseutvikling for mikro- og minikraftverk. Det settes av 4,5 mill. kroner på NVEs budsjett der regionråd og aktuelle fagmiljøer i fylkene kan

søke midler for å drive kartleggings- og veiledningsarbeid for mikro- og minikraftverk.

Dette medlem ønsker å bevilge 110 mill. kroner til Energifondet over statsbudsjettet, slik at disse midlene kan brukes til et eget bioenergi-program. Enova skal stå for den endelige utforminga av satsingen. Støtte til investeringer i fjern- og nærvarmeanlegg, til installering av vannbåren varme i offentlige bygg, og til vannbåren varme og pelletskaminer i privatboliger bør inngå i programmet. Dette vil utvikle varmemarkedet, slik at en større del av det uutnyttede trevirket i norske skoger kan bli tatt i bruk. Videre ønsker dette medlem å styrke energiforskningen med 10 mill. kroner som skal brukes til forskning på fornybare energikilder, bl.a. bioenergi.

Dette medlem ønsker å øke bevilgningen til utbygging av infrastruktur for naturgass med 10 mill. kroner. I tillegg mener dette medlem at tilskuddet til utjevning av nettariffer må videreføres med 40 mill. kroner i 2005, slik at bedrifter og husholdninger i de områdene av landet der det er dyrest å transportere

strøm, slipper å få en kraftig økning i nettleia. Dette medlem mener at staten må finansiere opprydnings- og sikringstiltak fullt ut etter større flommer, og vil styrke NVEs budsjett med 3 mill. kroner til dette formålet.

Tabellen viser Senterpartiets budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag (avvik i parentes)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1-7	Senterpartiet
1800		Olje- og energidepartementet	186 350 000	188 850 000 (+2 500 000)
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 450 000	6 950 000 (+2 500 000)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)	382 250 000	430 250 000 (+48 000 000)
	21	Spesielle driftsutgifter, museums- og kulturminnetiltak	52 400 000	52 900 000 (+500 000)
	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	73 850 000	76 850 000 (+3 000 000)
	71 (ny)	Mikro- og minikraftverk	0	4 500 000 (+4 500 000)
	73	Utjamning av nettariffar	0	40 000 000 (+40 000 000)
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	36 000 000	166 000 000 (+130 000 000)
	50	Overføring til Energifondet	0	110 000 000 (+110 000 000)
	74	Naturgass	24 000 000	34 000 000 (+10 000 000)
1830		Energiforskning	421 700 000	431 700 000
	50	Norges forskningsråd	393 300 000	403 300 000 (+10 000 000)
		Sum utgifter rammeområde 12	24 722 000 000	24 902 500 000 (+180 500 000)
		Sum inntekter rammeområde 12	96 181 900 000	96 181 900 000 (0)
		Netto rammeområde 12	-71 459 900 000	-71 279 400 000 (+180 500 000)

1.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjett-kapitler under rammeområde 12

For så vidt angår de kapitler som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til forslagene i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Det foreslås bevilget 186,350 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005). Dette er en økning på 1,4 pst. i forhold til 2004.

Komiteen registrerer at Regjeringen mener det er en forutsetning at oljeindustrien får tilgang til prospektive leteområder på kontinentalsokkelen dersom man skal kunne realisere de store verdiene i uoppdagede ressurser.

Komiteen har merket seg at Regjeringen vil videreføre ordningen med forhåndsdefinerte områder på sokkelen, og at det i januar hvert år vil bli vurdert om det forhåndsdefinerte området skal utvides.

Komiteen har også merket seg at Regjeringen vil lyse ut 19. konsesjonsrunde i 2005, og at en arbeider videre med oppfølging av utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten–Barentshavet, (ULB), der en også skal vurdere ytterligere forsknings- og utredningsbehov knyttet blant annet til sjøfugl.

Komiteen er enig med Regjeringen i at potensialet for å øke utvinningen fra produserende oljefelt er betydelig, og at man derfor må legge forholdene til rette for at rettighetshaverne kan utvikle og iverksette tiltak som gir bedre ressursutnyttelse.

Komiteen mener derfor det må satses betydelig på forskning og utvikling av ny teknologi som både kan

forlengte levetiden på eksisterende felt, og samtidig bidra til bedre ressursutnyttelse i nye prosjekter.

Komiteen slutter seg til Regjeringens målsetning om høy verdiskaping innenfor hele petroleumsnæringen, samt å arbeide for langsiktige og forutsigbare rammebetingelser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og foreslår å bevilge 109,0 mill. kroner til kap. 1800 post 1. Dette er 0,4 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår videre å bevilge 22,4 mill. kroner til kap. 1800 post 21. Dette er 1,5 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår videre å bevilge 18,5 mill. kroner til kap. 1800 post 70. Dette er 1,0 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Utover disse endringene slutter flertallet seg til Regjeringens forslag for kap. 1800 i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med Regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Disse medlemmer ser videre med bekymring på et synkende aktivitetsnivå på norsk kontinentalsokkel. Da Stortinget behandlet Regjeringens Oljemeldinger i 2002 og 2004, fikk Regjeringen klare signaler om hva som skulle til for å opprettholde aktivitetsnivået på sokkelen. For å nå den langsiktige utviklingsbanen måtte man stille til rådighet nye prospektive arealer, gjennomgå skattesystemet på sokkelen spesielt med tanke på nisje- og haleproduksjon, samt styrke forskningsinnsatsen med hensyn til bedre ressursutnyttelse. Til tross for fagre ord i debatten er det etter disse medlemmers oppfatning dessverre gjort for lite.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets forslag gjennom flere år om å opprette et petroleumsrettet forskningsfond på 10 mrd. kroner, der avkastningen av dette skulle brukes til petroleumsforskning med hovedvekt på ressursutnyttelse. Dette forslaget, som har bred støtte både blant fagforeninger og oljeselskaper, har dessverre ikke oppnådd å få støtte i Stortinget. Stortinget vedtok imidlertid å be Regjeringen utrede ulike former for offentlig medfinansiering av petroleumsforskning, herunder et petroleumsrettet forskningsfond. Disse medlemmer er ikke fornøyd med det Regjeringen har prestert.

Disse medlemmer vil videre vise til flere forslag fra Fremskrittspartiet om å gjennomgå skatteregimet på sokkelen spesielt med sikte på endringer i særskatt, nisje- og haleproduksjon, som heller ikke har oppnådd flertall, men disse medlemmer vil likevel påpeke

at Konkraft-rapporten viste til interessante skatteincentiver som det går an å bygge videre på.

Disse medlemmer mener at norske myndigheter nå må gi klare positive signaler til vår viktigste næring, og at man politisk må sikre langsiktighet og forutsigbarhet slik at det fortsatt blir investert på norsk sokkel i fremtiden.

Disse medlemmer mener at tiden nå er overmoden til å styrke norsk sokkels konkurransekraft, samt hindre at aktivitetsnivået på sokkelen blir ytterligere svekket.

Disse medlemmer foreslår derfor:

"Stortinget ber Regjeringen umiddelbart åpne for boring i allerede tildelte lisenser i Barentshavet-området."

"Stortinget ber Regjeringen umiddelbart åpne for boring i allerede tildelte lisenser i Lofoten-området."

"Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre petroleumsfrie soner i nordområdene."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, minner om at Stortinget har vedtatt at Regjeringen skal "sørge for at driftsoperatør for anlegget på Melkøya legger til rette for, og deltar med finansiering, slik at overføringsledninger for kjølvann til industriområdet på Kvaløya kan realiseres." (Utbygging, anlegg og drift av Snøhvit LNG (St.prp. nr. 35 (2001-2002), Innst. S. nr. 100 (2001-2002)) vedtak nr. 207).

Flertallet anser dette vedtaket som et pålegg om å realisere kjølvannsrøret gjennom konsesjonsbehandlingen til Snøhvit LNG for å bedre energiutnyttelsen og de økonomiske ringvirkningene til prosjektet ut ifra en samfunnsøkonomisk betraktning, og er derfor ikke tilfreds hvis rettighetshavernes holdning om at "det vil bli tilrettelagt for uttak av gass (som LNG) og kjølevann. Investeringer i så måte forutsettes å skje basert på kommersielle vilkår og betingelser." (Statoils brev av 18. juni 2002, referert i St.meld. nr. 4 (2002-2003) Om anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2001-2002), legges til grunn og rørledningen av den grunn ikke blir realisert. Flertallet anser kjølvannsrørledningen som et teknologikrav og således ikke gjenstand for rettighetshavernes kommersielle vurderinger og betingelser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er lagt til rette for uttak av kjølevann fra anlegget, og at operatøren også er villig til å delta med finansiering av kjølvannsrørledningen. Dette forutsetter imidlertid at det etableres en lønnsom anvendelse av kjølevannet. Disse medlemmer vil derfor påpeke at først når en slik lønnsom anvendelse er etablert, vil det kunne være aktuelt å bygge en overføringsledning for kjølevann.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Norsk Hydros pilotprosjekt på Utsira, hvor vindmøller bidrar til produksjon av strøm og hydrogen. Hydrogen som ved hjelp av brenselceller også gir strøm til lokale husstander. Disse medlemmer er svært positive til prosjektet, og ser fram til resultatene. Skulle dette bli vellykket, vil det gi perspektiver inn i fremtiden, for lokal forurensningsfri elproduksjon. Tilsvarende pilotprosjekter og permanente systemer for fornybar, selvstendig og stabil kraftforsyning vil og bør kunne etableres flere steder nasjonalt, f.eks. på Træna. Utviklingen av slike systemer kan også bli globale produkter som kan bidra til å løse klimaproblemene og øke graden av desentral energiforsyning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er nødvendig med styring av aktiviteten på norsk kontinentalsokkel, og at olje- og gassproduksjonsraten må reduseres av hensyn til nasjonens verdiskapning, rettferdig fordeling av naturressursuttaket og miljøet. Disse medlemmer mener det er nødvendig å vurdere både utviklingsscenarier og politiske grep for å gjennomføre dette.

I spørsmålet om internasjonalisering av petroleumsvirksomheten har disse medlemmer vært opptatt av å styrke PETRADs virksomhet, med tanke på at det

kunne bidra til at nasjoner i NORADs arbeidsfelt fikk assistanse til å utvikle egen industri på egne premisser. Disse medlemmer vil derfor advare mot at internasjonaliseringen nå i sterkere grad kun ser ut til å prioritere norskbaserte selskapers interesser. Disse medlemmer mener det bør foretas en ny gjennomgang av denne problematikken med tanke på å opprettholde PETRADs opprinnelige målsettinger. Disse medlemmer viser til det pågående samarbeid PETRAD har med Cuba, og ber om at dette arbeidet videreutvikles og styrkes.

Disse medlemmer viser til at det nasjonale oljemuseet i Stavanger ikke er selvfinansierende, og at det på grunn av dets nasjonale opplysningsoppgaver ikke er et mål i seg selv, og foreslår derfor i sitt alternative budsjett å styrke tilskuddet post 71 med 1,5 mill. kroner.

I samsvar med profilen om redusert tempo, langsiktighet og miljø og klimapolitiske hensyn i olje- og gasspolitikken, foreslår disse medlemmer å redusere driftsutgifter og internasjonalisering.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker å styrke driften av oljemuseet, viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil bevilge 2,5 mill. kroner ekstra til dette formålet.

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1800		Olje- og energidepartementet	186 350	183 450
	1	Driftsutgifter	109 400	(- 2 900) 109 000
	21	Spesielle driftsutgifter	23 900	(-400) 22 400
	22	Beredskapslagre for drivstoff	21 500	(-1 500) 21 500
	70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten	19 500	(0) 18 500
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 450	(-1 000) 4 450
	72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet	7 600	(0) 7 600

Kap. 1810 Oljedirektoratet

Det foreslås bevilget 214,900 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 1,0 pst. i forhold til 2004.

Komiteen har merket seg Oljedirektoratets sentrale rolle innenfor petroleumsforvaltningen og som et viktig rådgivende organ for Olje- og energidepartementet. Olje- og energidepartementet har et sektoransvar for petroleumsvirksomheten. Innenfor denne rammen er Oljedirektoratet en sentral rådgiver for

departementet når det gjelder forsvarlig ressursforvaltning og medvirker følgelig til en helhetlig oppfølging av de rammer som etableres for virksomheten gjennom vedtak i storting og regjering.

Komiteen vil påpeke Oljedirektoratets viktige rolle med oppfølging av petroleumsvirksomheten på en helhetlig måte, slik at vedtak knyttet til de ulike faser i virksomheten blir iverksatt på en forutsigbar måte for rettighetshaverne.

Komiteen slutter seg til Regjeringens målsetting for Oljedirektoratet, som er å bidra til å skape størst

mulig verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten gjennom en forsvarlig ressursforvaltning med forankring i sikkerhet, beredskap og ytre miljø.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og foreslår å bevilge 152, 2 mill. kroner til kap. 1810 post 1. Dette er 1,0 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår videre å bevilge 55,7 mill. kroner til kap. 1810 post 21. Dette er 1,0 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår videre å bevilge 4,5 mill. kroner til kap. 1810 post 45. Dette er 0,5 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Utover disse endringene slutter flertallet seg til Regjeringens forslag for kap. 1810 i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at disse partiene har arbeidet for å bedre sikkerhetsnivået i petroleumssektoren. Flertallet mener at dette er et viktig og nødvendig tiltak. Etter flertallets mening er det nødvendig med større fokus på sikkerheten i sektoren, og en styrking av innsatsen på dette området er nødvendig.

Flertallet viser til partienes merknader i kommunalkomiteens budsjettinnstilling, jf. Budsjett-innst. S. nr. 5 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det må legges til rette for et lavere og mer stabilt tempo i olje- og gassvirksomheten, og at dette blir reflektert i direktoratets budsjett.

Kap. 1810 Oljedirektoratet: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)	214 900	212 400 (-2 500)
	1	Driftsutgifter	153 200	152 200 (-1 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	56 700	55 700 (-1 000)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 000	4 500 (-500)

Kap. 4810 Oljedirektoratet

Det budsjetteres med 49,100 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 20,9 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1815 Petoro AS

Det foreslås bevilgning på 219,900 mill. kroner til drift av Petoro AS for 2005, som er en økning på 8,3 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at for å løse Petoros hovedoppgaver arbeider selskapet langs to hovedlinjer; oppfølgerrollen og pådriverrollen. Oppfølgerrollen medfører kontinuerlig oppfølging i de enkelte interessentselskaper Petoro deltar i, økonomistyring og overvåking av avsetningsinstruksen. Pådriverrollen medfører at Petoro innen strategisk viktige områder skal være pådriver for økt verdiskaping i de utvinningstillatelser der staten deltar.

Komiteen viser videre til at Stortinget ved etableringen av Petoro AS klart markerte at selskapet ikke skulle bygge opp en administrasjon for å løse alle de

oppgaver som følger av hovedoppgavene, men i stor utstrekning basere seg på innleid kompetanse. Det er derfor viktig å merke seg at budsjettbevilgningen må gi tilstrekkelig rom for å engasjere den nødvendige kompetanse.

Komiteen peker på at selv marginale produktivetsforbedringer har meget stor innvirkning på det økonomiske utbyttet fra lisensene.

Komiteen har merket seg de resultater som Petoro har oppnådd i 2003. Med den utvikling i kostnadsnivået norsk petroleumsvirksomhet har hatt de senere år, er komiteen enig i at Petoro skal ha stor fokus på kostnadseffektivitet.

Komiteen er fornøyd med at Petoro har fulgt opp Stortingets krav om høyt fokus på økt utvinningsgrad, jf. Budsjett-innst. S. nr. 9 (2003-2004).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er opptatt av at dette fokuset må opprettholdes og styrkes, ikke minst knyttet opp mot prosjekter som kan ta i bruk CO₂ som trykkstøtte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at bruk av CO₂ som trykkstøtte for å øke utvinningsgraden ikke må pålegges oljeselskapene, men at eventuell bruk av dette må basere seg på lønnsomhet fra selskapenes side.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og foreslår å bevilge 217,9 mill. kroner til kap. 1815 post 70. Dette er 2,0 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at den statlige deltagelsen (SDØE) fastsettes ved tildeling av nye utvinningstillatelser. SDØE-deltagelsen har gradvis blitt redusert de senere årene. Dette gjenspeiler norsk kontinentalsokkels økende grad av modenhet og færre muligheter for store funn med særlig høy lønnsomhet.

Flertallet viser til at i henhold til petroleumsloven har Petoro AS et generelt og kontinuerlig ansvar for å vurdere SDØE-porteføljens sammensetning. Dette gjelder vurderinger av salg, bytte og kjøp. Petoro AS har ikke fullmakt til selv å beslutte eventuelle porteføljetilpasninger.

Kap. 1815 Petoro AS: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1815		Petoro AS	219 900	217 900
	70	Administrasjon	219 900	217 900
				(-2 000)
				(-2 000)

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås bevilget 382,250 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 5,2 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at NVE har viktige oppgaver knyttet til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene og med å fremme en sikker, effektiv og miljøvennlig energiforsyning.

Komiteen mener det er riktig å trappe opp programmet for økt sikkerhet mot leirskred, og støtter prioriteringen av dette i 2005. Det er viktig å få gjennomført sikringsarbeider raskt i områder der det er påvist stor risiko for leirskred. Det må også arbeides målretta med sikringstiltak mot andre typer rasfare. Komite-

Flertallet viser videre til at ved vurdering av bruk av statens forkjøpsrett i Ormen Lange-feltet, er det viktig at etablerte prosedyrer følges.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener kjøp og salg i lisenser mellom selskaper er helt naturlig og må skje etter de ordinære spilleregler i et marked og til den pris som settes i markedet. Disse medlemmer regner med at også norske selskaper har deltatt i budrunden om BPs andel i Ormen Lange uten å nå opp.

Disse medlemmer vil påpeke de uheldige signaler man sender ut i de internasjonale selskaper og investorer dersom statens forkjøpsrett benyttes, og at dette kan svekke norsk sokkels konkurransekraft. Disse medlemmer vil minne om den brede politiske enighet man har hatt om å legge til rette for større mangfold på norsk kontinentalsokkel.

Disse medlemmer viser bl.a. til Stortingets behandling av siste oljemelding, der det i Innst. S. nr. 249 (2003-2004) bl.a. står:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter en del av de tiltakene Regjeringen foreslår i meldingen, men mener det på noen punkt er behov for å gjøre noen endringer. Tiltakene Regjeringen foreslår kan bidra til økt satsing på haleproduksjon, utvinning fra marginale felt og få flere mindre selskaper med i aktivitetene på sokkelen."

Disse medlemmer er derfor svært forundret over at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet få måneder etter åpenbart har endret politikk, og nå aktivt motarbeider mangfoldet på sokkelen.

te en viser til at områder i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal har vært ramma av større flommer både i august 2003 og i september 2004, der det er gjort store skader på infrastruktur og eiendommer. Her må det sørges for tilfredsstillende opprydning og gjennomføring av sikringstiltak i tråd med NVEs retningslinjer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og foreslår å bevilge 51,9 mill. kroner til kap. 1820 post 21. Dette er 0,5 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet viser videre til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og foreslår å bevilge 71,85 mill. kroner til kap. 1820 post 22. Dette er 2,0 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår videre å bevilge 17,5 mill. kroner til kap. 1820 post 73. Dette er tilbakeføring av 17,5 mill. kroner på denne posten i forhold til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår dessuten å avvikle kap. 1820 post 75.

Utover disse endringene slutter flertallet seg til Regjeringens forslag for kap. 1820 i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti bifaller at Regjeringen og Fremskrittspartiet gjennom sitt forlik igjen erkjenner at det er behov for utjevning av nettariiffen. Disse medlemmer påpeker imidlertid at 17,5 mill. kroner er vesentlig mindre enn det som skal til for å fjerne de betydelige forskjellene mange privat- og næringskunder opplever i Distrikts-Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at staten må dekke 100 pst. av utgiftene til opprydding og flomsikring etter alle større flommer, også flommene i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal i 2003 og 2004.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverk og praksis med hensyn til distriktsandel på nytt, for å gjøre dette mer treffsikkert og rettferdig, slik at flomforbygning og opprydding etter flom, dekkes av staten fullt ut."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser også til Dokument nr. 8:13 (2004-2005) som komiteen nå har til behandling, og der overnevnte problemstilling er ivaretatt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt forslag om bedre kartlegging av rasfaren i Norge, samfunnsmessige konsekvenser og konkrete tiltak for å forhindre at menneskeliv og verdier går tapt (Dokument nr. 8:87 (2002-2003) og Innst. S. nr. 40 (2003-2004)).

Disse medlemmer mener at enigheten om behovet for å videreføre risikoklassifiseringen av kvikkleireområder underbygger at Stortinget bør få seg forelagt en stortingsmelding om rasfaren i Norge, som spesielt bygger videre på erfaringene fra nyere klimaforskning.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en stortingsmelding om rasfaren i Norge med tiltak for bedre innsikt i skred som samfunnsrisiko, og med forslag til tiltak for å forhindre at menneskeliv og verdier går tapt. I samme sak må sammenhengen mellom rasfare og fraflytting og de samfunnsøkonomiske kostnader ved veistengninger som følge av rasfare, kartlegges. Det må videre foreslås forbedrede metoder for kost/nytteanalysene for valg av tiltak, som tar bedre hensyn til lokal risiko og skadeomfang, psykisk utrygghet og distrikts-hensyn i beregningene."

Disse medlemmer anser flom- og rassikring som oppgaver med rom for langt større innsats. Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor hver av postene 21 og 22 styrkes med 15 mill. kroner hver for å øke aktiviteten med sikringstiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet registrerer at Regjeringen og Fremskrittspartiet i sitt forlik for å finne 17,5 mill. kroner til utjevning av nettariiffen blant annet velger å redusere NVEs arbeid med sikringstiltak i vassdrag med hele 4,6 mill. kroner. Disse medlemmer er bekymret for kvaliteten på dette arbeidet i 2005.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil styrke posten for sikrings- og miljøtiltak i vassdrag med 3 mill. kroner.

Komiteen registrerer med tilfredshet at NVE har mange søknader om nye kraftprosjekter til behandling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det særlig må legges til rette for prosjekter som baserer seg på ny fornybar energi, f.eks. slik som små vannkraftverk, vindkraftverk, bioenergi og tidevannskraftverk.

Komiteen mener innsatsen med faglig veiledning og kartlegging av potensial for små kraftverk, må opprettholdes og styrkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen i Ot.prp. nr. 54 (2002-2003) våren 2004 fremmet forslag om endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven, og at dette fikk tilslutning fra et flertall i Stortinget. Grensen for konsesjonsplikt ble med dette hevet fra 1 000 til 4 000 naturhestekrefter, og det ble ikke lenger en plikt for konsesjonsmyndighetene å forelegge alle saker over 20 000 naturhestekrefter for Stortinget før konsesjon gis. Flertallet viser til at disse endringene gjør det enklere for grunneiere å etablere små vann-

kraftanlegg, og viser til den store interessen for å bygge ut mini-, mikro- og småkraftverk, som vil gi et verdifullt bidrag til den norske kraftbalansen. NVE gav i 2003 konsesjon til ti små vannkraftverk som vil gi en produksjon på 78 GWh.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at et flertall bestående av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet gikk inn for å endre industrikonsesjonsloven på dette punktet med konsekvenser for hjemfallsordningen, parallelt med at et offentlig nedsett utvalg var i ferd med å utrede framtida for hjemfallsinstituttet. Spesielt uheldig var det at lovendringen ble foretatt uten at dette var omtalt i Ot.prp. nr. 54 (2003-3004), eller at konsekvensene av en slik lovendring var utredet. Disse medlemmer vil påpeke at hensynet til hurtig saksbehandling ikke må overordnes en fornuftig forvaltning av evigvarende energiressurser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til energiministrenes arbeid i Nordisk Ministerråd og Akureyri-erklæringen. Det vektlegges å styrke samarbeidet mellom de systemansvarlige nettselskapene i Norden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at til tross for den krisen vi hadde på strømmarkedet vinteren 2002–2003, så har ikke Regjeringen og stortingsflertallet tatt alvorlig inn over seg og foretatt de grep som er nødvendige for å unngå lignende situasjoner i fremtiden.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets advarsler gjennom en årrekke om at slike situasjoner kunne oppstå dersom man ikke fikk en bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel på kraft. De samme advarsler er også kommet både fra NVE og Statnett uten at regjeringer og stortingsflertall har brydd seg nevneverdig.

Disse medlemmer vil hevde at regjeringer og stortingsflertall gjennom mange år aktivt har grepet inn og hindret en nødvendig økning i kraftproduksjonen. Eksempler på dette er utbyggingen av Øvre Otta, som ble halvert, Saltfjellet/Svartisen, som ble avslått i sin helhet, og den nylige halveringen av Sauda-utbyggingen. I tillegg til dette kommer alle de byråkratiske og politiske vanskelighetene med de som vil satse på mini-, mikro- eller småkraftverk.

Disse medlemmer vil videre påpeke de enorme muligheter vi har med å ta i bruk våre gassressurser både som råstoff i produksjon, som energikilde til industri og næringsliv, og sist, men ikke minst, til kraftproduksjon. Både denne og tidligere regjeringer har vist en uforståelig motvilje til å ta i bruk våre gassressurser til kraftproduksjon, noe disse medlemmer tar sterkt avstand fra.

Disse medlemmer vil i tillegg hevde at kraftproduksjon basert på gass har en åpenbar miljøgevinst, da denne kraften i stor grad vil fortrenge import av kraft fra kull og kjernekraftverk. Den ensidige satsingen fra

både regjering og stortingsflertall på gasskraft med såkalt CO₂-håndtering, basert på teknologi som pr. i dag ikke finnes, gjør at vi som stor energinasjon sakker akterut i utviklingen.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets forslag om å gjøre utbygging av hovedrørledninger for gass til et myndighetsansvar, og gjennom et statlig selskap foreta vurderinger, utredninger og finansiering av bygging av slik infrastruktur for gass. Det vises videre til Fremskrittspartiets forslag om å legge forholdene til rette for kraftproduksjon basert på gass, forslag om økning i vannkraftproduksjonen, samt forslag om å sikre kraftforsyningen ved hjelp av bedre kraftutvekslingsmekanismer mot utlandet. Og sist, men ikke minst, Fremskrittspartiets forslag om en statlig garanti til de aktører som ville bygge midlertidige mobile gasskraftverk for å bedre forsynings sikkerheten i en krisesituasjon.

Disse medlemmer vil hevde at krisen i strømmarkedet vinteren 2002–2003 aldri ville oppstått dersom Fremskrittspartiet hadde oppnådd flertall for sine forslag gjennom mange år med å legge forholdene til rette for økt kraftproduksjon. Det er etter disse medlemmers mening oppsiktsvekkende at stortingsflertallet heller ikke etter at krisen er et faktum støtter overnevnte forslag om bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel.

Disse medlemmer vil på det sterkeste ta avstand fra den handlingslammede energipolitikk som har vært ført gjennom mange år i Norge. Landets innbyggere fikk i vinter føle på kroppen resultatet av dette; skyhøye strømregninger som mange ikke klarte å betale.

Disse medlemmer vil legge forholdene langt bedre til rette for økt kraftproduksjon.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen fremme tiltak som sikrer at byråkratiet på lokalplan følger opp Stortingets signaler om økt bruk av mikro-, mini- og småkraftverk."

"Stortinget ber Regjeringen sikre at gjennomgangen av Samlet Plan reduserer konsesjonsbehandlingstiden for store og små vannkraftutbygginger."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om teknologinøytrale støtteordninger for økt vannkraftproduksjon."

"Stortinget ber Regjeringen vurdere tidligere avslåtte vannkraftutbygginger på nytt, og fremme egen sak om dette til Stortinget."

"Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til at energimyndigheten i de nordiske landene i fellesskap samarbeider om tiltak for å sikre den nordiske kraftbalansen og sikre at kraftmarkedet fungerer bedre."

"Stortinget ber Regjeringen sikre at Statnett som systemansvarlig nettselskap har virkemidler som gjør dem i stand til å sikre kraftforsyningen i kritiske perioder."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen signalisere langsiktighet og forutsigbarhet når det gjelder avgiftsfritak for gjenvunnet energi, for å få utløst investeringer på området."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at gasskraftverk i Norge blir underlagt samme rammebetingelser som andre innen EØS-området."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en egen stortingsmelding om "Rikets Energitilstand" med jevne mellomrom, eksempelvis annethvert år."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at ved behandling av St.meld. nr. 41 (2002-2003) i desember 2003 hadde komitéinnstillinga denne flertallsmerknaden:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, støtter Regjeringens forslag om at en statlig ordning for utjevning av overføringstariffer må være basert på hovedprinsippene i dagens i ordning "Tilskudd til utjevning av overføringstariffer". Dette tilskuddet gis for å redusere forskjeller i overføringstariffene som følge av naturgitte forhold og høye overføringskostnader.

Flertallet viser til beregninger som viser at en bevilgning på om lag 40 mill. kroner i året, vil gi en god samfunnsøkonomisk virkning og vil medføre en betydelig utjevning av overføringskostnadene i de delene av landet som har den absolutt høyeste nettleie."

Disse medlemmer er overrasket over at det ikke er funnet midler til å opprettholde denne ordninga for 2005 i Regjeringens budsjettforslag. Dette har vist seg å være ei kostnadseffektiv og treffsikker ordning, som har betydd mye for å kutte strømkostnadene for de husholdningene og bedriftene som har aller høyest nettleie.

Disse medlemmer viser til at partiene i sine alternative budsjett har videreført bevilgningen på 40 mill. kroner til utjevning av overføringstariffene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet for budsjettåret 2004, hvor tilskuddet til utjevning av overføringstariffer ble doblet, fra 20 mill. kroner til 40 mill. kroner. Dette beløpet medførte en betydelig utjevning av overføringskostnadene i deler av landet med høye overføringskostnader. Ordningen betydde lavere pris til mange private forbru-

kere, kommuner og bedrifter. Disse medlemmer er med dette som bakgrunn overrasket over at Regjeringen har utelatt denne utjevningsordningen i budsjettet for 2005. Ordningen har en klar distriktsmessig virkning, og en fjerning av ordningen vil bety økte forskjeller i nett-tariffen for næringsliv og privat forbruk i Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at prisforskjellene på overføringstariffene kan være på flere tusen kroner til privatkundene, og finner dette uakseptabelt. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til behandlingen av St.meld. nr. 41 (2002-2003), Innst. S. nr. 66 (2003-2004), hvor disse medlemmer uttalte følgende:

"Disse medlemmer vil peke på at forslaget til subsidiering over statsbudsjettet så langt ikke har medført at nettariffene har blitt tilnærmet like, slik det også framgår av meldinga. En slik ordning er dessuten ikke robust, og vil til enhver tid være avhengig av at stortingsflertallet ønsker å bruke tilstrekkelig med midler til dette formålet. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at det er nødvendig med en grundig utredning og debatt når det gjelder disse spørsmålene i forbindelse med forberedelsene til nytt reguleringsregime i 2007."

Disse medlemmer viser til at Regjeringens budsjettforslag om ikke å bevilge noe til utjevning av nettariffene, bekrefter at Sosialistisk Venstreparti hadde grunn til å være bekymret for at ordningen er sårbar, og at dette ytterligere understreker behovet for at dette spørsmålet utredes nærmere i forbindelse med forberedelsene til nytt nettreguleringsregime i 2007. Inntil en bedre modell er etablert, må den eksisterende utjevningsordningen videreføres på et forsvarlig økonomisk nivå, som sikrer reell utjevning. Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 60 mill. kroner til dette formålet, i tråd med anbefalingen fra EBL.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at varsomhetsprinsippet ikke vektlegges nok ved planlegging, godkjenning og bygging av kraftlinjer i Norge.

Flertallet viser til at høyspentledninger danner korridorer med elektromagnetisk stråling. I et samarbeid mellom Kreftregisteret, Statens kartverk, Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen og Statistisk sentralbyrå har man funnet fram til de rundt 200 000 norske kvinnene som bor nær høyspentledninger i Norge. I Kreftregisterets arkiver fant forskerne ut hvor mange av disse kvinnene som var rammet av brystkreft. Ifølge tidsskriftet Dagens Medisin 13. mai 2004 ble de overrasket over resultatet: Studien viser at risikoen for å få brystkreft er 58 pst. høyere for kvinner som bor nær ledningene, sammenlignet med kvinner som bor utenfor feltene. Kvinnene som er sjekket mot Kreftregisteret, bor i en avstand på opptil 300 meter fra høyspentkablene. Kreftfaren økte jo nærmere ledningene kvinnene bodde.

Flertallet forventer at denne undersøkelsen fører til en vurdering av regelverket for trasévalg av høyspentledninger, og en forhøyet forskningsinnsats for å redusere usikkerheten rundt risikobildet knyttet til opphold innenfor elektromagnetiske korridorer skapt av høyspentledninger.

Flertallet viser bl.a. til at beboere i Årum i Fredrikstad er bekymret for at det kan være helseskadelig å bo i nærheten av høyspentlinjene som går rett over boligfeltet.

Flertallet mener at det er skjellig grunnlag for at varsomhetsprinsippet i større grad skal anvendes ved bygging av høyspentlinjer, slik at berørtes utrygghet og risikoeksponering minimeres.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det vil innebære større sikkerhetsavstander, flytting av linjer og større bruk av nedgraving av høyspentlinjer. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest å etablere nye retningslinjer som sikrer at nye eller eksisterende høyspentlinjer (jf. Årum-saken) enten graves ned eller legges i tilstrekkelig avstand fra områder hvor mennesker har varig opphold, slik at føre-var-prinsippet benyttes for å redusere konsekvensene av en eventuell sammenheng mellom nærhet til kraftlinjer og forekomsten av kreft.

Det må også innføres nasjonale byggegrenser mot eksisterende høyspentlinjer. Forskningsinnsatsen for å redusere usikkerheten rundt risikobildet knyttet til opphold innenfor elektromagnetiske korridorer skapt av høyspentledninger, må intensiveres."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere regelverk som kan sikre at høyspentlinjer enten graves ned eller legges i tilstrekkelig avstand til der hvor mennesker har varig opphold. Regelverket må sikre at føre-var-prinsippet ivaretas. Regjeringen må også vurdere å innføre nasjonalt regelverk for byggegrenser mot høyspentlinjer. Regjeringen bes komme tilbake med en slik vurdering i revidert budsjett våren 2005."

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, forstår at denne typen utbygginger kan skape usikkerhet i nærmiljøet, og understreker betydningen av at Regjeringen følger nøye med i den faglige utviklingen på dette området. Flertallet viser til svar fra helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen, datert 17. september 2004, på spørsmål fra stortingsrepresentant May Hansen om dette tema. Her fremkommer det at man skal ha en fortsatt forsiktighetsholdning i forbindelse med byggesaker og konsesjoner til bygging av nye kraftledninger eller ved oppgradering av

eksisterende ledninger, og at det er nedsatt en arbeidsgruppe som frem til forsommeren 2005 skal vurdere håndtering av varsomhetsprinsippet og eventuelt utarbeide kriterier for hvordan kravet i strålevernforskriften om så lav eksponering som praktisk mulig, skal ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at det under post 21 er behov for økt innsats i forhold til energimerkeordningen, og viser i den forbindelse til svar fra OED på spørsmål nr. 125 fra Sosialistisk Venstreparti, hvor det opplyses at det "pr. i dag ikke er gjennomført noen tiltak overfor aktører som ikke følger energimerkeordningen".

Disse medlemmer viser for øvrig til Dokument nr. 8:53 (2002-2003) Forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Ingvild Vaggen Malvik og Inge Ryan, om at det for å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk stilles krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr, og Innst. S. nr. 276 (2002-2003) hvor en samlet komité har uttalt at:

"Komiteen vil understreke behovet for et kontrollregime som både ser til at forhandlerne merker alle varene og kontrollerer at produktene er riktig merket.

Komiteen viser her til at SIFO har gjennomført tester som viser en systematisk overklassifisering, noe som kan svekke tilliten til merkeordningen.

Komiteen vil vise til at det i forbindelse med komiteens arbeid med denne saken det framkommet at NVE ikke har tillatt offentliggjøring av informasjon om testing av elektriske produkter i forhold til deres energieffektivitet. I et svar til komiteen av 6. juni 2003 sier departementet følgende:

"Offentlighetsloven gir i utgangspunkt hjemmel for å unnta dokumenter utarbeidet for et organs interne saksforberedelser av særlige sakkyndige. Dette er imidlertid en "kan-regel". Departementet mener at prinsippet om mer offentlighet som hovedregel bør legges til grunn i de tilfellene spørsmålet omfatter. Departementet vektlegger at hensynet bak merkeordningen jo nettopp er å gi forbrukerne informasjon om energieffektivitet, slik at de har mulighet til å foreta et miljøvennlig valg ved kjøp av elektriske produkter."

Komiteen ber departementet vurdere å endre dagens praksis med at informasjon om produkters energieffektivitet blir unntatt offentlighet.

Videre må det settes i gang tiltak som gjør merkeordningen bedre kjent enn i dag. Komiteen vil her understreke betydningen av at dette er et arbeid som skjer gjennom samarbeid med både importører og butikker/kjeder.

Komiteen vil i tillegg understreke ordningen med at alt elektronisk avfall kan leveres inn til forhandler eller til eget mottak, men at dette er en ordning som også kan bli bedre kjent enn i dag. Komiteen ber derfor departementet vurdere om det kan være hensiktsmessig om en påminnelse om dette kan inngå i merkekravene til alle produkter.

Komiteen mener de ovennevnte tiltak må følges opp så raskt som mulig, og vil be om at departementet på en egnet måte rapporterer om status i oppfølgingen av denne innstillingen i løpet av våren 2004 og senest i Revidert nasjonalbudsjett."

Disse medlemmer kan ikke se at Stortinget på tilfredsstillende måte er blitt orientert om status i opp-

følgingen av denne innstillingen, og vil følgelig etterlyse en slik rapportering.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 1410.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med at det fortsatt pågår kontroll av butikker knyttet til oppfølgingen av energimerkeordningen og at resultatene fra kontrollene vil bli publisert i begynnelsen av 2005. Det samme gjelder testing av utvalgte produkter som omfattes av ordningen. Disse medlemmer er videre kjent med at NVE også planlegger målrettede informasjonstiltak om energimerkeordningen og resultatene av kontrollene og testingen rettet mot både forhandlere og forbrukere som planlegges iverksatt tidlig i 2005. Disse medlemmer forutsetter at Olje- og energidepartementet på egnet måte vil rapportere om status i 2005.

Komiteen viser til at NVE siden 1. januar 2003 har hatt en egen permanent museumsvirksomhet. For 2005 er det en målsetting å aktivt følge opp arbeidet med søknaden til UNESCO om verdensarvstatus for det fredede kraftanlegget Tysso 1 i Tyssedal. Komiteen vil framheve den historiske sjansen Norge nå har

til å få et kraftanlegg med tilhørende vassdragsnatur på verdensarvlista.

Komiteen viser til at forvaltningen av vernede vassdrag fortsatt vil være et sentralt arbeidsområde. Som den sentrale vassdragsmyndigheten i Norge skal NVE fremme og formidle kunnskap om vann og vassdrag. Norsk vassdragshistorie er av internasjonal interesse, og NVE skal derfor aktivt følge opp arbeidet med søknaden til UNESCO om verdensstatus for det fredede kraftanlegget Tysso 1 i Tyssedal. Komiteen slutter seg til dette. Det henvises også til miljøverndepartementets budsjett om betydningen av å slutføre restarbeidene på det fredede kraftanlegget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der det blir foreslått å opprette en ny tilskuddsordning til kompetanseutvikling for mikro- og minikraftverk. Det settes av 4,5 mill. kroner på en nyopprettet post på NVEs budsjett. Regionråd og aktuelle fagmiljøer i fylkene inviteres til å søke midler fra denne ordningen for å drive kartleggings- og veiledningsarbeid for mikro- og minikraftverk. Dette medlem ønsker å styrke arbeidet med det fredede kraftanlegget i Tyssedal med 0,5 mill. kroner.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. Kap. 4820 og 4829)	382 250	394 650
	1	Driftsutgifter	247 700	(+ 12 400) 247 700 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	52 400	51 900 (-500)
	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	73 850	71 850 (- 2 000)
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	5 000	5 000 (0)
	70	Tilskudd til lokale elforsyningsanlegg	700	700 (0)
	73	Tilskudd til overføringstariffer (ny)		17 500 (+17 500)
	75	Tilskudd til sikringstiltak	2 600	0 (- 2 600)

Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det budsjetteres med 83,300 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 5,8 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

Det foreslås bevilget 36,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 71,4 pst. i forhold til 2004.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at på lang sikt vil fremtidens energikilder være fornybare. Norge bør ha en ambisiøs satsing på nye fornybare energikilder.

Flertallet viser til at nye fornybare energikilder kjennetegnes ved at de ikke fører til utslipp av klimagasser, og har mindre belastninger på miljøet enn andre energikilder. Stortingsflertallets målsetning er at det innen 2010 skal ha kommet 4 TWh ny fornybar varme- og elektrisitet og 3 TWh ny vindkraft, og at energiforbruket skal avgrensnes vesentlig mer enn om utviklingen blir overlatt til seg selv.

Flertallet mener at dette, i lys av strømkrisen vinteren 2002–2003 med høye, svingende strømpriser og uro omkring forsynings sikkerheten, har blitt enda viktigere. Det er åpenbart interesse for energiøkonomisering og omlegging blant norske boligeiere. Flertallet viser i denne sammenheng til (den massive) interessen for den tidsbegrensede ordningen med investeringsstøtte til varmepumper, pelletskaminer og energistyring for private husholdninger, hvor over 50 000 søknader om opp til 20 pst. investeringsstøtte (maksimum 5 000 kroner) ble levert til ENOVA.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at potensialet for omlegging av energibruken og ny fornybar energi er betydelig. NOU 1998:11 oppga det samla energieffektiviseringspotensialet i bygningsmassen til om lag 14 TWh, og ENOVA har pekt på et enøkpotensial for kraftkrevende industri på 5,3 TWh.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at potensialet for ny fornybar energi og energieffektivisering er betydelig. Det er viktig at myndighetene, blant annet gjennom ENOVA, legger til rette for at disse potensialene realiseres.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser videre til at Regjeringen satser sterkt på en miljøvennlig omlegging av energiproduksjon og -bruk. Flere virkemidler tas i bruk. Det vises til at avtalen med Enova er reforhandlet og at målet er økt fra 10 til 12 TWh ny fornybar energi og energieffektivisering innen 2010. Videre vises til St.prp. nr. 79 (2003-2004) om å innføre bygningsdirektivet. Dette vil legge til rette for mer energieffektive nye bygg, økt informasjon om energistatus for eksisterende bygg, samt inspeksjonsordninger for kjølanlegg mv. Nevnte tiltak må også sees i sammenheng med at Regjeringen foreslår å styrke budsjettet på energiforskning, slik forskning vil på lengre sikt legge til rette for nye løsninger innen ny fornybar energi og energieffektivisering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet tar avstand fra å bruke skattebetalernes penger til å subsidiere energiproduksjon som ikke kan stå på egne ben økonomisk. Disse medlemmer viser i den forbindelse til at vi bor i et land som nærmest flommer over av energi, men at det dessverre har vært mangel på politisk handlekraft til å ta i bruk mer av våre enorme energiressurser. Handlingslammelsen bunner særlig i den overflod av langsiktige "visjoner" og teoretiske potensialer i energisektoren, hvor grunnleggende faktorer som dimensjoner, tidsaspekt og kostnader utelates.

Disse medlemmer viser til den prekære situasjonen i kraftmarkedet vinteren 2002–2003, som har sin bakgrunn i at flertallet i Stortinget aktivt har hindret utbygging av kraftproduksjon, samtidig som det har vært en jevn økning på forbrukssiden.

Disse medlemmer viser også til at det politiske flertallet i langt tid bevisst har forsøkt å styre energibruken i husholdningene. Først gjennom høyt fokus på eloppvarming, så forsøk på å redusere eloppvarming. Først ved mindre bruk av ved, nå gjennom økt bruk av ved (eller biobrensel). Stortingsflertallet har også ønsket å fjerne bruk av oljefyring. Statistikk tilgjengelig på EBLs nettsider tilsier likevel at bruken av oljeprodukter mer enn doblet seg krisevinteren 2002–2003. Nordmenn er blitt flinke til å spare strøm når strømprisen er høy, men bruker ikke mindre energi av den grunn.

Disse medlemmer registrerer at komiteen peker på det store potensialet i vedfyring. Dette er selvsagt positivt. Med denne positive holdningen klarer ikke disse medlemmer la være å undre seg over at komiteen i forrige sesjon ikke ville inkludere såkalt rentbrennende vedovner i støtteordningen for tiltak rettet mot å redusere elforbruket (jf. Innst. S. nr. 133 (2002-2003)), noe som virkelig ville vært et bidrag til å øke bruken av vedfyring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til den nylig avgitte rapporten fra ACIA (Arctic Climate Impact Assessment) som viser at menneskeskapt klimaendring allerede kan påvises. Rapporten understreker den globale utfordringen det er å håndtere og redusere utslipp som påvirker klima.

Det vises til de respektive partienes merknader i innstillingen til Regjeringens forslag om klimakvotelov, jf. Ot.prp. nr. 13 (2004.2005).

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at klimagassutslipp fra energiproduksjon er en faktor som påvirker denne klimaendringen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at en oppfyllelse av Norges Kyoto-mål i perioden 2008–2012 derfor er av avgjørende betydning for å videreføre det internasjonale klimasamarbeidet, samtidig som det ikke er tilstrekkelig for å løse klimautfordringene. Disse medlemmer mener at en stor del av Norges reduksjon må gjøres i Norge, og følgelig blir tiltak for energiomlegging meget viktige.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil uttrykke skepsis til de bastante konklusjonene fra politisk hold om at man opplever menneskeskapt klimaendring på kloden. Disse medlemmer konstaterer derimot at forskermiljøene ikke er like samstemte i sin begrunnelse om hvorfor man opplever klimaendringer og hvilke eventuelle tiltak verden må sette inn dersom man kan påvirke dem. Mange forskningsmiljøer viser eksempelvis til endringer i solaktiviteten som grunnlag for klimaendringer. Klimaendringer har unektelig vært en del av syklusene på jorden i tusener av år. Disse medlemmer vil

foretrekke at man lærer enda mer om disse utfordringene før man trekker konklusjoner og iverksetter svært kostbare tiltak med usikker miljøeffekt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at satsing på bioenergi, solvarme og varmepumper kan erstatte mye av oljefyringen og annen fossil fyring i Norge.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at fossil fyring ifølge SFT står for ca. 15 pst. av de totale utslippene av norske klimagasser. Oppvarming med fossile energikilder står for ca. 8,2 pst. (4 652 000 tonn) av de totale klimagassutslippene i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til Samarbeidsregjeringens satsing på bærekraftig energiproduksjon basert på nye fornybare energikilder, og den store satsingen på renseteknologi for gasskraftverk. Begge tiltak er viktige deler av Norges bidrag til å få ned de globale klimagassutslippene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet minner om at stortingsflertallet bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre lenge har ønsket å fase ut oljefyring (jf. Innst. S. nr. 263 (2000-2001)), men at de bør prise seg lykkelig over at hele det norske folk ikke har fulgt oppfordringen, slik at man fortsatt hadde en viss fleksibilitet på energibruk til oppvarming. Erfaringene fra "krisevinteren" 2002–2003 illustrerer dette.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utrede de samfunnsøkonomiske kostnader ved implementering av Kyoto-avtalen."

"Stortinget ber Regjeringen ta en gjennomgang av påstått gevinst ved å erstatte elbruk med annen energi, og gi en orientering om dette til Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at Norge bør sette seg et mål om å produsere 5 TWh vindkraft årlig innen 2010. Det er på høyde med andelen vindkraft Danmark har av sin totalproduksjon i dag, og vindforholdene i Norge er faktisk enda bedre. NVE har gitt konsesjon til vindkraftanlegg med en samlet produksjonskapasitet på ca. 1,8 TWh/år, og det er forhåndsmeldt prosjekter med en samlet produksjonskapasitet på over 5 TWh/år. Norge er et langstrakt land med mye vind. I Norge har vi bygd ut godt under 1 TWh vindkraft i dag. Regjeringens målsetting er å bygge ut 3 TWh innen 2010. Disse medlemmer påpeker at i forhold til søknadsmassen, behovet og ikke minst potensialet er dette en altfor lav målsetting. Det teknisk-teoretiske potensialet i Norge

er utrolige 1 400 TWh/år, mens et realistisk utbyggningsnivå kan de neste tiårene være flere titalls TWh, når man har tatt de nødvendige hensyn til miljø, infrastruktur, lokale kraftbehov og nett- og anleggskostnader.

Flaskehalsen i overføringsnettene kan bli en utfordring for utbygging av vindkraft i Norge. I Finnmark finnes det pr. i dag kun overføringskapasitet for 2–3 vindkraftparker. Langs Trøndelagskysten kan vi om få år ha ni vindkraftparker, men det forutsetter imidlertid en langt bedre overføringskapasitet enn det vi har i dag. Fosen er en flaskehals i overføringsnettene, og det er derfor av avgjørende betydning at Statnetts nye overføringslinje i Trøndelag blir lagt over Fosen.

I tillegg har flere vindkraftutbygginger vist seg å være kontroversielle, med innsigelser fra Direktoratet for Naturforvaltning, Forsvaret og Riksantikvaren, samt protester fra naturvernorganisasjonene. Disse medlemmer mener dette viser behovet for en helhetlig plan for utbygging av vindkraft i Norge, som bl.a. skal ha til formål å legge føringer på videre forsterkning av sentralnettene. Planprosessen må imidlertid ikke være til hinder for fortløpende behandling av enkeltkonsesjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide en helhetlig plan for utbygging av vindkraft i Norge, herunder sikring av nødvendig overføringskapasitet. Planarbeidet skal ikke være til hinder for fortløpende behandling av enkeltkonsesjoner."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår i tillegg:

"Planen for utbygging av vindkraft i Norge skal konkretisere hvordan man vil nå et mål om 5 TWh vindkraft innen år 2010."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er bekymret for Enovas samlede aktivitetsnivå i 2005 på grunn av bortfallet av tilsagnsfullmakten til Enova. Disse medlemmer er kjent med at Enova kommer til å gi tilsagn på opp til 750 mill. kroner i 2004 og bruker hele tilsagnsfullmakten for i år. Med 660 mill. kroner til Enova via nett tariffen neste år blir det dermed ikke mulig å holde oppe aktivitetsnivået fra inneværende år neste år. Disse medlemmer mener dette betyr at det ikke er mulig for å Enova å bidra til større investeringer i infrastruktur for vannbåren varme slik det står beskrevet i Regjeringens forslag til budsjett. Disse medlemmer påpeker at skal man la være å videreføre tilsagnsfullmakt fordi man uansett til slutt må betale ut brukte tilsagnsfullmakter og at dette vil by på problemer siste året Enova skal betale ut tilskudd på nåværende måte, så bør bevilgningene økes gradvis. Disse medlem-

mer mener derfor Regjeringen bør gjennomgå Enovas økonomiske handlingsrom i 2005 som følge av bortfallet av tilsagnsfullmakt og eventuelt vurdere økte bevilgninger i forbindelse med Revidert budsjett for 2005.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler ikke stortingsflertallets ønske om å prioritere vindmøller høyere enn vannkraft, gasskraft og andre energiressurser, og er av den grunn bekymret over den ekstreme iveren som vises fra Regjeringen og stortingsflertallet. Disse medlemmer mener det ikke er en god løsning at politikere skal sitte og bestemme hvilken teknologi som skal brukes ut fra hva de til enhver tid liker best, uten å ta hensyn til kostnader og om teknologien faktisk er realistisk.

Disse medlemmer viser til at daværende olje- og energiminister Steensnæs i Stortingets spørretime 5. november 2003 sa:

"Vindkraftpotensialet er stort i Nord-Norge, særlig i Finnmark. Nord-Norge har overskudd av kraft om sommeren og er i balanse i vinterperioden. Med store investeringer i ny vindkraft vil området få overskudd av kraft hele året. For å kunne utnytte vindkraftpotensialet i Nord-Norge, må det derfor investeres i nettet. Størrelsen på investeringene er selvsagt avhengig av hvor mye vindkraft som realiseres, og av plasseringen av de enkelte anlegg",

og

"Til sammen er de totale nettkostnader ved å realisere om lag 1 000 MW i Nord-Norge stipulert til om lag 4 mrd. kroner",

samt

"Anleggsinvesteringer i vindkraftproduksjon varierer avhengig av plassering og adkomstmulighetene til anlegget. Det beregnes om lag 8 mill. kroner pr. MW installert effekt. Dette innebærer investeringer på rundt 8 mrd. kroner, fortsatt basert på en driftstid på 3 000 timer."

Disse medlemmer understreker at man kan gjøre mye spennende innen energiområdet for de 4 mrd. kroner en nett-trasé fra Nord-Norge til Midt-Norge er stipulert å koste!

Disse medlemmer viser også til leserbrev i Nationen 3. juni 2004 fra Erik Solheim, leder i Norges Naturvernforbund, hvor han skriver at:

"Den som berre ser på at vindmøller ikke har utslepp, kan tape resten av miljøaspekta av auget,"

og

"vi treng ei liste over område som er ueigna til vindkraft fordi skadane blir for store."

Disse medlemmer mener at all den tid miljøbevegelsen og politiske myndigheter har vært pådrivere for å legge til grunn en samlet plan for vannkraftpotensialet, bør det på samme måte utvikles en samlet plan for vindkraftpotensialet. Denne planen må bl.a. reflektere de totale utbyggingsplaner, behov for utbygging av

strømnettet, miljøkonsekvenser fra vindmølleparker og tilhørende nettinvesteringer. I tillegg må det tas i betraktning interessene til reiseliv, lokalt næringsliv, sysselsetting, lokaldemokratiets ønsker m.m.

Disse medlemmer viser for øvrig til Dokument nr. 8:70 (2003-2004) og Innst. S. nr. 257 (2003-2004) om en samlet plan for vindkraftanlegg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Regjeringen i stortingsmeldingen om forsyningssikkerheten varslet en ny støtteordning for utbygging av fjernvarme, og at detaljene i ordningen skulle presenteres i statsbudsjettet. Disse medlemmer registrerer at Regjeringen med dette ikke følger opp et av de viktigste tiltakene i stortingsmeldingen, og stiller seg undrende til dette.

Disse medlemmer forutsetter at utbyggingen av vannbåren varme blir prioritert innen Enovas rammer, og viser også til Arbeiderpartiets, Sosialistisk Venstrepartis og Senterpartiets forslag i innstillingen til forsyningssikkerhetsmeldingen om en lånegarantiordning for utbygging av vannbåren varme.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil vise til at energiforsyningen i Norge frem til i dag har vært preget av satsing på elektrisitet. Distribusjon av vannbåren varme åpnet for fleksible løsninger hvor flere forskjellige energikilder kan benyttes. Økt bruk av sentralvarme og fjernvarme kan være en forutsetning for å frigjøre elektrisk kraft, og skape et mer fleksibelt varmemarked i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at økte inntekter til Energifondet har skapt et betydelig rom for økt satsing på blant annet miljøvennlig varme. Disse medlemmer mener derfor at økt satsing på infrastruktur for vannbåren varme bør ivaretas innenfor Enovas mål og virkemidler. I og med at enkelte prosjekter vil kreve betydelige støttebeløp, vil støtten kunne variere fra en periode til den neste. Disse medlemmer mener at andelen levert energi pr. støttekrone fortsatt må være et viktig kriterium for tildeling av støtte til infrastrukturprosjekter. Disse medlemmer viser til at det i henhold til avtalen mellom Enova og Olje- og energidepartementet vil være opp til Enova å velge endelig form og omfang for den videre satsingen på infrastruktur for varme.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er selvsagt ikke imot bruk av fjernvarme, men ønsker i utgangspunktet ikke at man skal kunne pålegge bruk av fjernvarme. Man bør velge de tekniske løsninger som er mest mulig kostnadseffektive. Samtidig som man legger opp til at moderne, energieffektive bygg ikke skal ha særlig behov for å få tilført energi til oppvarming i det hele tatt, så virker det meningsløst å tvinge slike bygg til å knytte seg opp til fjernvarmeanlegg. I tillegg vil avstand til fjernvarmeanlegget være av vesentlig betydning for om det er praktisk og/eller

økonomisk fornuftig å knytte store næringsbygg til anlegget.

Disse medlemmer viser til byggeprosjektene Rosenborg Park og Bloksberg studentboliger i Trondheim. Der ønsket byggherrene ikke å bruke fjernvarme som oppvarmingskilde. Fra utbyggers side forelå konkrete tall og eksempler som viste at det grunnet leilighetenes utforming, materialvalg og ikke størrelser, ville være en energiøkonomisk gevinst ved å bruke elektrisk oppvarming når dette var nødvendig. I et oppslag i Adresseavisen på nett (23. januar 2004) uttalte Gunnar Leikvam hos Heimdal Utbyggingsselskap følgende:

"På få kvadrat blir det for varmt med fjernvarme. Dessuten reagerer anlegget altfor sent, og slik tar det tid å skru ned varmen. På grunn av dette har Enova funnet at energiforbruket faktisk går opp opptil ti pst. ved bruk av fjernvarme."

samt

"Fjernvarme er pr. i dag miljøvennlig fordi noen politikere har definert det som det, men det stemmer ikke. Vi har utredet dette i snart fire år, og de nye boligene i Rosenborg Park ville hatt 40 pst. reduksjon i energiforbruket, nettopp ved ikke å bruke fjernvarme til romoppvarming. Derimot hadde vi sett for oss at vannet kunne blitt varmet opp ved fjernvarme."

Komiteen viser til at en helt sentral del av en omlegging av energipolitikken er behovet for ny teknologi. Energisikkerhet er å ha flere ben å stå på. Komiteen vil understreke at det må forskes på et bredt spekter av energibærere i skjæringspunktet mellom energi og miljø. Det er også fornuftig næringspolitikk. Markedet for ny og fornybar energiteknologi vokser kraftig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det vil være samfunnsmessig svært fornuftig og innebære økt beredskap mot energiknapphet, å pålegge installering av vannbåren varme i alle nye næringsbygg over 1 000 m².

Komiteen viser til at påslaget på nettariffen, som finansierer Energifondet for omlegging av energisystemet i Norge, har blitt økt til 1,0 øre/kWh.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Samarbeidsregjeringen følger opp stortingsmeldingen om forsyningsikkerheten for strøm (St.meld. nr. 18 (2003-2004)) gjennom at Olje- og energidepartementet og Enova SF har reforhandlet avtalen og økt målene for energiomleggingen. Enova skal etter reforhandlingen medvirke til ny miljøvennlig energiproduksjon og sparing tilsvarende 12 TWh pr. år innen utgangen av 2010. Dette er en økning på 2 TWh pr. år sammenlignet med den tidligere avtalen, som ble inngått i 2002. Disse medlemmer viser til de gode resultatene som Enova SF har oppnådd og peker på at dette vil føre til at norsk energiforsyning får flere ben å stå på.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at energifondet også i år tilføres betydelige beløp gjennom påslaget i nettariffen, som nå er oppe i 1 øre/kWh. Fra 2002 forvaltes disse midler av Enova SF, som nå skal ta initiativ til, og fremme mer effektiv energibruk, produksjon av ny fornybar energi, og gi økonomisk støtte til slike tiltak. Disse medlemmer viser til behandlingen av Ot.prp. nr. 35 (2000-2001), hvor Fremskrittspartiet gikk imot opprettelsen av en ny institusjon, og imot å velte kostnadene for dette over på forbrukerne i form av økte avgifter. Disse medlemmer viser til at mange faginstanser betviler effekten av Stortingets ekstrabevilgning til varmepumper og pelletsovnene. Ifølge oppslag i Dagens Næringsliv 3. september 2004 gjelder dette også Enovas egne fagfolk! Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har gått imot de gjentatte økninger i påslaget i nettariffen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peke på at regjeringen Bondevik II har redusert bevilgningene til Energifondet over statsbudsjettet fra i underkant av 300 mill. kroner til null. Dette betyr at fondet nå fullt ut finansieres av strømkundene over nettariffen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at med det store potensial som eksisterer for energiomlegging i Norge, mener disse medlemmer det er ønskelig å øke påslaget ytterligere.

Disse medlemmer foreslår derfor følgende:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at bevilgningene til Enova gradvis økes gjennom økt påslag i nettariffen. Påslaget i nettariffen må øke til 2 øre fram til 2006."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at det med utgangspunkt i det store påviste omleggingspotensialet og erfaringene med strømkrisen vinteren 2002–2003 er nødvendig å gjøre målene for energiomlegging mer ambisiøse for raskere å forbedre energisystemet i Norge med hensyn på kraftbalanse, klimautslipp og ressursbruk.

Disse medlemmer påpeker at det er nødvendig med en raskere overgang til mer miljøvennlig energibruk for å nå klimamålsetningene. Disse medlemmer vil derfor ha en sterkere satsing på ny fornybar energi enn dagens nivå.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med evalueringen av Enova om å få gjennomført en uavhengig analyse av kapitalbehovet til Enova, gitt utløsningseffekten så langt, og med en vurdering av å sette mer ambisiøse nasjonale mål for omleggingen av energimarkedet i Norge fram til 2010."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, påpeker at det er et stort behov for å tilrettelegge for økt bruk av energiplanlegging og overgang til fleksible energisystemer i kommunene.

I forbindelse med Regjeringens arbeid med Nasjonal Agenda 21 vil komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, kap. 1825 post 60, hvor det foreslås å øke denne med 100 mill. kroner. Dette vil innebære økte ressurser til kommunal energiomlegging og økte andeler infrastruktur for fornybar energi.

Komiteen er kjent med at det er et nasjonalt mål å stanse alle utslipp av PCB innen 2005, og at det er forskriftsfestet et forbud mot å ha i bruk PCB-holdige lysarmaturer etter 1. januar 2005. Det ligger et stort energieffektiviseringspotensial i å skifte ut lysarmaturer med PCB-kondensatorer, samtidig som det ligger en stor miljøgevinst i dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et mål at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 1. januar 2005. Det ligger et stort energieffektiviseringspotensial i å skifte ut lysarmaturer med PCB-kondensatorer, samtidig som det ligger en stor miljøgevinst i det. ENØK-gevinster opp mot 1 TWh kan være mulig å realisere.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, hvor det bevilges 100 mill. kroner til Enova for tilskudd til utskifting av PCB-armaturer i bedrifter. Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti i tillegg foreslår en ordning med rentefrie lån for offentlige bygg for utskifting av PCB-armaturer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg at bioenergi står for omtrent 100 TWh årlig i Sverige, mens produksjonen i Norge bare er på 15 TWh. Norge er et av få land i verden som bruker så stor andel av sin elektriske produksjon til oppvarming. Bioenergi er en ny fornybar energikilde, og har et stort potensial i Norge. Økt bruk av bioenergi vil dessuten bedre forsyningssikkerheten for elektrisk kraft.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er selvsagt positive til økt bruk av bioenergi, men kan ikke se at dette er en ny fornybar energikilde, all den tid vedfyring har vært brukt av mennesker i generasjoner.

Disse medlemmer viser til egne merknader i Innst. S. nr. 133 (2002-2003) om bevilgning til tiltak rettet mot å redusere elforbruket, hvor Fremskrittspartiet påpekte at støttetiltakene ikke var teknologinøytrale, og at stortingsflertallet bevisst nedprioriterte rentbrennende vedovner.

Disse medlemmer viser til at det under komiteens høringer i nevnte sak, kom frem bl.a. fra Enova at en burde tildele midlene til mest mulig kostnadseffek-

tive løsninger, noe komiteens flertall ikke sluttet seg til. Rentbrennende vedovner ble dokumentert å være minst like effektive og miljøvennlige som pelletskaminer, samtidig som vedovnene ikke på langt nær krever så store investeringer. Man kunne m.a.o. fått tredoblet effekten dersom støtteordningen også omfattet slike løsninger. Stortingsflertallet (unntatt Fremskrittspartiet) stemte imot følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge kostnadseffektive og teknologinøytrale kriterier til grunn ved tildeling av midler til elektrisitetssparing i privathusholdninger."

Dermed endte man på biobrenselområdet opp med å kun gi støtte til pelletsovner, noe som totalt sett kun gav et marginalt bidrag til biobrensel-saken.

Disse medlemmer viser også til at det er myndighetene som selv har lagt grunnlaget for at en rekke boliger i dag kun har elektrisitet som oppvarmingskilde, og at bioenergi - gammel som ny - av den grunn ikke utnyttes i den utstrekning man ellers kunne sett.

Disse medlemmer ser det for øvrig ikke som et godt argument å støtte et tiltak fordi det i seg selv gir mange arbeidsplasser. Man må også ta i betraktning hvordan dette slår ut i forhold til generell ressursbruk - altså lønnsomhet. Dersom målet er å sysselsette folk, og ikke å drive verdiskapning, så ble det utviklet betydelig bedre måter å gjøre dette på i land som ligger øst for Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Bellona sier at bioenergi skaper 400 arbeidsplasser pr. produserte TWh, mens det tilsvarende tallet for gasskraft er 15.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet registrerer at Norsk Bioenergiforening mener at et viktig tiltak for å stimulere til økt bruk av bioenergi vil være å innføre en panteordning, som øker utbygging av oljefyrer og vedkaminer til pelletskaminer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere effekten av en panteordning for oljekjeler og komme tilbake til dette i budsjettet for 2006."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Enova iverksette en panteordning for gamle oljefyrer og vedkaminer."

Disse medlemmer registrerer at det blir satt av midler til innenlands bruk av naturgass. Innenlands bruk av naturgass er forbundet med utslipp av klimagasser, og for at dette skal være et positivt tiltak, må

denne bruken erstatte mer forurensende energikilder. Disse medlemmer peker på det store behovet for å realisere bruk av gassferjer innenlands i Norge, og forutsetter at disse midlene bidrar til dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til behandlingen av St.meld. nr. 9 (2002-2003). Disse medlemmer ser at anlegging av rør for transport av gass innebærer store inngrep i naturen, som kun vil være økonomisk lønnsomme ved bygging av gasskraftverk i den andre enden. På grunn av Norges geografiske utforming vil gass transportert med båt være et langt mer fleksibelt alternativ, som vil øke mulighetene for at gass faktisk bidrar til miljøforbedringer gjennom reduserte utslipp og at naturgass ikke fortrenger eller blokkerer for bioenergi og annen fornybar energi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, legger vekt på at det må legges til rette for at en større del av våre naturgassressurser skal tas i bruk innenlands. Naturgass kan gi grunnlag for verdiskaping, en mer fleksibel energiforsyning og et bedre miljø.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter Regjeringens forslag om å bevilge 24 mill. kroner til dette formålet i 2005. Forslaget om 20 mill. kroner i tilsagnsfullmakt er med og befester en langsiktig satsing på området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der Arbeiderpartiet fremmet forslag om et statlig infrastrukturselskap for innenlandsk transport av gass, som sammen med f.eks. industrien, energiselskap og næringsliv for øvrig skal gå sammen for å investere i infrastruktur for å ta mer av gassen i bruk innenlands.

Disse medlemmer vil i første omgang tilføre selskapet 3 mrd. kroner. For å få et marked til å fungere er vi avhengige av at varen kan fraktes til mottaker. Disse medlemmer peker på det statlige ansvaret det er for å bygge infrastruktur, og mener det ikke er prinsipielle forskjeller på infrastruktur som vei, jernbane, kraftlinjer og gass.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener potensialet for verdiskaping ved innenlandsk bruk av gass fremstår som enormt. Disse medlemmer mener derfor det er viktig å legge forholdene bedre til rette for økt bruk av gass innenlands.

Disse medlemmer viser til at det flere steder i landet foreligger planer om å ta i bruk naturgass til energiformål og industrielle formål. Dette kan oppnås bl.a. ved forenkling av regelverk og større imøtekommenhet fra sentrale myndigheters side. Disse medlemmer understreker også at en avgjørende forutsetning for å øke den innenlandske bruken av naturgass, er at det bygges infrastruktur for transport av naturgass. Disse medlemmer vil også ta i bruk økonomiske

virkemidler for å støtte byggingen av slik infrastruktur. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag hvor posten økes med 26 mill. kroner.

Disse medlemmer viser for øvrig til Innst. S. nr. 167 (2002-2003) og Fremskrittspartiets forslag om statlig myndighetsansvar for bygging av hovedrørledninger for naturgass, samt forslag om å tilføre 5 mrd. kroner til et statlig infrastrukturselskap ved behandlingen av gassmeldingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at planlovutvalget har anbefalt å gi kommunene større myndighet til å bestemme energibruken i nye byggeområder. Disse medlemmer mener dette er et viktig tiltak for å øke utbredelsen av alternativ energi i områder der infrastrukturen ligger til rette for det. Endring i lovverket må komme snarest mulig.

Disse medlemmer viser også til at det vil være samfunnsmessig svært fornuftig og innebære økt beredskap mot energiknapphet, å pålegge installering av vannbåren varme i alle nye bygg over 1 000 kvm.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at hver TWh produsert bioenergi generer 300–500 nye arbeidsplasser, for en stor del i distriktene. I Sverige har de beregna at hver ny TWh bioenergi gir 65 mill. kroner i inntekter til staten i form av arbeidsinntekt, arbeidsgiveravgift og spart arbeidsløshetsstrygd. Bruk av bioenergi reduserer dessuten samfunnets kostnader med å reparere skader på natur, mennesker og materiell som skyldes oljefyring.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og ønsker å bevilge 110 mill. kroner til Energifondet over statsbudsjettet, slik at det blir ca. 770 mill. kroner som kan brukes på alternativ energi og energisparing i 2005. De ekstra midlene skal brukes til et eget bioenergi-program der Enova står for den endelige utforminga av satsingen. Støtte til investeringer i fjern- og nærvarmeanlegg, til installering av vannbåren varme i offentlige bygg, og til vannbåren varme og pellets-kaminer i privatboliger bør inngå i programmet. Dette vil utvikle varmemarkedet, slik at en større del av det uutnyttede trevirket i norske skoger kan bli tatt i bruk.

Disse tiltakene skal vurderes:

- ny støtteordning for investeringer i fjernvarmeanlegg, som Regjeringen har lovt, men ikke fulgt opp,
- tilskudd til installering av vannbåren varme i næringsbygg og offentlige bygg, slik at disse kan gjøre seg nytte av bioenergi,
- gjenopprette en tilskuddsordning til husholdningene for installering av vannbåren varme og til pellets-kaminer,

- innføre en panteordning for gamle vedovner og oljefyrer,
- stimuleringstilskudd for å få flere busser over på biodiesel.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett og ønsker å øke bevilgningen til utbygging av infrastruktur for naturgass med 10 mill. kroner, slik at naturgass kan tas i bruk i bedrifter, til oppvarmingsformål og til transportformål i nye områder der dette vil gi miljøgevinst.

Kap. 1827 Miljøvennlig gassteknologi

Det foreslås bevilget 55,900 mill. kroner på dette kapitlet for 2005. Fondet for miljøvennlig gassteknologi ble opprettet 1. juli 2004, jf. St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 250 (2003-2004).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at naturgass i fremtiden vil være viktig for å styrke forsynings-sikkerheten for elektrisk kraft i Norge, og vil understreke at det er viktig at en til enhver tid bruker den best tilgjengelige teknologi.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener vi må ligge i front når det gjelder forskning og teknologiutvikling på CO₂-rensing. Myndighetene må med dette som mål bidra til forskning og utvikling av slike teknologier med tanke på å redusere teknologisk og økonomisk risiko. Dette flertallet viser til at fondet for miljøvennlig gassteknologi som ble opprettet 1. juli 2004 med en fondskapital på 2 mrd. kroner, er et viktig skritt på veien for å få testet ut ulike teknologikonsepter i mindre skala.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener likevel en utvidelse av fondskapitalen må vurderes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og bevilger 6,5 mill. kroner til kap. 1827 post 50. Dette er 3,5 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Utover denne endringen slutter flertallet seg til Regjeringens forslag for kap. 1827 i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med Regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser videre til budsjettavtalen for 2004 mel-

lom Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, og til Stortingets vedtak om opprettelse av innovasjonsselskapet i Grenland, hvor det heter at:

"Det vurderes også en eventuell utvidelse av selskaps virksomhet til å omfatte bruk av gass til industrielle prosesser og løsninger for hydrogen som energibærer."

Disse medlemmer merker seg at Regjeringen ikke har fulgt opp dette i budsjettet for 2005. Disse medlemmer mener det også vil være naturlig i en forlengelse av virksomhetens hovedoppgave at en nasjonal satsing på innovasjon innenfor hydrogen som miljøvennlig energibærer og bruk av gass i industrielle prosesser inngår i innovasjonsselskapets ansvarsområde.

Disse medlemmer peker på at det de siste årene har forsvunnet nesten 20 000 industriarbeidsplasser her i landet. Dette er en alvorlig situasjon, og myndighetene må være aktive for å stoppe en slik utvikling.

Så langt disse medlemmer kan se, tyder alt på at hydrogen vil være en av fremtidens energibærere.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen å sørge for at innovasjonsselskapet i Grenland får utvidet sitt mandat til også å omfatte bruk av gass til industrielle prosesser og løsninger for hydrogen som energibærer, uten at dette går på bekostning av utviklingen av satsingen på CO₂-håndtering. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener Norge i denne sammenheng bør bli et foregangsland. Å ta gassen i bruk i industrien vil videre være et godt miljøtiltak når den erstatter andre fossile energikilder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig at innovasjonsselskapet for miljøvennlige gasskraftteknologier i Grenland får en mer selvstendig stilling enn det Regjeringen legger opp til. Personer med høy kompetanse innen gassinnovasjon bør være sentrale i å utforme et nasjonalt program for miljøvennlig gassteknologi, slik også revidert nasjonalbudsjett beskrev skulle være et ansvar i selskapet. Disse medlemmer mener innovasjonsselskapet skal være sekretariat og i førersetet for det samlede programmet. Det betyr at de ansatte i selskapet er kjent med og oppdatert på all anvendt forskning innen området og således med markedet/brukerne av den samlede teknologi. Forskningsrådet må ha ansvar for den detaljerte utforming av grunnforskningsprogrammene, på bakgrunn av innspill fra Innovasjonsselskapet om prioriteringer og omfang som trengs innenfor grunnforskningen.

Disse medlemmer er gjort oppmerksom på at man i Hammerfest i samarbeid med det norske utviklingsmiljøet i Sargas ønsker å etablere finansiering av den første praktiske testen av et pilotanlegg med CO₂-håndtering. Pilotanlegget har behov for 30 mill. kroner

for å realiseres. Disse medlemmer er gjort kjent med at man har søkt Olje- og energidepartementet om midler for å realisere pilotprosjektet, men har fått avslag så sent som i august i år. Interessentene har blitt henvist til det såkalte Grenlandsfondet som i all hovedsak er allokert til forskning. Disse medlemmer viser til at Sargas har kommet forbi forskningsstadiet, og har behov for en faktisk uttesting av de løsninger man har forsket på. Fondet må også kunne gi støtte til pilotanlegg som dette og til det som planlegges i Grenland, som et ledd i teknologiutviklingen.

Samtidig som Regjeringen har avvist søknaden om finansiell støtte har imidlertid Sargas mottatt finansiell støtte fra kommersielle aktører som Hammerfest Energi, Siemens, Göteborgs Energi og Statoil. Disse medlemmer forutsetter at et prosjekt som det i Hammerfest vil være av stor interesse for det nyopprettede selskapet i Grenland. Det er etter disse medlemmers syn et paradoks dersom Regjeringen presser de kommersielle energiaktørene til å måtte gå inn for en renseteknologi som koster penger å utvikle, uten at Regjeringen samtidig viser konkret velvilje til å være med på dugnaden som må gjennomføres. Disse medlemmer viser samtidig til at Regjeringen i statsbudsjettet skriver at rammen til innovasjonsvirksomheten skal brukes til å støtte prosjekter for utvikling og demonstrasjon, og mener derfor at Sargas-prosjektet må vurderes på nytt, og ev. andre prosjekter må ses positivt på med bakgrunn i dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Sargas ikke er i en unik posisjon hva gjelder ønsket om å teste ut sin gasssteknologi i praksis. Dette gjelder de fleste forskningsmiljøer, og behovet for å kunne bygge ekte gasskraftverk til forskningsbruk har vært gjentatt en rekke ganger.

Disse medlemmer mener man ikke må se seg blinde på et "favoritt-prosjekt", men må sikre gode rammevilkår for både teoretisk og praktisk gasskraftforskning. Den beste måten å legge dette til rette på vil være ved å være en pådriver for bygging av full-skala gasskraftverk med BAT. Da vil man løse energiutfordringer, samtidig som man kan gi forskningsmiljøene mulighet til å teste teknologiske løsninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at Samarbeidsregjeringen i St.meld. nr. 47 (2003-2004) har en politikk for å øke bruken av naturgass innenlands. Flertallet viser til at det samlede potensialet for bruk av naturgass er spredd på mange steder, og det vil ta tid å bygge opp markedet. Derfor er det best å satse på transportløsninger som kan vokse i takt med at bruken øker.

Flertallet viser til at Regjeringen legger vekt på at økt innenlands bruk av gass kan gi bedre vilkår for verdiskapingen, energiforsyningen og miljøet. Satsingen på utvikling av nye gasskraftteknologier er viktig i denne sammenheng. Regjeringen viderefører dette arbeidet gjennom etableringa av innovasjonsvirksomheten for miljøvennlige gasskraftteknologier i Grenland.

Den nye innovasjonsvirksomheten skal i samarbeid med Norges forskningsråd opprette et nytt nasjonalt gasssteknologiprogram, og det vil samlet være om lag 150 mill. kroner tilgjengelig på forskning og utvikling (FoU) og innovasjon på dette området.

Flertallet viser til at Regjeringen har forutsatt at innovasjonsvirksomheten skal ha en stor grad av faglig selvstendighet, og at virksomheten vil være sentral i utforming og drift av det nye gasssteknologiprogrammet.

Flertallet har merket seg at det er oppmerksomhet rundt flere nye mulige pilotprosjekter, herunder Sargas prosjekt i Hammerfest. Flertallet vil vise til at det blir den nye innovasjonsvirksomhetens oppgave å vurdere disse initiativene opp mot øvrige teknologikonsepter for å sikre at det er de beste prosjektene som får støtte.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser videre til at innovasjonsvirksomheten for miljøvennlige gasskraftteknologier i Grenland skal ha fokus på å delfinansiere prosjekter som blir vurderte til å ha klart kommersielt potensial og en markedsbasert forretningsplan. Gasssteknologifondet, som ble etablert 1. juli 2004, blir den primære finansieringskilden til utprøvnings- og demonstrasjonsaktivitetene. I 2005 vil innovasjonsvirksomheten disponere en bevilgning på 45,9 mill. kroner, og en tilsagnsfullmakt på 50 mill. kroner. Norges forskningsråd vil disponere 50 mill. kroner til formålet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringens foreløpige vurdering av virksomhetsområdet til innovasjonsvirksomheten ble omtalt i St.meld. nr. 47 (2003-2004). Disse medlemmer viser til at Regjeringen skal vurdere hvorvidt hydrogen skal være en del av virksomhetsområdet på grunnlag av Hydrogenutvalgets innstilling og de høringsuttalelser som har blitt avgitt i forbindelse med denne.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til mottaksterminaler for LNG og transmisjonsrør til 24 mill. kroner i 2005. Dette er en økning på 5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004, og 20 mill. kroner i forhold til gjeldende budsjett i 2004. En tilsagnsfullmakt på 20 mill. kroner er med på å bekrefte den langsiktige strategien.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det store fokuset på CO₂-håndteringsteknologi er et norsk fenomen. Det forskes på denne teknologien i mange land, men det har ikke vært satt som en forutsetning for bygging av gasskraftverk.

Disse medlemmer er ikke overrasket over at det politiske flertallet er fra seg av glede når det kommer signaler som tyder på fremskritt i forskningen på CO₂-håndtering. Samtidig konstaterer disse medlemmer at det fra forskerhold ikke er noe som tyder på at man har hatt et uventet gjennombrudd. Potensielle teknologiløsninger har lenge vært kjent, men man har ikke fått utviklet teknologien til å være effektiv og lønnsom. Signaler om behov for et lite pilotprosjekt, som i det siste har skapt stor begeistring i mange partier, er bare

en naturlig progresjon i forskningsprosessen. Forskere på IFE og andre steder holder fast ved at gasskraftverk med CO₂-håndtering i stor skala og innen kostnadseffektive rammer ligger 8–13 år frem i tid. Det samme konstaterer Statoil. Det blir fra samme hold også påpekt at selv om det skjer teknologiske gjennombrudd, så vil gasskraftverk med CO₂-håndtering koste langt mer enn gasskraftverk uten CO₂-håndtering.

Disse medlemmer ser på overfokuseringen på CO₂-håndtering som en beklagelig avsporing i den energipolitiske debatten. For den anstrengte kraftbalansen i Norge betyr et pilotanlegg for CO₂-håndtering ingen ting. Fremfor å bygge relativt miljøvennlige konvensjonelle gasskraftverk i Norge, er Regjeringen altså villig til i stadig større grad å gjøre seg avhengig av sterkt forurensende kullkraft fra Danmark, Tyskland, Polen mv., i minst 10 år fremover.

Disse medlemmer registrerer at den norske iveren for å unngå CO₂-utslipp gjenspeiles i stortingsflertallets klimapolitikk, selv om Arbeiderpartiet i passende sammenhenger ser fullstendig bort fra deres egne standpunkt ved behandlingen av klimameldingen.

Sett i et globalt perspektiv burde man samtidig akseptere at CO₂-utslipp fra norsk gasskraft er mindre enn CO₂-utslipp fra danske kullkraftverk. Moderne gasskraftverk reduserer utslippet av CO₂ med ca. 60 pst. i forhold til konvensjonell kullkraft. Bygging av norsk gasskraft burde således bli sett på som et positivt miljøtiltak i et globalt perspektiv. Dersom man er oppriktig bekymret for CO₂ fra norsk gass, er løsningen å la være å pumpe den opp - ikke å bruke den i Norge fremfor Europa.

Med dagens kraftunderskudd mener disse medlemmer at det er påfallende at en olje- og gassnasjon som Norge ennå ikke har bygget gasskraftverk. Gasskraftverk blir i praktisk talt hele verden sett på som en kostnadseffektiv og ren løsning. I Norge, derimot, har gasskraftverk blitt uglesett av "miljøbevegelsen" og mange politiske miljøer. Kravet om CO₂-håndtering er urealistisk, noe også bransjen, deriblant LO, NHO,

OLF og PIL, ga klart uttrykk for på energi- og miljøkomiteens høring om "gassmeldingen". Slike forutsetninger gjør at gasskraftverk i Norge forblir på prosjektstadiet. Dette er uheldig, men disse medlemmer mener det kan løses dersom det er politisk vilje til å gjøre noe med kraftsituasjonen i Norge. Det er viktig å flytte noe av risikoen fra utbygger over til myndighetene som vedtar rammebetingelsene. En potensiell løsning er at staten eier og driver CO₂-håndteringsanlegg uten at kostnaden pålegges eieren av gasskraftverket.

Disse medlemmer mener Stortinget og Regjeringen bør gi klare signal til utbyggere av gasskraftverk om at gasskraftverk er nødvendig og ønsket i Norge. Man kan ikke la drømmen om mulige fremtidige teknologier utsette arbeidet med å sikre norsk kraftforsyning i dag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til behandlinga av St.meld. nr. 9 (2002-2003), hvor Sosialistisk Venstreparti inngikk forlik med regjeringspartiene blant annet om en nærmere utredning av spørsmål knyttet til infrastruktur for naturgass. Som en oppfølging av Innst. S. nr. 167 (2002-2003) har Stortinget fått St.meld. nr. 47 (2003-2004) om gasskraftteknologier mv. til behandling, og disse medlemmer viser til at denne skal behandles i løpet av vinteren.

Disse medlemmer vil for øvrig understreke skillet som går mellom gass til bruk som innsatsfaktor i industrielle prosesser, og bruk av gass til energiformål. I motsetning til i mange industrielle prosesser knyttet til petrokjemi, kan gass som kilde til energiproduksjon i mange tilfeller fortrenge mer miljøvennlige og fornybare energikilder. Disse medlemmer vil understreke at Norges samlede forbruk av fossile ressurser må begrenses av hensyn til klimaet og kommende generasjoners behov, og at framtidens energikilder vil være fornybare. Det vises til partienes syn som kommer til uttrykk ved behandlingen av Ot.prp. nr. 13 (2004-2005), herunder Sosialistisk Venstrepartis offensive ambisjoner om å redusere klimagassutslippene.

Kap. 1827 Miljøvennlig gassteknologi: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1827		Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 4827)	55 900	52 400 (-3 500)
	50	Administrasjon	10 000	6 500 (-3 500)
	51	Overføring til innovasjonsvirksomhet	45 900	45 900 (0)

Kap. 4827 Miljøvennlig gassteknologi

Det budsjetteres med 45,900 mill. kroner på dette kapitlet for 2005.

Kap. 2490 NVE Anlegg

Det foreslås bevilget 5,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er det samme som i saldert budsjett for 2004.

Kap. 4829 Konesjonsavgiftsfondet

Det foreslås et uttak på i alt 144,000 mill. kroner for 2005, som er en økning på 3,5 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1830 Energiforskning

Det foreslås bevilget 421,700 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 33,7 pst. i forhold til 2004. Endringen er i hovedsak under post 50 Norges forskningsråd, hvor petroleumsforskningen i 2005 hovedsakelig vil være organisert i ett stort program, PETROMAKS.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg med stor glede at Samarbeidsregjeringen i sitt budsjettforslag foreslår å øke midlene til forskningsformål fra 315,4 mill. kroner til 421,7 mill. kroner, hvorav post 50 Forskning i regi av Norges Forskningsråd er på 393,3 mill. kroner. Av dette er 137,8 mill. kroner knyttet til forskningsprogrammet PETROMAKS, noe som representerer en økning på 110,8 mill. kroner til dette forskningsprogrammet. Også i 2005 foreslår Regjeringen at 50 mill. kroner skal øremerkes utvikling av renseteknologi for gasskraftverk.

Disse medlemmer viser til at Regjeringens satsing på energiforskning er i tråd med St.meld. nr. 39 (1998-1999) Forskning ved et tidsskille, og Stortingets samtykke til behovet for forsert utvikling av såkalt CO₂-fri gasskraftteknologi, som beskrevet i St.meld. nr. 29 (1998-1999), Om energipolitikken, samt St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av naturgass mv. I sistnevnte dokument gis denne forskningen bred og framtidrettet omtale.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forlik mellom disse partiene på statsbudsjettets rammeområder 12 og 13 og foreslår å bevilge 18,0 mill. kroner til kap. 1830 post 21. Dette er 0,5 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Flertallet foreslår videre å bevilge 8,9 mill. kroner til kap. 1830 post 70. Dette er 1,0 mill. kroner mindre enn Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Utover disse endringene slutter flertallet seg til Regjeringens forslag for kap. 1830 i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at energiutvikling og forskning er inne i en spennende utvikling, hvor blant annet utnyttelse av overskuddsvarme og avgasser fra gasskraftverkene antagelig kan reduseres

vesentlig ved utnyttelse av avgassene til verdiskapende industrielt formål. I denne sammenheng vil flertallet vise til at det har vært lansert forslag om at et slikt pilotprosjekt også bør inneholde merverdiskapende elementer for å utnytte avgasser og spillvann til industriell framstilling av for eksempel alger som råstoff til fiskefôr, som etter hvert er blitt en knapphetsressurs. Flertallet vil vise til konkrete planer om dette i forbindelse med Statoils pilotprosjektet på Kårstø og planene på Kollsnes, og vil igjen uttrykke sin støtte til denne spennende forskningen.

Komiteen vil vise til de store utfordringene som ligger i en merverdiutnyttelse av den norske petroleumsformuen gjennom en økt utvinningsgrad. Komiteen vil i denne sammenheng peke på viktigheten av at olje- og gassreservene utvinnes på en optimal måte, og mener derfor at forskning på mulig økt utvinningsgrad må stimuleres og støttes. En rekke miljøer har etter hvert spennende forskningsresultater å vise til på dette feltet, og komiteen vil derfor følge denne utviklingen med stor forventning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, ser positivt på at den brukerstyrte forskningen rettet mot petroleumssektoren, i større grad skal reflektere den nasjonale teknologisatsingen, olje- og gassklyngen: OG21 - Olje- og gass i det 21. århundre. Flertallet slutter seg til de fem hovedprioriteringer som er identifisert i strategidokumentet fra dette samarbeidsorganet: miljø, økt utvinning, dypt vann, industriell utnyttelse av gass og småfelt.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, slutter seg til resultatmålene for brukerstyrt energiforskning, herunder etablering av aktivitet for å få fram kunnskap om 3-4 aktuelle CO₂-deponeringsløsninger innen 2004/2005.

I denne sammenheng vil komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vise til mulige vinn-vinn-vinn situasjoner som kan oppnås for teknologiutvikling, økt utvinningsgrad og miljøet ved å forsere utviklingen av deponeringsløsninger for CO₂.

Flertallet er ellers enig i at forskningsrådet i hovedsak prioriterer forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø og forskningsbasert nyskaping/demonstrasjon, og at spesielt fokus rettes mot langtidsvirkninger av utslipp til sjø.

Komiteen vil peke på at det i tillegg til direkte støtte over Norges Forskningsråds budsjett er viktig med gode incitamentordninger for næringslivet, som gjør det attraktivt å investere i F&U-aktiviteter. Komiteen vil spesielt fremheve F&U-prosjekter knyttet til små-, mini- og mikrokraftverk med målsettinger om å bedre driften og redusere utbygningskostnadene. Små kraftverk kan representere en viktig andel av Norges utbygningspotensial for ny kraft.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, har merket seg bevilgningene til PETROMAKS, som representerer et nytt tverrgående program innen petroleumsforskning, og at en videre satsing på utvikling av renseteknologi for gasskraftverk skilles ut i et eget satsingsområde under Forskningsrådet.

Flertallet har merket seg at Regjeringen videreutvikler RENERGI, som er et stort program for å bygge opp robuste forskningsmiljøer og som skal kunne betjene næringsliv og forvaltning på en tilfredsstillende måte innenfor en rekke viktige relevante forskningsområder.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener petroleumsforskningen er viktig for å redusere kostnader, økt utvinningsgrad og sikre gode miljøløsninger i petroleumssektoren. Foruten å bidra til økt lønnsom produksjon fra norsk kontinentalsokkel, er forskning og teknologiutvikling en forutsetning for å opprettholde en konkurransedyktig olje- og gassindustri i Norge.

Økte midler til petroleumsforskning er et viktig bidrag til videre verdiskaping i en stor og viktig næring for Norge. Dette flertallet viser til de signaler som ble gitt i Innst. S. nr. 249 (2003-2004).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Stortinget våren 2004 vedtok å styrke fondet for forskning og nyskaping med 1 mrd. kroner øremerket petroleumsforskning. Petroleumsforskningen er et bidrag til videre verdiskaping i en stor og viktig næring for Norge, og Arbeiderpartiet vil derfor styrke forskningsfondet med ytterligere 1 mrd. kroner. Avkastningen skal brukes til petroleumsforskning.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å styrke Fondet for forskning og nyskaping med 1 mrd. kroner. Den økte avkastningen skal nyttes til langsiktig og grunnleggende forskning rettet mot petroleumssektoren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Norge ligger etter de øvrige nordiske landene når det gjelder bruk av bioenergi. Bioenergibransjen består for det meste av små aktører og er fragmentert og lite kapitalsterkt.

Disse medlemmer viser til at bedre rammebetingelser, økt finansiell styrke og økt kompetanse vil være avgjørende for den videre utviklingen og utbyggingen av bioenergi i Norge – og for å nå de mål som myndighetene har satt seg for bruk av alternative energikilder fram mot 2010. Innenfor alternative energikilder har bioenergi et stort potensial. Bioenergi er også særlig godt egnet for virksomhet innen primærnæringene og i distriktene, og erfaring fra andre land viser at sysselsettingspotensialet er stort.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der

det ble foreslått å bruke 10 mill. kroner mer til forskning på bioenergi.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Innst. S. nr. 198 (2000-2001) hvor Fremskrittspartiet tok til orde for å ta finansieringen av energi- og petroleumsforskning ut av de årlige statsbudsjett, og heller finansiere forskningen med avkastningen fra fond.

Disse medlemmer mener at forutsigbarhet og grunnlag for langsiktig planlegging og gjennomføring av forskningsprosjekter bedre kan sikres gjennom fondsavkastning, enn gjennom ordinær budsjettbehandling der midler til forskning må konkurrere med midler til annen virksomhet. Den modellen for å sikre forutsigbarhet og stabilitet som disse medlemmer vil foreslå, er derfor at det avsettes et forskningsfond på 10 mrd. kroner, der avkastningen av dette skal finansiere relevante og fornuftige forskningsprosjekter. Det er særlig viktig at det skapes en stabil organisasjonsform for et slikt fond, der avkastningen skal gå til målrettet forskning bl.a. for å bedre utnyttelsesgraden av oljefelt, bedre teknologien for oljeleting og annen energiforskning. Disse medlemmer mener at opprettelsen av et slikt fond vil medføre at staten tar sitt nødvendige ansvar for forskningen, og at dette i stor grad vil være utgifter til bedring av fremtidig inntekts ervervelse for staten.

Disse medlemmer er selvsagt fornøyd med at Regjeringen legger opp til en økning i statens bidrag til petroleumsrelatert forskning, men minner om at statens bevilgninger bare tilsvarer 10 pst. av beløpene som oljeselskapene bidrar med til tilsvarende forskning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti peker på at det er stor enighet om at framtidens energikilder må være fornybare. Forskning på alternativ energiteknologi er sentralt for utviklingen av et bærekraftig samfunn. Disse medlemmer mener derfor det er uheldig at Regjeringen prioriterer petroleumsforskning i stedet for forskning på framtidens energikilder.

Disse medlemmer registrerer at på tross av at den samlede veksten i bevilgningene til forskning over statsbudsjettet er lavere enn prisstigningen, øker de totale bevilgningene til petroleumsforskning med 141 mill. kroner (over OED, KUF og NHD).

Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag om økt utvinningsgrad gjennom CO₂-injeksjon (Dokument nr. 8:39 (2003-2004)). Sett i lys av de store miljømessige konsekvensene oljeboring i nordområdene vil kunne få, anser disse medlemmer det som langt mer fornuftig å øke innsatsen for å øke utvinningsgraden i eksisterende felter.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen klargjøre mandatet til PETROMAKS, slik at teknologiutvikling i forhold til CO₂-injeksjon blir et klart mål for programmet."

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, som innebærer at 141 mill. kroner av de foreslåtte bevilgningene til petroleumsforskning omprioriteres til forskning på nye fornybare energikilder, fortrinnsvis gjennom RENERGI-programmet. Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett innebærer dessuten at 50 mill. kroner bevilget til petroleumsforskning skal avsettes til forskning på CO₂-injeksjon, for å sikre økt utvinningsgrad og hindre oljeboring i nordområdene.

Disse medlemmer er kjent med at prosjektpor-teføljen for RENERGI medfører at 35 pst. av de totale midlene går til prosjekter for gasskraft med CO₂-hånd-tering. Denne typen forskning bør eventuelt finansieres med midler beregnet til petroleumsforskning. Videre mener disse medlemmer at et hovedmål bør være

Kap. 1830 Energiforskning: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829)	421 700	420 200
				(-1 500)
	21	Spesielle driftsutgifter	18 500	18 000
				(-500)
	50	Norges forskningsråd	393 300	393 300
				(0)
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak	9 900	8 900
				(-1 000)

Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

Det foreslås bevilget 23 200,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 10,5 pst. i forhold til 2004.

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettframlegget og har ingen merknader utover det.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil redusere utgiftene til leting etter olje og utbygging av nye olje- og gassfelt, samtidig som investeringene i nye fornybare energikilder, forskning og utdanning økes betydelig. På denne måten legges grunnlaget for en vridning vekk fra en økonomi basert på fossile energikilder, til en grønn økonomi med fokus på kunnskapsbasert framtidretta næringsliv.

Disse medlemmer går imot å åpne de sårbare nordområdene for petroleumsvirksomhet, spesielt ut ifra hensynet til fiskerinæringa, miljøsikkerheten langs norskekysten og økologien i Barentshavet. Det vises for øvrig til Sosialistisk Venstrepartis helhetlige alternative statsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil stemme mot forslag VIII i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Olje- og energidepartementet, pkt. (2), om at øvre grense for de sam-

at programmet skal bidra til utvikling av energiteknologi i tråd med prinsippene for en bærekraftig utvikling.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under kap. 1410 på Miljøverndepartementets budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker å styrke forskningsinnsatsen i skjæringspunktet mellom energi og miljø. Det er særlig nødvendig å tilføre mer midler til forskning på fornybare energikilder, blant annet bioenergi. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett der det foreslås å øke post 50 med 10 mill. kroner.

lede investeringer pr. prosjekt skal utgjøre 10 mrd. kroner.

Kap. 4860 Statsforetak under Olje- og energidepartementet

Det budsjetteres med 10,100 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 15,2 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at for å legge til rette for verdiskapning i alle deler av landet, er det viktig med en sikker og stabil kraftforsyning. Statnett har som systemansvarlig nettselskap et viktig ansvar å ivareta i denne sammenheng.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, er kjent med at Statnett har vedtatt et system som gjør det billigere å bygge ut ny kraft i Bergens-området og i Midt-Norge. Det gjør selskapet ved å gi 0,4 øre pr. kilowattime (kWh) i rabatt fram til 2020 til produsenter av ny kraft.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er kjent med at Statnett vil innføre lavere sentralnettstariff for ny kraftproduksjon i områder av landet hvor kraftunderskudd gjør det nødvendig å investere i ny overføringskapasitet. Å lokalisere ny kraftproduksjon til områder der behovet for ny kraft er størst, er god sam-

funnsøkonomi, ved at det reduserer behovet for å overføre kraft fra andre deler av landet. En lavere tariff vil gi kraftprodusenter sterkere argumenter for gunstig plassering av ny produksjon, samtidig som det gir investorer bedre forutsigbarhet.

Dette flertallet viser videre til at Statnetts nett-virkosomhet er underlagt NVEs monopolregulering. Reguleringen innebærer blant annet at det settes et tak for Statnetts totale tillatte inntekter. Statnett har selv ansvaret for å utforme en sentralnettstariff som er i samsvar med gjeldende forskrifter, herunder at inntektene er i samsvar med inntektsrammereguleringen.

Dette flertallet understreker at det er Statnetts ansvar å fastsette tariffen innenfor gjeldende forskrifter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er forundret over at Statnett har vedtatt et slikt system, og er ikke kjent med at det er eieren, altså regjering og storting, som har bedt om dette. Dette vil jo få konsekvenser for inntjeningen. Subsidieregimet det legges opp til, vil for eksempel gjøre det lettere å få bygget sterkt forurensende gasskraft på Skogn. Disse medlemmer mener Statnett på denne måten opptrer uheldig i forhold til ansvarlig norsk klimapolitikk, og ber om at subsidiering som kan forverre klimaregnskapet, opphører.

Disse medlemmer foreslår derfor følgende:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at Statnett ikke bidrar til å forverre klimaregnskapet og egen inntjening gjennom subsidier til produksjon av fossil energi."

Komiteen legger vekt på at det skal praktiseres en utbyttepolitikk for Statnett SF som ivaretar hensynet til Statnetts investeringsbehov fremover, ikke minst i overføringsnettet, incentiver til effektiv drift og forholdet til Statnetts brukere.

Komiteen er opptatt av at staten skal opptre som en ansvarlig eier, og legger derfor til grunn at det etableres og praktiseres en langsiktig utbyttepolitikk for Statnett fra og med regnskapsåret 2005.

Komiteen mener at dersom foretaket skal kunne legge opp en finansiell strategi innenfor rimelig langsiktige rammer, er det viktig at det utbyttet eier tar ut, er stabilt, forutsigbart og på et nivå som er vanlig i næringslivet for øvrig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet forutsetter

imidlertid at ikke styret selv svekker sin egen inntjening gjennom subsidieregimer rettet mot utbygging av gasskraftverk eller produksjon av energi med fossilt brensel. Det er videre viktig at staten i sin utbyttepolitikk legger til rette for gode incentiver til effektiv drift og bidrar til motivasjon blant Statnetts ansatte.

Komiteen viser til de problemer det har vært med forsyningssikkerheten internasjonalt de siste årene, bl.a. på grunn av manglende vedlikehold og tilsyn. Mørkleggingen av New York, London, Nord-Italia og ved Øresund viser at det ikke må gambles med forsyningssikkerheten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til partiets merknader om Statnetts utbyttepolitikk i Innst. S. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Regjeringen har endret sin utbyttepolitikk vedrørende Statnett SF, ved at utbyttet for tredje året på rad er økt fra 50 pst. til 90 pst., og at dette svekker lånemarkedets tillit og øker Statnetts finansieringskostnader. Stortinget har tidligere slått fast at det er viktig at statsforetakene har stabile og forutsigbare rammevilkår, og disse medlemmer kan ikke se at Regjeringens forslag er i samsvar med dette.

Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

Det budsjetteres med 95 800,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 27,6 pst. i forhold til 2004. Endringen knytter seg i første rekke til post 24 Driftsresultat, som gjenspeiler økningen i forventet oljepris til 230 kr pr. fat i budsjettforslaget for 2005.

Kap. 5490 NVE Anlegg

Det budsjetteres med 1,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 16,7 pst. i forhold til 2004.

Kap. 5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet

Det budsjetteres med 48,500 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er det samme som i saldert budsjett for 2004.

2. RAMMEOMRÅDE 13 - MILJØ

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i St.prp. nr. 1 (2004-2005)

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
Utgifter i hele kroner			
<i>Miljøverndepartementet</i>			
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)	334 667 000
	1	Driftsutgifter	159 687 000
	21	Spesielle driftsutgifter	37 789 000
	70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	30 000 000
	71	Internasjonale organisasjoner	38 007 000
	72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	7 000 000
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	23 713 000
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000
	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	8 371 000
	79	Den nordiske verdensarvstiftelsen	3 500 000
	80	Tilskudd til universell utforming og tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 400 000
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410)	315 412 000
	21	Miljøovervåkning og miljødata	85 657 000
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	93 086 000
	51	Forskningsprogrammer m.m.	116 518 000
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	5 000 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	15 151 000
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)	70 200 000
	1	Driftsutgifter	26 865 000
	61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 500 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	8 500 000
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	29 335 000
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)	100 656 000
	1	Driftsutgifter	55 899 000
	30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	10 391 000
	31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	21 171 000
	32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	13 195 000
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)	517 772 000
	1	Driftsutgifter	78 579 000
	21	Spesielle driftsutgifter	43 721 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	34 405 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000
	33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	56 868 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	5 100 000
	35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	57 213 000
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	80 200 000
	72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	77 006 000
	73	Forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	32 000 000
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	15 520 000
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000
	77	Tilskudd til nasjonalparksenter, <i>kan overføres</i>	11 400 000
	78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i> ..	5 300 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)	237 313 000
	1	Driftsutgifter	76 576 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	22 650 000
	50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	110 230 000
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> ...	10 953 000
	74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	14 004 000
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	900 000
1432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 4432)	13 000 000
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	13 000 000
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)	605 213 000
	1	Driftsutgifter	190 263 000
	21	Spesielle driftsutgifter	3 450 000
	39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	64 880 000
	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	127 368 000
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000
1444		Produktregisteret	14 637 000
	1	Driftsutgifter	14 637 000
1445		Miljøvennlig skipsfart	2 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk	336 323 000
	21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i>	336 323 000

Statens forretningsdrift

2465		Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)	12 000 000
	24	Driftsresultat:	0
	1	Driftsinntekter	-556 323 000
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	544 034 000
	3	Avskrivninger	9 274 000
	4	Renter av statens kapital	3 015 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 000 000
		Sum utgifter rammeområde 13	2 559 193 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

4400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400)	1 473 000
	2	Ymse inntekter	93 000
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	643 000
	21	Oppdragsinntekter	737 000
4410		Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 1410)	4 000 000
	50	Refusjon av diverse fond	4 000 000
4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)	70 200 000
	51	Refusjoner fra Viltfondet	53 700 000
	52	Refusjoner fra Statens fiskefond	16 500 000
4426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426)	118 000
	1	Ymse inntekter	118 000
4427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427)	10 983 000
	1	Ymse inntekter	6 791 000
	9	Internasjonale oppdrag	1 892 000
	54	Gebyrer	2 300 000
4429		Riksantikvaren (jf. kap. 1429)	4 337 000
	2	Refusjoner og diverse inntekter	3 167 000
	9	Internasjonale oppdrag	1 170 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
4432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 1432)	13 000 000
	80	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	13 000 000
4441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441)	59 407 000
	4	Gebyrer	21 059 000
	5	Leieinntekter	918 000
	8	Inntekter fra salg av bilvrak	32 774 000
	9	Internasjonale oppdrag	4 656 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5621		Statens miljøfond, renteinntekter	3 500 000
	80	Renteinntekter	3 500 000
		Sum inntekter rammeområde 13	167 018 000
		Netto rammeområde 13	2 392 175 000

2.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 13 Miljø

2.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 13. oktober 2004 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. S. nr. 2 (2004-2005). Ved Stortingets vedtak 25. november 2004 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til kr 2 427 175 000, jf. Budsjett-innst. S. nr. I (2004-2005).

2.1.2 Høyre og Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti, legger vekt på å føre en miljøvernpolitikk basert på målet om en bærekraftig utvikling. Dette stiller særlig krav til forvaltningen av økosystemene og de økologiske kretsløpene. Førvar-prinsippet, prinsippet om at forurenser skal betale og naturens tålegrense legges til grunn for den praktiske politikken som skal føres.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Denne avtalen innebærer en ramme for rammeområde 13 Miljø i budsjettet for 2005 på 2 427 mill. kroner. Dette er en økning på 4,4 pst. i forhold til vedtatt budsjett for 2004. Dette innebærer at Regjeringens høye aktivitetsnivå innenfor miljøvernarbeidet kan videreføres også i 2004.

Disse medlemmer mener at trusselen om menneskeskapte klimaendringer er den største globale miljøtrusselen vi står overfor. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil føre en offensiv klimapolitikk og arbeide internasjonalt og nasjonalt for å redusere klimagassutslippene. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i 2005 vil få på plass et kvotesystem for klimagasser, samt avtaler med prosessindustrien, for sektorer som hittil ikke har vært underlagt klimavirkemidler. Disse medlemmer viser her til behandlingen av Ot.prp. nr. 13 (2004-2005) "Om lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimavoteloven)".

Disse medlemmer mener at det er viktig å ta vare på norsk natur – både for å sikre viktige områder for vern av biologisk mangfold og for å gi bedre muligheter for rekreasjon i uberørt natur. Disse medlemmer har merket seg at ingen regjering vernet så mye av norsk natur på så kort tid som regjeringen Bondevik II. Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår økt tilsagnsfullmakt knyttet til Nasjonalparkplanen som gir anledning til å verne 10 nye områder i 2005. Disse medlemmer har videre merket seg at nasjonalparker og andre verneområder skal kunne brukes i lokal næringsutvikling og verdiskaping.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen intensiverer arbeidet med nytt skogvern i 2005. Disse medlemmer viser til at omtrent 30 000 arter, tilsvarende halvparten av det norske artsmangfoldet, lever i norske skoger. Viktige utfordringer i arbeidet med videre vern blir å redusere konfliktnivået ved vern, samtidig som det sikres god faglig kvalitet i skogvernet. Disse medlemmer viser til at barskogplanen som ble vedtatt av Stortinget ved behandlingen av St.meld. nr. 40 (1994-1995) Opptapping av skogvernet frem mot år 2000 er gjennomført under Samarbeidsregjeringen, og at Stortinget ved behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøltilstand la en strategi for fremtidig vern av skog. Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår en bevilgning på 57,2 mill. kroner til nytt skogvern. I kombinasjon med en ny tilsagnsfullmakt på 47,7 mill. kroner gir dette en ramme på 105 mill. kroner til kjøp og vern av nye områder i 2005. Disse medlemmer mener at frivillig vern og aktiv bruk av statsskogsarealer er en prioritert strategi i det videre vernearbeidet.

Disse medlemmer understreker betydningen av å ta vare på de ville laksestammene. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i budsjettet for 2005 foreslo at det vil bli disponert i overkant av 95,0 mill. kroner til dette arbeidet – blant annet gjennom bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Dette er en økning på 8,5 mill. kroner fra 2004. Denne satsingen ble ytterligere forsterket i budsjettavtalen mellom

regjeringspartiene og Fremskrittspartiet med 20 mill. kroner til økt kalking for å bekjempe skadevirkningene av sur nedbør.

Disse medlemmer viser til at utslipp og bruk av miljø- og helseskadelige kjemikalier og metaller er en alvorlig miljøtrussel både for mennesker og for naturen. Disse medlemmer vil derfor prioritere arbeidet med å bekjempe dagens utslipp og rydde opp i gamle miljøsynder. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil styrke innsatsen for å redusere miljøbelastningen fra helse- og miljøfarlige kjemikalier, og at Statens forurensningstilsyn i 2005 får en økning på 15 mill. kroner til opprydding i forurenset grunn og sedimenter.

Disse medlemmer viser til at 2005 er Friluftslivets år, og at Regjeringen derfor foreslår å øke bevilgningene til friluftsliv med 13,7 mill. kroner. Dette vil blant annet støtte friluftsansjonene og deres arbeid med å gjennomføre dette temaåret. Disse medlemmer mener at friluftslivet er en viktig kilde til livskvalitet, og trekker særlig frem betydningen av å gi barn og unge positive naturopplevelser. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen øker midlene til tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder med 4,5 mill. kroner for å sikre friluftsområder. Dessuten er det en økning på 5,0 mill. kroner, eller nesten 50 pst., i midlene til friluftslivstiltak. Det er etter disse medlemmers mening viktig å sikre allmennheten adgang til strandområder som Forsvaret og andre statlige institusjoner ikke lenger behøver som følge av omstillinger. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil styrke forvaltningen av skjærgårdsparker og friluftsområder langs kysten, og øker midlene til dette med 2,0 mill. kroner i 2005, en økning på 17,9 pst.

Disse medlemmer mener det er en prioritert oppgave å sørge for at viktige historiske byggverk og kulturområder er i forsvarlig stand. Disse medlemmer har derfor merket seg med tilfredshet at satsingen på kulturminneområdet fortsetter for å hindre tap av nasjonalt viktige kulturminner, herunder kulturminner som eies av private, stavkirker og andre kulturminner. Disse medlemmer har merket seg at Riksantikvarens største tiltakspost øker fra 92,8 mill. kroner til 110,2 mill. kroner – en nesten 20 pst. økning. Dette vil blant annet styrke arbeidet med stavkirkeprogrammet, sikring av ruiner, arkeologiske utgravninger og Kaupangundersøkelsene.

Disse medlemmer viser for øvrig til regjeringen Bondevik IIs forslag til budsjett for Miljøverndepartementet for 2005, og de endringer i forhold til dette som fremkommer av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og støtter forslaget med disse endringene.

2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å bevilge 131 mill. kroner mer under rammeområde 13 enn Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2005.

Disse medlemmer mener utfordringene innen miljøvernområdet er store og at det derfor er behov for en større satsing på dette området. 2005 er Friluftslivets år. Blant annet derfor mener disse medlemmer at det er viktig å satse mer på friluftsliv i 2005. Allemannsretten er et bærende prinsipp i friluftslivet. Å sikre allmennhetens rettigheter må derfor være et av de viktigste satsingsområdene i friluftslivspolitikken. Disse medlemmer vil derfor styrke bevilgningene til friluftsliv og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningene med 60 mill. kroner til bl.a. å kjøpe friarealer, til vedlikeholdelse og drift av friarealene og til å gjenopprette ordningen med juridisk bistand til kommunene i samband med konflikter om bruk av strandsonen og om allmennhetens rettigheter. Disse medlemmer mener også det er nødvendig med økte bevilgninger til markeringen av Friluftslivets år.

Disse medlemmer viser til at Stortinget i vår gjennom Innst. S. nr. 174 (2003-2004) vedtok en ny rovviltpolitikk på bakgrunn av et bredt politisk forlik. En viktig forutsetning for dette forliket var økt satsing på økt forebygging og konfliktdempende tiltak. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen ikke følger opp innstillingen til Rovviltmeldingen med en økt satsing til dette formålet. Disse medlemmer mener det er viktig at det brede forliket om rovviltpolitikken følges opp og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås 15 mill. kroner mer til forebygging av konflikter knyttet til forvaltningen av rovdyr. I innstillingen til Rovviltmeldingen var det enighet om å etablere en kompensasjonsordning for de kommunene som er mest utsatt for rovvilt, å videreføre prøveordningen med kompensasjon for tapte jaktinntekter og andre forebyggende tiltak.

Disse medlemmer viser til at det er et stort behov for å løse forurensingsproblemer i mange vassdrag. Blant annet i Vannsjø, Haldenvassdraget og Mjøsa er det store forurensningsproblemer, og disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner til tiltak for å redusere forurensningene i disse og andre vassdrag. Vannsjø er drikkevannkilde for 60 000 mennesker, og vannet er svært forurenset bl.a. fra overgjødning og kloakk. Aksjonen for å redde vannkvaliteten i Mjøsa for en del år tilbake ga gode resultat, men dessverre er det nå oppdaget at vannet er forurenset bl.a. pga. bromerte flammehemmere. Gravide kvinner og barn frarådes derfor å spise enkelte fiskeslag fra Mjøsa. Haldenvassdraget er også sterkt forurenset og det er behov for omfattende tiltak også her.

Disse medlemmer mener vedlikeholdet og restaureringen av freda og bevaringsverdige bygninger og fartøy har vært forsømt i mange år. Det er et stort behov for økt satsing i kulturminnevernet hvis vi skal klare å ta vare på disse bygningene og fartøyene. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å bevilge 20 mill. kroner mer til sikring og vern av fredete og bevaringsverdige bygninger og 10 mill. kroner mer til fartøyvern.

Disse medlemmer viser til at det er et behov for fortsatt kalking av sure vassdrag. Bevilgningen må derfor opprettholdes, og disse medlemmer mener det er uheldig at Regjeringen vil redusere bevilgningen med 6 mill. kroner. Disse medlemmer vil opprettholde bevilgningen til kalking på dagens nivå.

Disse medlemmer vil vise til vedtak i Stortinget 25. november 2004 om rammeområde 13. Disse

medlemmer kan ikke se at den vedtatte ramme er akseptabel i forhold til de prioriteringer som trengs for å føre en aktiv miljøpolitikk. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets helhetlige budsjettopplegg slik det kommer frem i Budsjett-innst. S. I (2004-2005), og vil derfor ikke fremme egne forslag innenfor vedtatt ramme.

Tabellen viser Arbeiderpartiets primære budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag. Endring er i forhold til St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Kap	Post	Merknad	Endring
1427	30	2005 er Friluftslivets år, og det er derfor naturlig til å satse 60 mill. kroner mer på friluftsliv i statsbudsjettet for 2005. Allemannsretten er et bærende prinsipp i friluftslivet, og å sikre allmennhetens rettigheter er derfor et viktig satsingsområde for Arbeiderpartiet. Det er viktig å legge til rette for friluftsliv, bl.a. ved å sikre at allmennheten har tilgang på friluftsområder. Arbeiderpartiet vil derfor øke bevilgningen til friluftsliv til bl.a. å kjøpe friarealer, til å vedlikeholde disse arealene og til markeringen av Friluftslivets år. Vi vil også gjenopprette en ordning med juridisk bistand til kommunene i samband med konflikter om bruk av strandsonen	60 000
1427	70	Arbeiderpartiet mener kalkingen av sure vassdrag må opprettholdes på dagens nivå, og foreslår å bevilge 6 mill. kroner mer	6 000
1427	73	Stortinget vedtok i vår en ny rovviltpolitikk på bakgrunn av et bredt politisk forlik. En viktig forutsetning i dette forliket var økt satsing på økt forebygging og konfliktdependende tiltak. Arbeiderpartiet vil bruke 15 mill. kroner mer for å forebygge konflikter knyttet til forvaltningen av rovdyr, til å videreføre prøveordningen med kompensasjon for tapte jaktinntekter og til å etablere en kompensasjonsordning for de kommunene som er mest utsatt for rovvilt	15 000
1429	72/74	Vedlikeholdet og restaureringen av freda og bevaringsverdige bygninger og fartøyer har vært forsømt i mange år. Det er et stort behov for økt satsing i kulturminnevernet hvis vi skal klare å ta vare på disse bygningene og fartøyene. Arbeiderpartiet vil derfor bevilge 20 mill. kroner mer til sikring og vern av fredede og bevaringsverdige bygninger og 10 mill. kroner mer til fartøyvern	30 000
1441	39	Det er et stort behov for å løse forurensningsproblemene i Vannsjø, Haldenvassdraget, Mjøsa og eventuelt andre vassdrag. Arbeiderpartiet vil øke bevilgningen til tiltak for å redusere forurensningene med 20 mill. kroner. Vannsjø er drikkevannkilde for 60 000 mennesker, og vannet er svært forurenset pga. avrenning fra landbruket og kloakk. Aksjonen for å redde vannkvaliteten i Mjøsa for en del år tilbake ga gode resultater, men dessverre er det nå oppdaget at vannet er forurenset bl.a. pga. bromerte flammehemmere. Gravide kvinner og barn frarådes derfor å spise enkelte fiskeslag fra Mjøsa. Haldenvassdraget er sterkt forurenset og det er behov for omfattende tiltak også her	20 000

2.1.4 *Fremskrittspartiets hovedprioriteringer*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, viser til at Norge er et land med unik natur og naturlandskap. Det er viktig at deler av denne naturen også sikres for fremtidige generasjoner. Vern av unike naturlandskap innebærer også ivaretagelse og forvaltning av dyr og planteliv. Det er både et privat og et offentlig ansvar å sikre et godt miljø og en forsvarlig utnyttelse og bruk av landets naturressurser. Disse medlemmer mener at miljøvernlovgivning må bygge på sentrale prinsipper som likhet for loven og vern av folks liv, helse og eiendom.

Disse medlemmer vil stimulere til økonomisk vekst innenfor grenser satt av hensyn til grunnleggende

ressurser, som f.eks. jord, luft og vann. En slik bærekraftig vekst er ikke et statisk nivå, men endrer seg over tid avhengig av naturlige endringer og teknologisk utvikling. Disse medlemmer vil derfor legge vekt på at myndighetene inntar en forvalterrolle, fremfor å bli en museumsvokter i miljøpolitikken. For disse medlemmer er det et grunnleggende prinsipp at den eller de som forårsaker påviselig skade ved å forurense også stilles økonomisk ansvarlig for skaden, og at det er folkevalgte myndigheters oppgave å fastsette hvilket forurensningsnivå som er akseptabelt.

Disse medlemmer ønsker å sikre at flest mulig nordmenn lett kan få tilgang til skog og mark, med de muligheter allemannsretten gir. Primært bør det være

offentlige eiendommer som avsettes til verneområder, alternativt private eiendommer etter avtale med det offentlige.

Disse medlemmer ønsker å sterkt begrense statens muligheter til å overta privat eiendom ved erverv eller båndlegging. Etter disse medlemmers syn er det eierne som best forvalter sine eiendommer og den verdi som eiendommene representerer. I de tilfeller hvor myndighetene vedtar å verne naturområder, bør det hovedsakelig skje gjennom frivillig vern. Fremfor å møte grunneierne og lokalsamfunnene i rettssystemet, bør ressursene brukes på å sikre økonomisk erstatning og godt samarbeid.

Disse medlemmer er bekymret for det høye konfliktnivået mellom myndigheter og lokalbefolkning i vernesaker. Der hvor det offentlige griper inn i den private eiendomsretten gjennom vernevedtak eller lignende, må det sikres full erstatning til dem som rammes økonomisk av vernevedtak. Disse medlemmer er svært skuffet over at stortingsflertallet ikke tydelig har støttet dette. Videre skal ethvert ekspropriasjonsvedtak kunne innbringes for domstolene til overprøvelse.

Ved opprettelse av verneområder vil disse medlemmer legge til grunn prinsippet "Vern gjennom bruk". Restriksjoner på atferden i f.eks. nasjonalparkene må kun være for å hindre ødeleggelse av naturgrunnlaget. Med andre ord må det ikke legges restriksjoner på aktivitet som har til hensikt å øke tilgjengeligheten og bruken av naturparkene, men som ikke påfører naturen varig skade.

Norge har en lang kystlinje som gir store muligheter for friluftsliv og ferdsel for alle. De konflikter som de senere år er skapt mellom grunneiere og allmennheten er etter disse medlemmers mening i stor grad fremprovosert av myndigheter og interesseorganisasjoner. Respekt for den private eiendomsretten er viktig og kan ikke undergraves, slik som nå er i ferd med å skje med friluftsløven som redskap.

Dersom kystkommuner ønsker økt tilgang for allmennheten til sin kyststripe, så må dette i størst mulig grad gjøres ved å tilrettelegge kommunale strandeiendommer eller ved å anskaffe egnet areal.

Disse medlemmer mener det er viktig at offentlige midler blir benyttet der pengene gir mest tilbake og der det er reelle miljøproblemer. Sur nedbør er et betydelig forurensningsproblem for store deler av Sør-Norge og medfører fiskedød i mange innsjøer og elver. Det finnes store dugnadsinnsatser av frivillige som gjennom mange år bruker store deler av sin fritid til å redde vann og elver for å sikre fiskebestanden, for der ved å gi folk muligheter til å utøve sportsfiske, samt oppleve levende natur. Disse medlemmer vil prøve å nå den målsettingen som ligger i handlingsplanen for kalking. Behovet for kalking er stort, og det

trengs langt større midler enn det som i dag blir bevilget. Disse medlemmer ønsker også å prioritere kampen mot lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*.

Disse medlemmer mener at hovedmålsettingen når det gjelder miljøfarlige kjemikalier skal være at de kriterier og virkemidler som utvikles må fremme en trinnvis risikoreduksjon. Dette må skje gjennom produktutvikling, miljøriktig forbruksvalg og en sikker håndtering. Utslippskrav er viktige konkurransevilkår for industrien. Av hensyn til konkurranseforholdene for norsk industri som konkurrerer på verdensmarkedet bl.a. med industri fra andre europeiske land, er det viktig at fremtidige utslippskrav i Norge skjer i takt med industrien i Europa, og ikke igjennom forserte nasjonale konsesjonsrunder.

Disse medlemmer beklager at Stortinget i sin behandling av Klimameldingen la veien åpen for å bruke store ressurser på symbolpolitikk som har liten reell miljøeffekt. Disse medlemmer konstaterer at kloden har gjennomgått en mengde istider slik at klimaendringer er en naturlig prosess som pågår hele tiden og at forskere har ulike teorier om hva som påvirker klimaet. Disse medlemmer registrerer videre at forskere viser til at det er en rekke elementer som påvirker klimaet, f.eks. sol, solflekkene, jordaksens helling, vanddamp, skyer, samt at vanddamp regnes som den viktigste klimagassen. Menneskenes virksomhet bidrar med om lag 3 pst. av utslippene av de totale globale CO₂-utslippene.

Disse medlemmer viser til at klimapolitikken som FNs klimapanel er premissgiver for, er svært omdiskutert og fortsatt hviler på et ufullstendig vitenskapelig grunnlag. Det er også kommet faglig kritikk mot klimapanelets sammensetning, arbeidsform og konklusjoner. Disse medlemmer registrerer også at FNs klimapanel er blitt beskyldt for å være ledet av byråkrater og politikere der ønskene om økte bevilgninger går på bekostning av vitenskapelige fakta. Den mest alvorlige kritikken er at klimapanelets forskning ikke kan forklare de betydelige svingninger i klima som har vært i tidligere tider.

Disse medlemmer viser til dagens budsjettbehandlingssystem i Stortinget og det faktum at faginnstillingene ikke lenger styrer budsjetttrammene innen sitt fagfelt. Under dette systemet finner disse medlemmer det vanskelig å fremme Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag, da den vedtatte rammen er betydelig høyere enn disse medlemmers bevilgninger innenfor rammeområde 13. For å synliggjøre Fremskrittspartiets prioriteringer har disse medlemmer derfor valgt å legge inn sitt primære budsjettforslag i sine generelle merknader. Alle endringer gjøres i forhold til Regjeringens budsjettforslag.

Tabellen viser Fremskrittspartiets primære budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag. Endring er i forhold til St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Kap.	Post	Merknad	Endring
1400	1	Redusert aktivitet, generelle innsparings- og effektiviseringstiltak, redusert reiseaktivitet, samt bedre ressursutnyttelse og samordning av aktivitet gjør det mulig å redusere "Driftsutgifter" med 15 mill. kroner	-15 000
1400	21	Det er rom for å gjøre innsparinger på " Spesielle driftsutgifter" ved å redusere tiltak og samarbeid på det nordiske og internasjonale område og til utredninger innenfor klima, samt redusere informasjonsarbeid og kjøp av ulike tjenester. Det forutsettes at reduksjonen ikke medfører redusert innsats for villaksen	-10 000
1400	70	Organisasjonene bør hente en større del av sine inntekter fra privat sektor og sine medlemmer, samt søke støtte til konkrete prosjekter over andre poster i budsjettet. Svært mange av miljøvernorganisasjonene har opplevd medlemsflukt de siste årene samtidig som den statlige støtten har økt. Driftstilskudd til frivillige miljøvernorganisasjoner reduseres med 25 mill. kroner	-25 000
1400	71	Det bør foretas en kritisk gjennomgang over hvilke internasjonale organisasjoner det er hensiktsmessig å være medlem i. Det bør også arbeides for å få satt ned medlemskontingenten for 2005	-5 000
1400	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon foreslås redusert med 10 mill. kroner. Dette vil medføre at mottakere av drift og/ eller prosjekttilskott får reduserte bevilgninger. Det vises til at det har vært en gjennomgang av tilskuddsordningen i 2003 som avdekket at det er fullt mulig å redusere denne posten, noe som Regjeringen har gjort. Det burde være mulig å redusere denne posten ytterligere	-10 000
1400	75	Formålet med Post 75 Behovet for tiltak innen "Miljøvennlig byutvikling" bør fanges opp igjennom god lokal og langsiktig planlegging, samt nødvendige bevilgninger over andre departementer. Posten reduseres med 5 mill. kroner ..	-5 000
1400	76	Det vises til at tilskuddsordningen ikke blir kunngjort, men blir tildelt faste mottakere. Dette er uheldig og posten bør reduseres til kr 0	-8 371
1400	79	Posten bør avvikles, ref. merknader i kap. 1427 post 21	-3 500
1410	21	Kjøp av varer og tjenester "Miljøovervåkning og miljødata" fra forskningsinstitutter m.fl. kan reduseres	-5 000
1410	50	Miljøforskningsinstituttene kan dekke inn reduserte bevilgninger gjennom effektiviseringstiltak og bedre ressursutnyttelse. Det forutsettes at reduksjonen ikke medfører redusert innsats for villaksen	-25 000
1410	51	Stortingsflertallet har ved behandlingen av Klimameldingen allerede avgjort hva som er årsaken til klimaendringer, og det høye nivået på klimaforskningen kan således reduseres betraktelig. Det forutsettes at reduksjonen ikke medfører redusert innsats for villaksen	-70 000
1410	70	Bevilgningene til nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene bør ses i sammenheng med de totale tilskuddsordninger for miljøinstituttene	-7 000
1426	1	Man kan redusere "Driftsutgifter" ved redusert aktivitet, generelle innsparings- og effektiviseringstiltak, samt bedre ressursutnyttelse og samordning av aktivitet og omlegging av rovdyrpolitikken, med tanke på å få ned konfliktnivået. Det forutsettes at reduksjonen ikke medfører redusert innsats for villaksen	-10 000
1426	31	Gjennomføringen av tiltak for tilrettelegging for å sikre friluftsområder og for å styrke forvaltningen av naturvernområder bør reduseres og gjennomføres over en lengre tidsperiode. Posten reduseres med 15 mill. kroner	- 15 000
1426	32	Omfanget av tiltak i skjærgårdsparker bør reduseres	-7 000
1427	1	Man kan redusere "Driftsutgifter" ved generelle innsparing- og effektiviserings- tiltak, samt bedre ressursutnyttelse og samordning av aktiviteter	-15 000
1427	21	DNs handlingsplan for bekjempelse av gyro legger opp til et bevilgningsnivå på rundt 35 mill. kroner årlig i en 10-års periode. Arbeidet med bekjempelse av gyro i henhold til DN's Handlingsplan styrkes med 10 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner omprioriteres innenfor posten	+5 000

Kap.	Post	Merknad	Endring
1427	30	Private eiere er de beste forvaltere av eiendommer og den verdi som eiendommene representerer. Man må begrense statens muligheter til å overta privat eiendom ved erverv og båndlegging Omfanget av båndlegging må reduseres, og når båndlegging forekommer skal det gjennomføres med så høy erstatning at den private eiendomsbesitter ikke lider noen økonomiske tap, eller makeskifte mot nærliggende statlig eiendom. Inntil en gjennomgang av vernearbeidet er gjennomført, må ambisjonsnivået reduseres. På den bakgrunn reduseres post 30 med 25 mill. kroner. Det vises for øvrig til merknader under kapittel 1427	-25 000
1427	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner kan reduseres med 13 mill. kroner med samme begrunnelse som ovenfor. Eiere skal ikke tape økonomisk ved vernetiltak	-13 000
1427	35	Posten skal blant annet brukes til en offensiv videreføring av skogvernet ved oppkjøp og vern av område og midler til å gjennomføre nye verneprosesser. Post 35 reduseres med 50 mill. kroner med samme begrunnelse som i post 30	-50 000
1427	70	Behovet for kalking er stort, spesielt i store deler av Sør-Norge, og innsatsen bør økes. Målsettingen med tilskuddsordningen er å redusere negative effekter på det biologiske mangfoldet i vassdrag som følge av sur nedbør. Det forutsettes at 3 mill. kroner av dette skal brukes til bekjempelse av introduserte arter	+23 000
1427	73	Økte bevilgninger til forebyggende rovviltskader og omstillingstiltak vil knapt hjelpe på problemene rundt rovvilt. Løsningen ligger i en omlegging av dagens rovviltpolitikk, og bevilgningene bør følgelig reduseres	-20 000
1427	74	Organisering, stimulering og holdningsskapelse av friluftsliv er ikke et offentlig ansvar. Tilskudd til friluftslivstiltak bør avvikles	-15 520
1427	78	Nytteverdien av tilskudd til Friluftsrådene landsforbund og interkommunale friluftsråd er tvilsom og bør avvikles	-5 300
1429	1	"Driftsutgifter" kan reduseres gjennom redusert aktivitet, generelle innsparings- og effektiviseringstiltak, samt bedre ressursutnyttelse og samordning av aktivitet	-6 000
1429	21	Det bør legges strengere kriterier til grunn før iverksetting av tiltak under "spesielle driftsutgifter" når det gjelder gjennomføring av konkrete vernetiltak på fredede og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, herunder bygninger og anlegg, kulturlandskap, arkeologiske kulturminner, kystkultur og fartøyvern. I stedet bør skatte- og avgiftssystemet stimulere til privat verneinnsats for å sikre bredde og mangfold i bygningsarven	-10 000
1429	50	Samisk kulturminnevern må komme under samme ordning som øvrig kulturminnevern. Posten bør følgelig avvikles	-2 000
1429	72	Bevilgninger til Vern og sikring av fredede og verneverdige kulturminner og kulturmiljø kan reduseres (se post 21)	-20 000
1429	74	Det er viktig å understøtte arbeidet for å bevare de mobile og flytende kulturminnene gjennom frivillig dugnadsarbeid i organisasjoner og lag. Av disse forutsettes 5 mill. kroner brukt som tilskudd til drift av vernede fartøy	+15 000
1441	1	"Driftsutgifter" kan reduseres gjennom redusert aktivitet, generelle innsparings- og effektiviseringstiltak, samt bedre ressursutnyttelse og samordning av aktivitet	-10 000

2.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, mener at en bærekraftig utvikling og opprettholdelse av dagens velferdsnivå krever at miljøpolitikken gjennomsyres all politikk. Dette er slått fast i Norges nasjonale handlingsplan for bærekraftig utvikling. Disse medlemmer viser til Regjeringens redegjørelse for oppfølgingen av handlingsplanen for bærekraftig utvikling i Nasjonalbudsjettet som ikke inneholder noen vurdering av framdriften og måloppnåelsen til bærekraftspolitikken, eller noen grep som skal sørge for samordning og oppfølging i de

enkelte fagdepartementer. Disse medlemmer er derfor skuffet over at handlingsplanen for bærekraftig utvikling ikke har fått betydning som overordnet verktøy for en reell bærekraftspolitikk. Dette arbeidet må styrkes vesentlig slik at samfunnet tar hensyn til naturens tålegrenser, og slik at alle aktiviteter planlegges ut fra en kretslopstankegang.

Disse medlemmer påpeker at Miljøverndepartementets budsjett er kraftig redusert de siste 10 årene. Dette går ut over kvaliteten på miljøvernarbeidet både nasjonalt, i de forskjellige fagsektorene og i kommuner og lokalmiljø. Dette er en utvikling som står i motstrid til ambisjonene i handlingsplanen for bærekraftig

utvikling. Sosialistisk Venstreparti øker derfor miljøverndepartementets budsjett med 20 prosent i forhold til Regjeringens forslag og styrker samtidig miljøarbeidet i andre fagdepartementer og i kommunene. Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti totalt omfordeler 3,8 mrd. kroner i sitt alternative statsbudsjett for å gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland.

Disse medlemmer er misfornøyd med Regjeringens arbeid med den nasjonale handlingsplanen for bærekraftig utvikling (Nasjonal Agenda 21). Handlingsplanen må konkretiseres og etterprøvbare måltall festes. Disse medlemmer prioriterer derfor konkrete midler til tiltak og følger opp med handling. Sosialistisk Venstreparti vil arbeide for en prosess hvor handlingsplanen bidrar til å endre de regulære politiske plan- og budsjettprosesser i en mer bærekraftig retning, og forplikter et bredt spekter av aktører i samfunnet. Disse medlemmer påpeker at mange kommuner har lagt ned en betydelig innsats i arbeidet med Lokal Agenda 21, den lokale oppfølginga av Agenda 21. Disse medlemmer mener at det i lys av arbeidet med Nasjonal Agenda 21 i 2005 er behov for å styrke både det regionale og det lokale arbeidet med omlegging av produksjons- og forbruksmønster. Nasjonal Agenda 21 skal bygge videre på LA21-arbeidet i kommunene, og Sosialistisk Venstreparti vil motvirke at dette arbeidet stopper opp på grunn av svak kommuneøkonomi. Det er et betydelig behov for sårkornmidler til prosjekter innenfor energi, avfall og biologisk mangfold, samt til informasjons- og opplæringstiltak, hvor det i et framtidsperspektiv er spesielt viktig med tiltak rettet mot skoler og barnehager.

Disse medlemmer mener at miljømyndighetene og befolkningen er avhengig av den vedvarende innsatsen til frivillige organisasjoner og fagmiljøer for å bringe fram spisskompetanse, kanalisere engasjement og bekymringer, og for å gi uavhengige og faglig tunge innspill i offentlige prosesser. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer å øke bevilgningene til frivillige organisasjoners deltakelse i Nasjonal Agenda-dugnden med 20 mill. kroner (kap. 1400 post 70), samt øke bevilgninger til kommunene til Agenda 21-tiltak med 20 mill. kroner (kap. 1400 post 65). Disse medlemmer foreslår en kraftig satsing på bærekraftig bruk og vern av allmenningen. Mangfoldet av plante- og dyrearter er den viktigste naturressursen vi har. Vi har ansvar for å overlate den naturen vi har arvet fra våre forfedre i minst like god tilstand til de kommende generasjoner. Sosialistisk Venstreparti styrker derfor miljøvernforskning og miljøarbeid i kommunene med 55 mill. kroner (kap. 1400 over postene 60 og 76, kap. 1410 over postene 21, 50, 51, 53, 60 og 70) og driften av Statens forurensningstilsyn og Direktoratet for Naturforvaltning med 16 mill. kroner.

Det biologiske mangfoldet består av alle levende organismer, fra de minste mikrober til det største rovdyr i et fint balansert samspill. I Norge står vel 3 000 arter oppført på miljømyndighetenes liste over truede og sårbare arter, den såkalte rødlisten. Av de ca. 24 000 kjente artene i Norge er omtrent to tredeler knyttet til

skogsmiljøer. Bevaring av gammel barskog er derfor viktig for å bevare mange arter. Norge ligger etter sine nordiske naboer når det gjelder bevaring av barskog. Sosialistisk Venstreparti øker bevilgningene til barskogsvern med 15 mill. kroner.

Transport av ballastvann på tvers av økosystemer representerer en stor trussel mot det biologiske mangfoldet. Ballastvannet inneholder mikroorganismer som blir ført inn i økosystemer hvor de kan gjøre stor skade. Sosialistisk Venstreparti bevilger 5 mill. kroner for å bekjempe dette problemet og vil også innføre langt strengere regler for håndtering av ballastvann fra fremmede farvann.

Disse medlemmer viser til at 2005 er Friluftslivets år. Disse medlemmer mener dette er en anledning til å understreke det klare behov for en kraftig nivåheving på samfunnets satsing på friluftsliv for å sikre og forvalte viktige friluftsområder, motvirke inaktivitet og folkehelseproblemer, styrke miljøbevisstheten og å ta vare på friluftslivet som en viktig del av vår kulturarv. Disse medlemmer minner om at forslaget om et nytt Friluftslivets år i 2005, som Stortinget har sluttet seg til, ble begrunnet med at det i et samfunn med sterk konkurranse fra andre aktiviteter, er behov for å fokusere på verdiene av friluftsliv gjennom en folkelig mobilisering og en synliggjøring av friluftslivet. Disse verdiene er forenlige med bærekraftig naturbruk som rekreasjon og næringsvei, og vernet av allemannsretten og naturmiljøet bør derfor styrkes. Norge har store muligheter innen grønn turisme, og Sosialistisk Venstreparti foreslår et eget nasjonalt løft for dette i 2005 sammen med satsingen på friluftslivets år. Over Miljøverndepartementets budsjett foreslår Sosialistisk Venstreparti å styrke driften av nasjonalparkene med 30 mill. kroner, øke tilskuddene til fritidsfiske med 25 mill. kroner og tilrettelegging for økt friluftsliv med 21 mill. kroner. Gjennom dette styrkes også arbeidet med kalking av sure vassdrag og bekjempelse av lakseparasitten gyrodactylus salaris for å sikre den norske villaksen. Sikring av allmenningen for allmenningen og reduksjon konflikgraden i strandsonen er viktige politiske mål som også styrkes gjennom dette. Disse medlemmer påpeker at med økt vern, flere nasjonalparker og større press mot allmenningen må naturoppsynet styrkes. I tillegg foreslår disse medlemmer å styrke kulturminnevernet med 59 mill. kroner.

Disse medlemmer påpeker at Norge har ingen nasjonalparker i byområder. Flere storbyer i andre land har anlagt nasjonalparker innenfor sine grenser. Dette er med å definere byene som miljøvennlige, og sikrer folk nær tilgang på naturopplevelser. Sosialistisk Venstreparti vil at Norges første nasjonalpark i by skal opprettes, og foreslår å bevilge 5 mill. kroner til formålet sammen med økte bevilgninger til miljøvennlig byutvikling på 20 mill. kroner. Overgjødsling i landbruket med påfølgende avrenning fører til at vassdrag ødelegges. Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor interkommunale miljøprosjekt for opprensning av overgjødsla ferskvann som Vannsjø og Jærvassdraget, og bevilger 10 mill. kroner over Miljøverndepartementets budsjett til dette.

Disse medlemmer påpeker at en fauna uten rovdyr er ute av balanse. Rovdyrene hører naturlig hjemme i norsk natur. Det krever vern av rovdyrenes leveområder. Noen mennesker er redde for rovdyr og ønsker dem ikke i naturen. Dette vil Sosialistisk Venstreparti ta alvorlig. For å bidra til å redusere frykten for rovdyr samt kompensere de bøndene som mister bufe på tross av forebyggende tiltak, vedtok Stortinget å bevilge ekstra midler til informasjon og kompensasjon. Dette har ikke Regjeringen fulgt skikkelig opp, og Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke innsatsen med 30 mill. kroner, hvorav 20 mill. kroner er øremerket kommunene.

Disse medlemmer mener opprydding og føre-var-prinsippet må styrkes i arbeidet mot miljøgifter. Disse medlemmer viser til at analyser fra Arbeidstilsynet viser at svært mange arbeidstakere settes for kjemiske og helseskadelige stoffer i jobbsammenheng. Hvert år dør om lag 800 nordmenn av kjemikalier de utsettes for på jobben. Opptil 10 000 utvikler luftveissykdommer årlig. Sosialistisk Venstreparti vil derfor styrke innsatsen for føre-var-prinsippet i arbeidet mot miljøgifter. Det krever en omlegging av kjemikaliepolitikken med en omvendt bevisbyrde for introduksjon av nye stoffer. Selskaper som vil selge nye kjemikalier må sannsynliggjøre at de ikke er skadelige, istedenfor at det kun må konstateres at det ikke er påvist skadelige effekter. De store gruppene av kjemikalier hvor vi vet at mange enkeltkjemikalier er skadelige, må gjennomgås på nytt i dette lyset. For å gjennomføre dette foreslår disse medlemmer å opprette en bred, sektorovergripende kjemikaliegruppe for å drive fram dette arbeidet, og bevilger 30 mill. kroner til dette.

Disse medlemmer påpeker at miljøgifter representerer et betydelig forurensningsproblem i norske fjordområder. PCB er en av våre farligste miljøgifter, og befinner seg for eksempel i sedimenter i fjordbunner, havner og fyllinger. PCB kan forstyrre hormonbalansen hos dyr og mennesker, og dermed redusere forplantningsevnen. Sosialistisk Venstreparti øker bevilgningene til opprydding av gammel PCB-forurensning og skipsvrak med 70 mill. kroner og til miljøtiltak i nordområdene med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer påpeker at det er dårlig kunnskap om PCB-faren og gjeldende lovkrav, og foreslår å sette av 2 mill. kroner til dedikert PCB-informasjon fra SFT.

Det er for eksempel fortsatt 100–150 tonn PCB i bruk i lysrørkondensatorer i Norge. Regjeringen ligger langt etter i arbeidet med å nå målet om at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005. Investeringen i energieffektive armaturer

uten PCB kan nedbetales med strømbesparelsen, men det er nødvendig med tiltak for å øke tempoet i utskiftingen. Disse medlemmer foreslår derfor en ordning med rentefrie lån til kommuner og fylker for å skifte lysstoffarmaturer. Private bedrifter må stimuleres til å gjøre det samme. Disse medlemmer mener ENOVA og SFT bør samarbeide om en støtteordning for bedrifter som bytter hele armaturer, og ikke bare PCB-kondensatorer. Sosialistisk Venstreparti foreslår 100 mill. kroner i tilskuddsmidler til bedrifter, og en låneramme på 300 mill. kroner til rentefrie lån til kommuner for å påskynde dette arbeidet.

Disse medlemmer viser til at Norges største punktutslipp av kvikksølv er i Mo i Rana. Et kvikksølvrensaneanlegg ved stålverket i Mo i Rana kan komme til å koste 50–100 mill. kroner. Skrapjernverdikjeden i Norge bør utredes med hensyn på skjerpede miljøkrav, for å sikre at kvikksølv og andre miljøgifter fjernes. Men det må gjøres tiltak som kan bedre situasjonen spesielt for kvikksølvutslipp, og statlig bidrag til renseanlegg ved bl.a. Fundia i Mo i Rana bør vurderes. Sosialistisk Venstreparti går inn for at det etableres et teknologifond i SFT som kan bevilge midler til utvikling av renseteknologi. Dette vil føre til at tidligere forurensende bedrifter i stedet kan bli ledende innen miljøteknologi på sitt område. Sosialistisk Venstreparti vil derfor bevilge 50 mill. kroner til et slikt teknologifond.

Et mer miljøvennlig samfunn må utvikle ny teknologi som kan erstatte forurensende teknologi og rense opp i gamle synder. Vi må ha ny teknologi for å hjelpe utviklingslandene til å vokse uten å skade miljøet. Miljøvennlig innovasjon og teknologit utvikling kan gi mange viktige jobber i Norge i årene som kommer.

Det offentlige har i kraft av sin etterspørsel etter varer og tjenester, en viktig rolle i omleggingen til bærekraftig produksjon og forbruk. Staten, fylker og kommuner bør i større grad stille miljøkrav til innkjøpene sine. Disse medlemmer øker på denne bakgrunn tiltak for miljøvennlig produksjon og kompetanseutvikling med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Regjeringens budsjettforslag og avtalen mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene, og det stadig synkende budsjettet til Miljøverndepartementet. Disse medlemmer finner det ikke ansvarlig å opprettholde rammen som forliket har lagt for Miljøverndepartementets område og vil stemme imot denne rammen. For å synliggjøre Sosialistisk Venstrepartis helhetlige satsing på miljøvern og omlegging til en bærekraftig utvikling, legger disse medlemmer inn sitt primære budsjettforslag med kommentarer i sine generelle merknader. I dette opplegget er ramme 13 styrket med 530 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Tabellen viser Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett sammenlignet med Regjeringens forslag

Kap.	Post	Merknad til Sosialistisk Venstrepartis endring	Endring i 1000 kr
1400	1	Driftsutgifter	-5 000
1400	21	Spes.driftsutgifter	30 000

Kap.	Post	Merknad til Sosialistisk Venstrepartis endring	Endring i 1000 kr	
1400	60	Lokalt miljøvern	Fagdepartementet må kunne prioritere lokale miljøprosjekter av nasjonal interesse.	10 000
1400	65	Agenda 21 tiltak	Nasjonal Agenda 21 skal bygge videre på LA21-arbeidet i kommunene. Det er et betydelig behov for såkornmidler til prosjekter innenfor energi, avfall og biologisk mangfold, samt til informasjons- og opplæringstiltak.	20 000
1400	70	Frivillige organisasjoner	Opprettholder støtten til Grønn Hverdag og Norges Vel, og styrker det frivillige miljøvernarbeidet som er både kostnads-effektivt og premissgivende for en bærekraftig utvikling.	20 000
1400	72	Miljøtiltak i nordområda	Sosialistisk Venstreparti ønsker å styrke utviklingen av Polarmiljøsenteret i Tromsø blant annet i lys av kunnskaps-mangelen avdekket i Utredning av konsekvenser av helårlig petroleumsvirksomhet i området Lofoten–Barentshavet (ULB).	10 000
1400	73	Kompetanseformidling og miljøvennlig produksjon	Styrker statens hovedinnsats på bærekraftig produksjon og forbruk i tråd med signalene som Norge ga i Johannesburg og med vedtakene toppmøtet fattet.	30 000
1400	75	Miljøvennlig byutvikling	Styrker dette arbeidet i tråd med ambisjonene i St.meld.nr.23 (2001-2002) Om bedre miljø i byer og tettsteder.	25 000
1400	76	Nasjonale og internasjonale miljøtiltak	Støtter styrkingen av arbeidet med nasjonal og internasjonal miljøinformasjon og overvåking. Arbeidet må ytterligere styrkes for å fungere som et godt grunnlag for det videre arbeidet med Nasjonal Agenda 21.	5 000
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåking		
1410	21	Miljøovervåking og miljødata	Styrking av indikatorutvikling og målrapportering for å styrke beslutningsunderlaget for Nasjonal Agenda 21.	5 000
1410	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstitutta	Styrking av miljøforskning for å styrke beslutningsunderlaget for Nasjonal Agenda 21 og bedre kvaliteten på konsekvensutredninger som for eksempel Utredning av konsekvenser av helårlig petroleumsvirksomhet i området Lofoten–Barentshavet (ULB)	10 000
1410	51	Forskningsprogram	Styrking av miljøvernforskningen og spesielt integreringen av miljøvernforskningen i flere relevante deler av Norges Forskningsråds virksomhet.	10 000
1410	53	Internasjonalt samarbeid	Opptrapping av virksomhet knytta til internasjonalt forskningssamarbeid.	2 000
1410	60	Kommunal overvåking/kartlegging av biologisk mangfold	Opprettholder denne posten i tråd med Regjeringens egen vektlegging av behovet for kartlegging og overvåking som identifiserer og verdsetter det biologiske mangfoldet. Øremerker 15,0 mill. kroner til Sabima.	6 000
1410	70	Nasjonale forskningsoppgaver	Øker denne posten iht. 2002-regnskapet for å styrke beslutningsunderlaget for Nasjonal Agenda 21 og for å bedre miljøkunnskapen blant forbrukere og beslutningstagere.	7 000
1425	70	Tilskudd fiskeformål	Følger opp enigheten om at bortfallet av fiskeavgiften skulle kompenseres. Dette blir ikke fulgt opp, tvert imot svekkes tilskuddene til kommunal og lokal fiskeforvaltning.	5 000
1426		Statens naturoppsyn		
1426	1	Driftsutgifter	Økt naturtilsyn og -oppsyn som følge av vekst i vernet areal.	5 000
1426	30	Tiltak i nasjonalparkerne	Tilrettelegging av nyopprettede nasjonalparker og naturreservater i tråd med St.prp. nr. 65 (2002-2003).	15 000
1426	31	Tiltak i naturvern-, kulturvern- og fri-luftsområde	Opparbeiding og tilrettelegging av friareal, spesielt fjerning av urettmessige stengsler.	2 000
1426	32	Skjærgårdsparker	Opprettholder aktiviteten til skjærgårdstjenesten.	1 000
1427		Direktoratet for naturforvaltning		

Kap.	Post	Merknad til Sosialistisk Venstrepartis endring	Endring i 1000 kr	
1427	1	Driftsutgifter	Videreføring og evaluering av juridisk bistand til kommuner med strandsonekonflikter.	3 000
1427	21	Spesielle driftsutgifter	Utvidelse av naturfaglig arbeid og kompetanse og økt innsats mot Gyro i lakselver.	5 000
1427	30	Statlig tilegning friluft		10 000
1427	35	Statlig tilegning nytt barskogvern	Økt myndighetsinitiert barskogvern etter faglige kriterier.	15 000
1427	60	Kommunal forebygging av rovviltskade	Bidra til at kommunene i økt grad kan utføre rovviltskadedempende tiltak.	20 000
1427	70	Kalking og lokale fiskeformål	Opprettholder og styrker aktiviteten i samsvar med faglig råd fra Direktoratet for naturforvaltning.	20 000
1427	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskade	Konfliktdempende tiltak i tråd med Sosialistisk Venstrepartis rovdyrpolitikk	10 000
1427	74	Tilskudd friluftstiltak	Større aktivitetsnivå i forbindelse med forberedelsene av Friluftslivets år i 2005	5 000
1427	77	Tilskudd til naturinformasjonscenter	Raskere og bedre etablering av nasjonalparksentra	15 000
1427	78	FRIFO og interkommunale friluftsråd	Økt innsats for konfliktdemping i allmenningen og fjerning av urettmessige stengsler	3 000
1429		Riksantikvaren		
1429	21	Spes. driftsutg.	Økt innstats på fartøyvern	6 000
1429	50	Samisk kulturminnetiltak	Opptrapping av sikringsarbeid for samiske kulturminner	2 000
1429	73	Brannsikring	Økt innsats for brannsikring av viktige kulturminner.	2 000
1429	74	Fartøyvern	Opptrapping av fartøyvern, særlig med tanke på store utfordringer forbundet med stålåter.	5 000
1432		Norsk kult.minnefond		
1432	50	Kulturminnetiltak	Styrking av samordning av offentlig og privat kulturminnevern	4 000
1441		Statens forurensningstilsyn		
1441	1	SFT/ Driftsutgifter	Økt aktivitet og kompetanse i forbindelse med implementeringen av EUs vanddirektiv. Deltagelse i nasjonal kjemikaliegruppe.	8 000
1441	39	Oppryddingstiltak	Vesentlig større aktivitet i opprydding av forurenset grunn og sjøbunn. Særlig innsats mot PCB-forurensning, bromerte flammehemmere og vassdrag skadet av avrenning fra landbruket.	70 000
1441	77	PCB informasjon	Forbud mot PCB-holdige lysarmaturer og innsamlingsordningen av isolerglassvinduer er lite kjent. Myndighetsansvar å informere om dette	2 000
1441	79	Ny miljøteknologi, (ny) tilskudd	Utprøving og utvikling av ny og mer miljøvennlig produksjonsteknologi for et bærekraftig næringsliv.	50 000
1444	1	Produktregisteret	Økt kjemikalieinformasjon i tråd med Miljøinformasjonsloven og behovet for en mer føre-var-basert kjemikaliepolitikk. Deltagelse i nasjonal kjemikaliegruppe.	4 000
1445	21	Miljøvennlig skipsfart	Økt innsats for å gjøre skipsfarten mer miljøvennlig, særlig med tanke på utfordringer forbundet med ballastvann.	5 000
1465	21	Betaling for tjenester i Statens kartverk	Midler til omstillingskostnader slik at ikke landkartleggingen ytterligere nedbygges og utsettes.	13 000

2.1.6 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet legger vekt på å føre en miljøpolitikk som er basert på prinsippet om bærekraftig utvikling. Det er viktig at miljøpolitikken er aktiv og forståelig, og det må legges opp til lokal forvaltning i størst mulig grad. Engasje-

mentet til de mange medlemmene i frivillige organisasjoner er en viktig del av miljøarbeidet, og de må oppmuntres til videre innsats.

Dette medlem vil sette av 30 mill. kroner øremerka til lokal forvaltning av verneområder. Den eksisterende prøveordninga med lokal forvaltning må utvi-

des til å gjelde flere nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservat, og ved å tilføre midler får ordninga et reelt innhold. Alle større verneområder må få egne skjøtelsesplaner, og det må være ressurser til å gjennomføre tilrettelegging for økt bruk av områdene. Dette medlem foreslår å utrede en ordning med kommunale næringsfond som skal kompensere for nasjonale tiltak, slik som opprettelse av store verneområder og høy forekomst av rovdyr.

Dette medlem vil starte et arbeid for å begrense gjengroinga i særlig verdifulle natur- og kulturlandskap. Dette medlem ønsker derfor å etablere en ny tilskuddsordning som skal bidra til å holde landskap som er særlig viktige for friluftsliv og turisme åpne.

Dette medlem mener det er uheldig at midlene til kalking og lokale fiskeformål, oppgaver som for en stor grad utføres av frivillige, er foreslått redusert, og styrker denne posten med 20 mill. kroner. Dette medlem ønsker også å bruke 5 mill. kroner mer enn det Regjeringen foreslår til bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*.

Dette medlem viser til at den nye rovviltforvaltningen med regionale rovviltnemnder skal tre i kraft fra

2005. Bestandene av rovdyr har også økt. Dette medlem mener det er uheldig at det ikke blir foreslått økte midler til rovviltforvaltning og til forebyggende tiltak, og foreslår å øke bevilgningene til forebyggende tiltak og til fellingslag med 15 mill. kroner.

Dette medlem ønsker å bygge opp kulturminnefondet til å bli en viktig aktør i kulturminnevernet. Hvis fondskapitalen ikke økes, vil avkastningen bare bli på om lag 13 mill. kroner i årene som kommer. Dette er begrensede midler sett i forhold til utfordringene i kulturminnevernet. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett der det blir foreslått å doble fondskapitalen i Norsk kulturminnefond fra 200 til 400 mill. kroner, slik at det skal bli større avkastning av fondet til bruk på freda og verneverdige bygninger og anlegg.

Dette medlem mener staten skal ta større økonomisk ansvar for arkeologiske utgravinger, og vil bevilge ekstra midler over Riksantikvarens budsjett til dette formålet. Dette medlem ønsker også å styrke innsatsen med fartøyvern med 15 mill. kroner.

Tabellen viser Senterpartiets budsjettalternativ sammenlignet med Regjeringens forslag (avvik i parentes)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	Sp
1400		Miljøverndepartementet	334 667 000	336 667 000 (+2 000 000)
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk	23 713 000	25 713 000 (+2 000 000)
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410)	315 412 000	317 412 000 (+2 000 000)
	51	Forskningsprogrammer m.m.	116 518 000	118 518 000 (+2 000 000)
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)	100 656 000	109 656 000 (+9 000 000)
	1	Driftsutgifter	55 899 000	60 899 000 (+5 000 000)
	30	Tiltak i nasjonalparkene	10 391 000	14 391 000 (+4 000 000)
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)	517 772 000	601 772 000 (+84 000 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	43 721 000	78 721 000 (+35 000 000)
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål	80 200 000	100 200 000 (+20 000 000)
	71	Hindre gjengroing av natur- og kulturlandskap	0	15 000 000 (+15 000 000)
	73	Forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen	32 000 000	42 000 000 (+10 000 000)
	74	Tilskudd til friluftstiltak	15 520 000	19 520 000 (+ 4 000 000)
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)	237 313 000	260 813 000 (+23 500 000)
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	110 230 000	116 230 000 (+6 000 000)
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	10 953 000	13 453 000 (+2 500 000)
	74	Fartøyvern	14 004 000	29 004 000 (+15 000 000)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1	Sp
1441		Statens forurensningstilsyn	605 213 000	606 213 000 (+1 000 000)
	39	Opprydningstiltak	64 880 000	65 880 000 (+1 000 000)
Sum utgifter			2 559 193 000	2 680 693 000 (+121 500 000)
Sum inntekter			167 018 000	167 018 000 (0)
Sum netto			2 392 175 000	2 513 675 000 (+121 500 000)

2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler under rammeområde 13

For så vidt angår de kapitler som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til forslagene i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Kap. 1400 Miljøverndepartementet

Det foreslås bevilget 334,667 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 7,5 pst. i forhold til 2004.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, legger vekt på at miljøarbeid er av avgjørende betydning for det norske samfunn.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til St.prp. nr. 1 (2004-2005) og forslagene til bevilgninger på kap. 1400 post 1. Disse medlemmer slutter seg til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til Regjeringens forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener dette kapitlet bør styrkes kraftig i de kommende budsjetter, for å møte de store utfordringene Norge står overfor når det gjelder å bidra til et bedre miljø, lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at miljøvernarbeid er en oppgave som må utføres på alle forvaltningsplan. Det er derfor viktig at kommuner og fylkeskommuner bevilges midler til å utføre lokalt miljøvernarbeid.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen vil revitalisere arbeidet med Lokal Agenda 21 i Norge. Disse medlemmer forutsetter at dette blir fulgt opp av konkrete tiltak fra Regjeringens side, og ber Regjeringen komme tilbake seinest i forbindelse med Revidert budsjett for 2005 med forslag om slike tiltak, herunder om hvilke midler en vil sette av for å stimulere kommuners og frivillige organisasjoners arbeid med Lokal Agenda 21.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at post 60 Lokalt miljøvern fra og med innværende år er innlemmet i rammeoverføringene til kommunesektoren. Disse medlemmer merker seg imidlertid at departementet på side 110 i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Miljøverndepartementet, skriver at det er registrert ei nedbygging av kommunal kompetanse og kapasitet på miljøområdet, og vil vurdere nye initiativ. Disse medlemmer regner med at dette vil følges opp med konkrete tiltak, og ber Regjeringen komme tilbake med forslag, enten i sammenheng med forslag til ny plan- og bygningslov, eller i statsbudsjettet for 2006.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti anser Nasjonal Agenda 21 som meget viktig for det videre arbeidet med miljø- og utviklingsspørsmål i Norge. Bærekraftig utvikling forutsetter sammenheng og langsiktighet i politikken. Disse medlemmer vil derfor understreke betydningen av videre arbeid for å styrke den nasjonale styringen for bærekraftig utvikling. Nasjonal Agenda 21 med et langsiktig perspektiv må gis forrang for og integreres med andre styringsdokumenter. Spesielt viktig er det at bærekraftig utvikling får en fremskutt plass i helheten av Regjeringens arbeid, også i budsjettpolitikken.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett, hvor det bevilges 10 mill. kroner til lokal miljøvern, over kap. 1400 post 60, og videre hvor det bevilges 20 mill. kroner til Agenda 21-tiltak.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil vektlegge frivillige organisasjoners innsats for å bidra til en mer miljøvennlig og bærekraftig utvikling.

Flertallet merker seg at organisasjonen Zero ikke tildeles tilskudd over kap. 1400 post 73. Zero arbeider med energispørsmål med nullutslipp som visjon. Flertallet ønsker derfor at også Zero skal få konkurrere om midlene bevilget over denne posten i forbindelse med statsbudsjettet for 2005.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at både frivillige miljøorganisasjoner, stiftelser og andre organisasjoner som jobber med spørsmål knyttet til bærekraftig produksjon og forbruk, gjør et meget viktig arbeid og at det bør være et prinsipp at samlet bevilgning økes dersom nye organisasjoner/stiftelser tildeles støtte, slik at bevilgningene til andre ikke blir redusert. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett hvor post 70 økes med 20 mill. kroner, og post 73 økes med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener ut fra et prinsipielt synspunkt at det ikke bør være en offentlig oppgave å gi frivillige miljøvernorganisasjoner økonomisk støtte. Disse medlemmer viser til at frivillige miljøvernorganisasjoner med dagens ordning får svært ulikt kronebeløp pr. medlem, noe disse medlemmer synes er uheldig.

Disse medlemmer synes det er uheldig at støtteordninger i stor grad baserer seg på skjønn. Disse medlemmer registrerer at departementet ikke bryr seg om at medlemstallene til de frivillige miljøvernorganisasjonene har blitt kraftig redusert de siste ti årene, men tildeler og øker økonomisk støtte uavhengig av medlemstall. Dersom frivillige organisasjoner skal motta offentlig støtte, bør det være på like kriterier.

Disse medlemmer ber Regjeringen utarbeide regelverk for en slik støtte og komme tilbake til Stortinget med dette som egen sak før neste budsjettbehandling.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide nytt regelverk for økonomisk støtte basert på like kriterier til frivillige miljøvernorganisasjoner og fremme dette som egen sak før behandlingen av neste års budsjett."

Disse medlemmer synes det er svært uheldig at spesielt Natur og Ungdom og Bellona aktivt og bevisst bryter norsk lov og aktivt oppfordrer til kriminalitet i forbindelse med sine ulovlige aksjoner, eksempelvis ved utbyggingen av Snøhvit og ved boreriggen Eirik Raude. Spesielt alvorlig er det at Natur og Ungdom aksjonerer, siden dette er en organisasjon som rekrutterer unge medlemmer. At disse organisasjonene ikke respekterer det norske demokratiet, er svært uheldig.

Disse medlemmer mener at miljøvernorganisasjoner som aktivt oppfordrer til og bevisst bryter loven i demonstrasjon mot lovlige vedtak, eller ulovlige aksjoner som rammer bedrifter, skal miste all offentlig økonomisk støtte. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at miljøvernorganisasjoner som aktivt oppfordrer til eller bevisst bryter loven for å demonstrere mot lovlige vedtak, mister all økonomisk statsstøtte."

Disse medlemmer krever at det ved fremleggelsen av neste års budsjett utarbeides en oversikt over de

totale offentlige midler som frivillige miljøvernorganisasjoner får, inkludert midler fra andre departementer, og lignende.

Disse medlemmer vil videre påpeke at organisasjonene bør hente en større del av sine inntekter fra privat sektor og sine medlemmer. I tillegg er det anledning for alle typer miljøvernorganisasjoner til å søke støtte til konkrete prosjekter over andre kapitler og poster. Frivillige miljøvernorganisasjoner hevder at de innehar mye kompetanse og kunnskap. Dersom det er tilfellet, bør det være store muligheter til inntjening fra offentlig og privat sektor, grunnet salg av sin kunnskap.

Etter disse medlemmers syn bør det foretas en kritisk gjennomgang over hvilke internasjonale organisasjoner det er hensiktsmessig å være medlem i. Det bør også arbeides for å få satt ned medlemskontingenten for kommende år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har registrert at Stiftelsen Idébanken vil legge økt vekt på formidlingen av de gode eksemplene, og vil understreke at det må sikres tilstrekkelige ressurser til dette. Denne aktiviteten bør også sees i sammenheng med Norges oppfølging av FNs tiår for utdanning om bærekraftig utvikling.

Disse medlemmer vil framheve betydningen av den innsatsen Stiftelsen Idébanken gjør med å kartlegge forsøk og erfaringer som viser nye muligheter for å få til en bærekraftig utvikling, både i økologisk og sosial forstand. Det er viktig at disse mulighetene blir kjent og erfaringene tatt i bruk, nasjonalt så vel som lokalt.

Disse medlemmer er uenig i at Norges Velforbund ikke tildeles bevilgninger. Velforeningene har partsstatus i forbindelse med saker som angår nærområdet, og disse medlemmer mener derfor forbundet bør være finansiert gjennom departementets budsjett.

Disse medlemmer viser videre til at GRIP er en sentral organisasjon som mottar tilskudd på kap. 1400 post 73, som representerer statens hovedinnsats på bærekraftig produksjon og forbruk (BPF). I handlingsplanen fra toppmøtet i Johannesburg i 2002, stiller BPF i annen posisjon etter fattigdomsbekjempelse, og de utviklede land gis spesielt ansvar for å følge opp, bl.a. med 10-årsprogrammer for BPF.

Disse medlemmer vil peke på innsatsen Stiftelsen Miljøfyrtårn gjør for å heve miljøstandarden i privat og offentlig virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener stiftelsen er underfinansiert, og bør tilføres større bevilgninger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet registrerer at "tilskot til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk" er foreslått redusert med 5 mill. kroner. Dette innebærer en reduksjon i bevilgningene på 40 pst. siden 2002. Disse med-

lemmer har vansker med å se at dette er et forsvarlig kutt, med tanke på de store utfordringene Norge står overfor i forhold til bærekraftig utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er kjent med at stiftelsen FEE Norge driver et viktig miljøsertifiseringsarbeide bl.a. med Grønt flagg.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener stiftelsen må foreslås innlemmet i tilskuddsmidlene under kap. 1400 post 73.

Disse medlemmer ser positivt på at post 70 har blitt foreslått økt, men peker på at det selv med foreslåtte økninger bevilges mindre enn ved statsbudsjettet for 2003. Sett i lys av det viktige arbeidet disse organisasjonene gjør, bør denne bevilgningen styrkes i framtidige budsjetter.

Disse medlemmer er uenig i flyttingen av bevilgninger til organisasjonen Grønn Hverdag fra grunnstøtte til prosjektstøtte i forbindelse med statsbudsjettet for 2004. Disse medlemmer mener organisasjonen og dens virksomhet er bedre tjent med grunnstøtte enn å måtte konkurrere om midler gjennom prosjektstøtte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Norsk Kulturarv er en landsdekkende organisasjon som arbeider med å ivareta interessene og bistå eierne av freda og verneverdige eiendommer. Stiftelsen arbeider for å fremme et allment engasjement for kulturarven gjennom utdannings- og kursvirksomhet, publikasjoner, innsamlinger og aksjoner. Flertallet ber Regjeringen vurdere om disse bør få støtte over statsbudsjettet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Stiftelsen Norsk Kulturarv kan søke om prosjektmidler til prosjekter der organisasjonen medvirker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at organisasjonen Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har søkt om støtte over post 70 i flere år, men har fått avslag. Organisasjonen bidrar med viktig informasjon i rovviltdebatten.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker at Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk og Stiftelsen Norsk Kulturarv skal få organisasjonsstøtte over post 70.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil øke støtten til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk med 2 mill. kroner.

Komiteen viser til St.meld. nr. 23 (2001-2002) Om bedre miljø i byer og tettsteder. Det er av stor betydning at de spesielle miljøutfordringene som ligger i tettbebygde strøk møtes med bevilgninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti peker på at Norge ikke har noen nasjonalparker i byområder. Flere storbyer i andre land har anlagt nasjonalparker innenfor sine grenser. Dette sikrer nær tilgang på naturopplevelser til byenes innbyggere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at det finnes en rekke veiprosjekter som skaper store lokale forurensningsproblemer, ikke minst støvforurensning. Flertallet mener staten må bidra til at disse problemene bygges inne i miljøkulverter som i byområder kan brukes som parkområder eller tomteareal for boligbygging eller næringsareal.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti er kjent med at f.eks. Stavanger kommune enstemmig ønsker å bygge miljøkulverter i forurensningsutsatte områder, dersom det gis bidrag fra staten til finansiering. I Sandnes finnes det planer på miljøkulverter på veier som ikke er utbygd ennå. Der ville sannsynligvis protestene mot veitbyggingen sterkt reduseres om det ble gitt bidrag til miljøkulverter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiller seg positive til tiltaket, men mener at slike tiltak må vurderes opp imot effekten av andre tiltak som midlene kan brukes på.

Kap. 4400 Miljøverndepartementet

Det budsjetteres med 1,473 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 3,4 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1410 Miljøvernforskning

Det foreslås bevilget 315,412 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 1,1 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at bevilgningene til miljøvernforskning er uendret i forhold til saldert budsjett for 2004, og at hovedvekten er lagt på forskning innen klimaendringer, herunder forskning på biologiske og samfunnsmessige effekter av klimaendringer. I tillegg er marin forskning, forskning innen biologisk mangfold og helse- og miljøfarlige kjemikalier også prioriterte områder.

Midler til miljøovervåking er redusert med 3,5 mill. kroner, og komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at det understrekes i budsjettforslaget fra Regjeringen at pågående aktiviteter i størst mulig grad skal skjermes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å øke kunnskap gjennom forskning. Midler som brukes til forskning bør kanali-

seres til forskningsområder hvor de sannsynligvis gir best resultat. Disse medlemmer viser til at stortingsflertallet i behandlingen av klimameldingen allerede har gjort opp sin bastante mening om årsakene til klimaendringer, og derfor bør det være mulig å redusere forskning på dette området.

Disse medlemmer viser til at luftforurensning og annen forurensning, f.eks. utslipp til sjø, ikke kjenner noen landegrense, og at en vesentlig del av forurensningen i Norge skyldes utslipp fra andre land. Etter disse medlemmers syn må Norge i internasjonale fora arbeide for avtaler som registrerer og begrenser slik forurensning. Ett mål er at erstatningsplikt skal kunne komme til anvendelse slik at forurenser skal betale.

Disse medlemmer mener det bør arbeides for å opprette en egen internasjonal særdomstol for miljø saker underlagt Den internasjonale domstolen i Haag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener det er beklagelig at Regjeringens forslag medfører nullvekst i bevilgningene til miljøvernforskning. Denne forskningsinnsatsen spiller en sentral rolle i arbeidet med å bedre faktagrunnlaget for miljøpolitikken. Disse medlemmer mener miljøtilstanden tilsier økt forskningsinnsats, og styrker derfor i sitt alternative budsjett forskningsinnsatsen på postene 50, 51, 53 og 70 med 29 mill. kroner totalt.

Disse medlemmer vektlegger betydningen av god miljøovervåking for utformingen av en fornuftig miljøpolitikk. Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor post 21 Miljøovervåking og miljødata økes med 5 mill. kroner. Dette er en økning som ikke minst er viktig med tanke på å styrke indikatorutvikling og målrapportering for Nasjonal Agenda 21.

Disse medlemmer vil øke bevilgningen til Forskningsprogram, spesielt med tanke på å styrke integreringen av miljøvernforskningen i flere relevante deler av Norges Forskningsråds virksomhet. Forskningsrådet skriver i sin høringsuttalelse til komiteen at det er behov for 34 mill. kroner ut over det som Regjeringen har foreslått til klimaforskning (NORKLIMA), fordelt på budsjettene til UFD, OED, FID, LD, MD og SD. Dette illustrerer at det er et stort gap mellom behovet, og flertallets bevilgning til dette formålet. Klimaforskning vil i årene framover bli stadig viktigere, både med tanke på å forebygge menneskeskapte klimaendringer, og å minimere de negative skadevirkningene.

Disse medlemmer vil understreke det Forskningsrådet påpeker i sin høringsuttalelse om at

"Selv om det er et betydelig og nødvendig internasjonalt samarbeid generelt innen klimaforskning, er det bare Norge som forsker på konsekvenser av og tilpassning til klimaendringer i Norge."

Videre påpeker Forskningsrådet at

"Det er viktige økonomiske og samfunnsmessige grunner til at vi trenger kunnskap om hvordan klimaendringer vil påvirke vårt samfunn i tiårene som kommer: Bygninger, forsvarsinstallasjoner, kulturminner, veier, jernbane, flyplasser, havner, vannmagasiner og

andre vann- og avløpssystemer osv. er blitt etablert under gårdsdagens klimaforhold og representerer i dag en betydelig verdi for samfunnet. Det er et sterkt behov for å studere de fysiske effektene av endringer i klimaet, som eventuell økning i nedbør, ekstreme værhendelser, flommer og ras, og hvilke konsekvenser dette kan ha for bebyggelse og infrastruktur. Klimaendringer vil også kunne ha store konsekvenser for fiskeri, jordbruk, skogbruk og reindrift. () Forslaget til statsbudsjett for 2005 gjør at denne delen av klimaforskningen i stor grad vil bli stående udekket."

Disse medlemmer slutter seg til Forskningsrådets vurdering, og synes de lave bevilgningene til dette formålet står i kontrast til det Regjeringen selv skriver i Ot.prp. nr. 13 (2004-2005) Klimavoteloven om at "Klimaproblemet globalt sett er en av de største miljøutfordringene vi står overfor", og at "Globale klimaendringer kan medføre alvorlige økologiske og helsemessige konsekvenser og kan også få store økonomiske ringvirkninger".

Disse medlemmer er kjent med at SABIMA (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold) er svært bekymret for den lokale miljøforvaltningen. Over 90 pst. av kommunene har sagt opp sin miljøvernleder. Tilskuddene til kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold ble fjernet i forbindelse med statsbudsjettet for 2004. Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det bevilges 6 mill. kroner til dette formål.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet mener det bør gjennomføres en uavhengig utredning av de konsekvensene nærvær av store rovdyr har for livskvaliteten hos innbyggerne og for økonomien til enkeltpersoner, næringer og lokalsamfunn.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil sette av 2 mill. kroner ekstra til forskning på konsekvensene av rovdyr.

Kap. 4410 Miljøvernforskning

Det budsjetteres med 4,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er det samme som i saldert budsjett for 2004.

Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak

Det foreslås bevilget 70,200 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 4,0 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til Regjeringens forslag om at det bevilges 70,200 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 2,700 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2004. Årsaken til denne økningen ligger i oppspart kapital i statens fiskefond samt justeringer i fiskeravgiften.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til at økningen legges til tiltakspostene.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at bevilgningen til innenlandsfiske er falt bort som følge av utviklingen av den statlige fiskeravgiften for innenlandsfiske i 2002, men tilskudd til lokale og nasjonale tiltak for anadrom laksefisk er i 2005-budsjettet økt med 3,5 mill. kroner, jf. kap. 1425 post 70.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til enigheten om at bortfallet av fiskeravgiften skulle kompenseres. Dette er ikke fulgt opp i Regjeringens budsjettforslag, tvert imot svekkes tilskuddene til kommunal og lokal fiskeforvaltning. Disse medlemmer viser til at behovet for økt satsing på vilt- og fisketiltak er stort.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener videre at det derfor er behov for økte midler. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett og styrker derfor kap. 1425 Vilt- og fisketiltak med 5 mill. kroner.

Kap. 4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond

Det budsjetteres med 70,200 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 4,0 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1426 Statens naturoppsyn

Det foreslås bevilget 100,656 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 8,8 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at Statens naturoppsyn (SNO) har hatt en sterk vekst i virksomheten siden opprettelsen i 1997. I tillegg til å drive oppsynsvirksomhet i verneområder, har SNO viktige oppgaver innen rovviltforvaltningen, lakseoppsynet og ordningen med skjærgårdstjeneste. Statens naturoppsyn står nå foran en evaluering, slik det var forutsatt ved opprettelsen. Komiteen viser til brev fra miljøvernministeren til komiteen 21. oktober 2004, der det blir opplyst at evalueringa er planlagt gjennomført med ekstern utreder med levering av rapport i april 2005, og at Stortinget vil bli gjort kjent med resultatene av evalueringen på egnet måte.

Komiteen vil understreke viktigheten av at det blir gjort et grundig evalueringsarbeid, og at vi kan få et mer avklart grunnlag for det framtidige naturoppsynet i Norge. Det må rettes et særlig fokus mot samarbeidet mellom SNO og andre aktører i naturforvaltningen, herunder andre oppsynsordninger. Komiteen viser til sine tidligere uttalelser der viktigheten av samarbeid mellom de ulike oppsynsordningene har blitt understreka, og at der det er eksisterende oppsynsordninger som fungerer godt, ikke skal etableres parallelle ordninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig

Folkeparti, viser til den pågående evalueringen av SNO og vil avvente evalueringen av denne. Disse medlemmer forutsetter at evalueringen blir en bred gjennomgang av aktiviteten til SNO og forholdet til andre aktører i naturvernet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke nødvendigheten av at både nye og tidligere vedtatte verneområder blir fulgt opp med midler til oppsyn og forvaltning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det ikke vil være hensiktsmessig at SNO skal ha eget stasjonert personell i alle områder. Disse medlemmer viser til at uansett vil oppgavene til SNO være store. I områder der oppsynet kan baseres på eksisterende ordninger gjennom tjenestekjøp, mener disse medlemmer at SNOs oppgaver skal være koordinering, kompetanseutvikling og kvalitetssikring.

Disse medlemmer mener det må legges vekt på at tjenestekjøpet gjøres forutsigbart, slik at oppdragstakerne får mulighet til å planlegge sin virksomhet og tilpasse sin kompetanse og kapasitet til de oppgavene som skal løses. En vesentlig del av de verneområdene som nå skal få styrka oppsyn, er i statsallmenning med etablerte fjelloppsynsordninger.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at SNO må tilstrebe å kjøpe tjenester fra de lokale fjellstyrene og fra Statskogs fjelltjeneste. Dette vil sikre viktig lokal forankring av oppsynsarbeidet, som dette medlem mener er svært viktig.

Dette medlem viser til at erfaringene fra statsallmenningene tilsier at f.eks. habilitet ikke er noen vesentlig problemstilling ved en slik arbeidsordning, og dette medlem mener fordelene ved et slikt samordna oppsyn overskygger ulemper.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er mange ulike grupperinger og styrer som har ansvar knytta til tilsyn/oppsyn med naturen vår. Det er bra. Men det er behov for å vurdere om det er mulig å koordinere innsatsen bedre, eventuelt også vurdere en omorganisering. Hvilken myndighet tilsyna skal ha er også et naturlig tema. SNO og for eksempel fjellstyrene vil ha en annen funksjon enn Økokrim i spørsmål om miljøkriminalitet. Disse medlemmer mener derfor det er på tide ikke bare å ha en evaluering av organisering og arbeidsmåter knytta til tilsynsvirksomheten, men også at det er behov for å se på om tilsynsvirksomheten skal omorganiseres og gis en annen rolle i forhold til myndighetsutøvelse.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med evalueringen av SNOs organisering og arbeidsmåter i Friluftslivets år, 2005, å legge fram en egen melding om virksomhet knytta til naturtilsyn og oppsyn, hvor eksis-

terende virksomhet evalueres og eventuell omorganisering og endret myndighetsutøvelse vurderes."

Disse medlemmer viser til at det er nødvendig å styrke SNOs budsjett om det skal være mulig å gjøre en tilfredsstillende jobb på dette området i friluftslivets år, 2005. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett og styrker derfor SNO med totalt 23 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at det mange steder i landet er sterke konflikter mellom rovvilt på den ene sida og beitebruk, jaktinteresser og trygghet i lokalsamfunn på den andre sida. Disse medlemmer mener derfor at det må bli lettere å få innvilga fellingstillatelse på rovvilt som gjør skade, og at en større del av jakta må tillates gjennomført på sporsnø om vinteren.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til rovdyrforliket mellom Regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti i Innst. S. nr. 174 (2003-2004) om rovvilt, forliket har medført økt konflikt mellom befolkningen og rovdyr i rovdyrutsatte områder.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at de økende bestandene av rovdyr vil gi store utfordringer i året som kommer. Den nye rovviltpolitikken skal gi grunnlag for mer effektivt uttak av rovdyr som gjør skade, og dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett og foreslår å tilføre SNO 5 mill. kroner ekstra til finansiering av fellingslag. Det har i det siste året vært problemer med å få til effektiv jakt f.eks. på ulv i Hedmark og på jerv i Nordland.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er et stort behov for økte midler til tilretteleggingstiltak i nasjonalparkene. Styring av ferdsel, skilting og andre tiltak som gjør områdene mer attraktive for turisme og lokal næringsutvikling må prioriteres sterkere.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vektlegger spesielt økt innsats for tiltak i nasjonalparkene. Disse medlemmer øker derfor kap. 1426 post 30 med 15 mill. kroner for bedre tilrettelegging for friluftsliv og skånsom bruk i nyopprettede nasjonalparker og naturreservater i tråd med St.prp. nr. 65 (2002-2003). Tilsvarende prioriteres økt naturtilsyn og -oppsyn som følge av vekst i vernet areal, og SNO driftsutgifter økes med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil styrke posten for tilrettelegging i nasjonalparkene med 4 mill. kroner.

Kap. 4426 Statens naturoppsyn

Det budsjetteres med 0,118 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 3,5 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning

Det foreslås bevilget 517,772 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 0,7 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at Direktoratet for naturforvaltning har en sentral rolle for å ta vare på det biologiske mangfoldet og for å legge til rette for bærekraftig bruk av naturområder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Direktoratet for naturforvaltning er Miljøverndepartementets sentrale rådgivende og utøvende fagorgan innen naturforvaltninga. Direktoratet for naturforvaltning har sentrale oppgaver i å sikre en bred variasjon i norsk natur, fremme friluftsliv og fremskaffe og formidle kunnskap om norsk natur.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, vil understreke vårt ansvar for å overlate den naturen vi har arvet fra våre forfedre i minst like god tilstand til de kommende generasjoner. I Norge står vel 3 000 arter oppført på miljømyndighetenes liste over truede og sårbare arter, den såkalte rødlisten. Nesten halvparten av artene på rødlisten lever i skog. Bevaring av gammel barskog er derfor viktig for å bevare mange arter. Norge ligger etter sine nordiske naboer når det gjelder bevaring av barskog.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti påpeker at mangfoldet av plante- og dyrearter er den viktigste naturressursen vi har. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett og øker bevilgningene til barskogvern på kap. 1427 post 30 med 15 mill. kroner, og post 33 med 20 mill. kroner.

FRILUFTSLIV

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at allemannsretten er et bærende prinsipp i friluftslivet og at det derfor er nødvendig med en aktiv politikk for å sikre allmennhetens rettigheter. Det er viktig å legge til rette for friluftsliv, og flertallet viser til at bevilgningene til stimuleringsstiltak og holdningsskapende arbeid utløser en stor frivillig innsats.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at 2005 er Friluftslivets år, og det er derfor naturlig til å satse mer på friluftsliv i statsbudsjettet for 2005.

Disse medlemmer mener Regjeringens forslag om å øke bevilgningen på post 30 til sikring av strandsona med 2 mill. kroner samt økningen på post 74 i forbindelse med markeringen av Friluftslivets år, er positivt, men langt fra tilstrekkelig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er lagt inn en økning på 5 mill. kroner på kap. 1427 post 74 "Tilskot til friluftsliv" pga. Friluftslivets år. Dette vil gi en bevilgning over denne posten på 15 520 mill. kroner. Videre legger Regjeringen opp til at en tildeling fra bevilgningen til universell utforming over kap. 1400 post 80 på 1,5 mill. kroner som øremerkes til tiltak for funksjonshemmede i Friluftslivets år. En vesentlig del av dette vil bli kanalisert gjennom FRIFO. Kultur- og kirke departementet har i tillegg tildelt FRIFO 1 mill. kroner av spillemidlene til Friluftslivets år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å legge forholdene til rette for motorisert friluftsliv i kontrollerte former. Siden det er fullt lovlig å kjøpe snøscooter, bør også myndighetene i langt større grad sørge for å legge forholdene til rette for bruk av snøscooter. Etter disse medlemmers syn bør det bli lettere for kommunene å opprette egne merkede løyper for snøscooterkjøring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at omstillingene i Forsvaret gjør at vi nå har en enestående sjanse til å sikre viktige områder både i strandsona og i nærområder til friluftsbruk for alle. At friluftssinteressene blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte når statlige eiendommer avhendes, er derfor viktig for allmennheten. Disse medlemmer viser til vedtak som ble gjort i Stortinget i forbindelse med saken om Østre Bolærne om å lage en plan over aktuelle statlige eiendommer som skal selges, og som har stor interesse for allmennheten eller har kulturhistoriske verdier. Disse medlemmer understreker betydningen av at denne planen blir ferdiggjort raskt for å unngå at flere eiendommer med interesse for allmennheten eller med kulturhistoriske verdier selges, og at planen legges fram for Stortinget på egnet måte.

Disse medlemmer påpeker at Bolærne-saken satte meget skarpt og betimelig fokus på friluftsverdiene ved eiendommer Forsvaret avhender. Etter en lenge offentlig debatt, og en opprivende og kostbar snuooperasjon, sikret Stortingets vedtak at hele øyperlen Østre Bolærne overtas av Vestfold fylkeskommune og blir åpen for alle. Stortinget bad i den forbindelse (Innst. S. nr. 276 (2003-2004)) også Regjeringa å gjennomgå alle statens eiendommer som skal avhendes og utarbeide en plan for hvordan allemannsretten og/eller vern av slike eiendommer best ivaretas.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i stedet for å legge fram en slik plan, i St.prp. nr. 1 (2004-2005) Forsvarsdepartementet, viser til at Skifte Eiendom tidligere har kartlagt all forsvarseiendom som skal avhendes, og til skjerpning av eksisterende rutiner. Disse medlemmer påpeker at det nettopp var manglene ved denne kartlegginga og de eksisterende rutiner som forårsaket Bolærne-saken. Det finnes flere tilsvarende eksempler som Stemland-Nes i Fauske, Midtsand i Malvik og Steinvik lager i Skatval. Videre

påpeker disse medlemmer at Stortinget fokuserte på avhending av all statlig eiendom og ikke bare Forsvarets avhending. At det er behov for dette viser Statsbyggs salg av Torshovet, ei 40 mål grønn perle midt i Oslo. Disse medlemmer mener dette viser hvor viktig det er at friluftsverdiene tas vare på i alle statlige eiendommer som skal selges.

Disse medlemmer understreker at i alle de nevnte og tilsvarende saker er miljøvernmyndighetenes engasjement og faglige vurdering av friluftssinteressene for lite vektlagt.

Disse medlemmer mener videre at Friluftsrådernes Landsforbund som kan bidra med faglige vurderinger gjennom sine 18 interkommunale friluftsråd spredd over hele landet, bør benyttes i vesentlig større grad.

Disse medlemmer mener de omfattende omstillingene i bl.a. Forsvaret gjør at det i Friluftslivets år 2005 er en enestående sjanse til å sikre viktige områder, både i strandsona og i nærområder til friluftsbruk for alle. Disse medlemmer understreker at prinsipper og ordninger som sikrer at friluftssinteressene blir styrket og ivaretatt på en tilfredsstillende måte når statlige eiendommer avhendes, er en meget viktig friluftspolitisk sak som avgjøres.

Disse medlemmer viser til at omstillingene i Forsvaret muliggjør en enestående sjanse til å sikre viktige områder – både i strandsona og i nærområder – til friluftsbruk for alle. At friluftssinteressene blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte, når statlige eiendommer avhendes, er viktig for allmennheten.

Disse medlemmer understreker betydningen av at denne planen blir ferdiggjort raskt for å unngå at flere eiendommer med interesse for allmennheten eller med kulturhistorisk verdi selges, og at den legges fram for Stortinget på egnet måte.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest utarbeide en oversikt over statlige eiendommer som skal avhendes og foreta en faglig vurdering av hvordan friluftssinteressene kan ivaretas på disse."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til friluftsliv med 60 mill. kroner til bl.a. kjøp og vedlikehold av friarealer, til en økt bevilgning for å markere Friluftslivets år, samt til å gjenopprette en ordning med juridisk bistand til kommunene i samband med konflikter om bruk av strandsonen.

Disse medlemmer viser til at Stortinget har vedtatt at 7 pst. av anleggsmidlene til idretten skal gå til friluftsanlegg, og at ordningen med spillemidler til friluftstiltak for barn og unge skal gjøres permanent og styrkes. Disse medlemmer viser til at av økningen i spillemidler fra 2002 til 2004, så har bare 0,38 pst. av disse gått til friluftssaktiviteter. Disse medlemmer mener dette ikke er i samsvar med Stortingets vedtak, og mener friluftslivet må få sin vedtatte økte del av spillemidlene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil øke bevilgningen til friluftstiltak med 4 mill. kroner, slik at det blir mulig å gjennomføre de planlagte aktivitetene i anledning friluftslivets år.

NASJONALPARKER OG VERNEOMRÅDER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Stortinget gjennom tilslutningen til Regjeringens fjelltekst (St.prp. nr. 65 (2002-2003)) har gitt signal om miljøtilpasset turisme i verneområdene.

Flertallet vil peke på behovet for at fjellteksten nå følges opp. Blant annet må arbeidet med nye og oppdatering av eldre forvaltningsplaner forseres. Flertallet vil understreke at en forvaltning av verneområder basert på fjelltekstens rammer kan bidra konfliktdempende i kommuner der areal inngår i verneområder.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at budsjettet for forvaltning av verneområder er økt med nærmere 5 millioner kroner, det vises også til miljøvernministerens svar på skriftlig spørsmål fra representanten Korsberg, datert 11. oktober 2004. Disse medlemmer er tilfreds med at det gjennom budsjettet er lagt et grunnlag for å forserer arbeidet med forvaltningsplaner for verneområder i 2005.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at det i samarbeid med organisasjonene innenfor primærnæringene utarbeides en strategi for å redusere konfliktnivået i naturforvaltningen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere om begrepene "villmarkspregede områder" og "inngrepsfrie områder" - som Direktoratet for Naturforvaltning har tatt i bruk - er hensiktsmessige slik de blir brukt i dag."

Disse medlemmer viser til at det under post 21 blir satt av midler til utredninger, drift og lokal forvaltning av nasjonalparker og andre større verneområder.

Disse medlemmer mener at innsatsen med å forvalte etablerte verneområder må styrkes vesentlig. Verneområdene må utvikles fra å være en hemske for bosetting og næringsvirksomhet og til å bli en ressurs for de nærliggende lokalsamfunnene. Disse medlemmer viser til at "Fjellteksten" som blei presentert i Revidert nasjonalbudsjett for 2003, blei godt mottatt, og at høringsinstansene entydig pekte på behovet for økt forvaltningsinnsats i nasjonalparkene. Disse

medlemmer finner det beklagelig at de gode ønskene om mer aktiv bruk av verneområdene ikke er fulgt opp med midler og konkrete tiltak.

Disse medlemmer mener det må ha høyeste prioritet å utarbeide skjøtelsesplaner for alle eksisterende nasjonalparker. Rondane nasjonalpark har f.eks. eksistert i 40 år uten noen forvaltningsplan. En skjøtelsesplan er et viktig grunnlag for å differensiere bruken av de ulike delene av nasjonalparken og legge til rette for økt turisme og næringsmessig bruk. Disse medlemmer mener det vil være realistisk å kunne utarbeide skjøtelsesplaner for alle nasjonalparker og store landskapsvernopråder i løpet av 2005 og 2006.

Disse medlemmer viser til at det for tida gjennomføres forsøk med lokal forvaltning av fire større verneområder.

Disse medlemmer er også kjent med at flere kommuner der det enten er etablerte nasjonalparker og landskapsvernopråder, eller der det er planer om å opprette slike verneområder, ønsker å få til ordninger med lokal forvaltning. Skarvan og Roldalen nasjonalpark og Reinheimen nasjonalpark er to slike eksempler. Disse medlemmer mener at arbeidet med å overføre myndighet til lokale forvaltningsorganer må intensiveres og påskyndes. Lokale myndigheter må få reell styring med viktige deler av verneforvaltningen, og det må følge med penger til skjøtselstiltak. Dette vil gjøre det lettere å få lokal aksept for å verne områder, og det vil gi bedre muligheter for å få en forvaltning som ivaretar verneformålet uten å legge unødvendige hindringer for næringsvirksomhet.

Disse medlemmer viser blant annet til Dovrefjellrådet som har starta ett av de viktige prøveprosjektene med lokal forvaltning av verneområder. Dette arbeidet må støttes og utvides videre. Disse medlemmer mener også at det må bli en sterkere samordning av den innsatsen som gjøres med oppsyn, informasjon og tilrettelegging for økt bruk i verneområdene. Samordninga bør legges til et lokalt organ.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at arbeidet med opprettelse av nye nasjonalparker og verneområder har skutt fart. I iveren over å "verne" landområder føler mang en lokalbefolkning at lokaldemokratiet tilsidesettes av sentrale myndigheter og byråkrater. En rekke grunneiere over det ganske land får sine eiendommer båndlagt uten reell mulighet og rett til erstatning for tap, en klar urettferdighet Stortinget viste uvilje mot å rette på ved behandlingen av Dokument nr. 8:42 (2001-2002). Denne situasjonen er uholdbar, og det kan ikke være i demokratiets interesse at flertallet i det godes hensikt kan tilsidesette privat eiendomsrett og la et mindretall betale regningen.

Disse medlemmer har merket seg en lang rekke konflikter av forskjellig omfang og problemstillinger, som ved forskjellige anledninger har vært tatt opp med Regjeringen i Stortingets spørretime og Dokument nr. 15-spørsmål.

Disse medlemmer mener på bakgrunn av Grunnlovens prinsipper om privat eiendomsrett, den

tydelig urettferdige behandlingen av lokalsamfunn og grunneiere, og et høyt konfliktnivå ved vern av områder, at det er behov for en grundig gjennomgang av videre vernearbeid.

Disse medlemmer mener for øvrig det ikke bør legges opp til mer vern før vedtatte verneområder er ivarettatt.

På den bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreslå nødvendige tiltak for å redusere konflikter i forbindelse med opprettelse av nasjonalparker, verneområder og lignende."

"Stortinget ber Regjeringen stoppe igangsetting av nye verneprosesser og foreta en konsekvensanalyse av gjennomført vern."

Disse medlemmer ønsker videre å begrense statens muligheter til å overta privat eiendom ved erverv og båndlegging, og motsetter seg inngrep i den private eiendomsretten, slik som konfiskering og sosialisering. Private eiere er etter disse medlemmers syn de beste forvaltere av eiendommer og den verdi som eiendommene representerer. Når i helt spesielle tilfeller privat eiendom båndlegges, skal det gjennomføres med så høy erstatning at den private eiendomsbesitter ikke lider noe økonomiske tap, eller makeskifte mot nærliggende statlig eiendom. Etter disse medlemmers syn bør staten ikke gjennomføre mer tvunget vern av privat eiendom før de økonomiske erstatningsreglene er gjennomført, som disse medlemmer foreslo i Innst. S. nr. 209 (2001-2002). Dersom staten skal verne privat grunn, bør det være frivillig og i samarbeid med grunneiere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et nasjonalt ansvar å bidra til at de planlagte nasjonalparksentrene blir realisert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at bevilgningene til nasjonalparksentrene (naturinformasjonssentra) stort sett har stått på et lavt nivå over flere år, og at de ikke har gitt rom for etablering av de gjenstående planlagte nasjonalparksentrene.

Disse medlemmer vil i tillegg bidra til drift og vil be Regjeringen i løpet av friluftslivets år, 2005, å legge frem en opptrappingsplan for utbygging av nasjonalparksentre. Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett og øker tilskuddene til nasjonalparksentre og nasjonalparker over post 77 med 15 mill. kroner, og viser videre til økte tilskudd til SNO, jf. kap. 1426.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, og vil styrke midlene til skjøtsel av nasjonalparker og andre store verneområder med 30 mill. kroner. Utarbeiding av forvaltningsplaner, avtaler om mer lokal forvaltning og

støtte til tiltak for økt næringsmessig bruk av områdene skal særlig prioriteres.

Dette medlem mener det bør utredes en ordning med kommunale næringsfond som skal kompensere for at områder vernes eller har høy forekomst av store rovdyr. Lokalsamfunn som pålegges store oppgaver med negativ næringseffekt, for at landet skal kunne oppfylle nasjonale miljømål, må kompenseres for ulempene. Fondsmidlene bør kunne brukes til alternativ næringsutvikling og til kompetanseutvikling og tilpasning av næringsvirksomhet til den nye situasjonen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å utrede en ordning med kommunale næringsfond, som skal kompensere lokalsamfunn for særlig store negative effekter på næringsliv og bosetting, og for omstillingsbehov som følge av nasjonal naturforvaltningspolitikk. Opprettelse av nasjonalparker og andre store verneområder og høy forekomst av store rovdyr er tiltak det er særlig aktuelt å kompensere for."

Dette medlem mener det bør settes i verk tiltak som kan begrense gjengroinga i særlig verdifulle natur- og kulturlandskap. Mindre bruk av utmarka til beiting og annen tradisjonell aktivitet fører til at mange områder skifter karakter fra å være åpne og innbydende landskap med vidstrakt utsikt, og til å bli tett krattskog uten utsyn.

Områder av landet som har hatt en sterk nedgang i antall gårdsbruk i drift er særlig utsatt for en akselererende gjengroing. Dette gjelder bl.a. vestlandsfylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane, der det er ei sterk turistnæring og stor oppmerksomhet om denne problemstillinga.

Dette medlem ønsker å opprette en ny tilskuddsordning for tiltak som skal bidra til å hindre gjengroing av landskapet, og sørge for at landskap som er særlig viktige for friluftsliv og turisme holdes åpne. Organisasjoner, kommuner og næringsdrivende inviteres til å søke midler fra ordningen som forvaltes av fylkeskommunen. Prosjektene kan gjerne være et samarbeid mellom bønder og brukere av utmarka, slik som turistbedrifter og friluftsansjoner. Tilskuddsordningen tilføres 15 mill. kroner for 2005.

KALKING, VILLAKS, GYRO

Komiteen mener kalking av sure vassdrag og bekjempelse av parasitten *Gyrodactylus salaris* er helt nødvendige virkemiddel for å ta vare på villaksen i de vassdrag dette er nødvendig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at laksedreperen gyro utgjør en av de alvorligste trusler mot norske villaksstammer. Uten en opptrapping i arbeidet med å forebygge spredning og økt innsats for aktiv bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*, frykter flertallet at parasitten i økende grad vil spre seg til nye laksevassdrag.

Flertallet viser til viktigheten av at handlingsplanen for bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* følges, og forutsetter at Regjeringen sørger for tilstrekkelige bevilgninger for å ivareta dette.

Flertallet vil understreke at det er et mål i seg selv å ivareta villaksstammene, men at statlige tiltak som kalking og bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* også er viktig for friluftslivet og satsing på turisme i distriktene.

Flertallet viser til at DNs handlingsplan for bekjempelse av gyro legger opp til et bevilgningsnivå på rundt 30 mill. kroner årlig i en tiårs periode. Det ligger en klar samfunnsøkonomisk gevinst i å sette inn tilstrekkelige ressurser i å bekjempe gyroen. For at tiltaksplanen skal kunne gjennomføres på ti år er det viktig å komme i gang med flere ting samtidig. Dette gjelder spesielt byggingen av fiskesperrer og videreutvikling av aluminiumsmetoden. Samtidig er det viktig å behandle smittede elver, slik at risikoen for at parasitten sprer seg til nye vassdrag ikke øker. Dersom deler av planen skyves framover i tid, vil dette få konsekvenser for gjennomføringen av hele planen, og alt skyves framover i tid, og de totale økonomiske kostnadene vil øke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at forekomsten av *Gyrodactylus salaris* i norske laksevassdrag fører til store samfunnsøkonomiske tap i størrelsesorden 200–250 mill. kroner pr. år. Dette tapet skyldes i første rekke det tapte laksefisket i de infiserte elvene, tapt sjøfiske i de tiliggende fjordområdene, samt bortfall av til dels vesentlige økonomiske ringvirkninger av laksefisket i elv og sjø. Det er verdt å merke seg at det samfunnsøkonomiske tapet i all hovedsak rammer lokalsamfunnene rundt de smittede laksevassdragene. I tillegg kommer storsamfunnets kostnader med bevaringstiltak for laks og bekjempingstiltak mot parasitten, som frem til i dag har kommet opp i om lag 150 mill. kroner.

Disse medlemmer påpeker at uten en økning av innsatsen vil det ikke bli bygging av en fiskesperre i Driva. Dette innebærer at hele den nasjonale handlingsplanen vil bli forskjøvet i tid, samt at Driva vil bli liggende som en potensiell smittetilstand i et område hvor det allerede har funnet sted smittespredning. Tilsvarende vil man heller ikke kunne starte opp virksomhet i Vefsn-regionen. Dette er en region som har vært infisert med gyro i mer enn 20 år, og hvor man har voksende utfordringer med økt spredning av gyro gjennom hybrider mellom laks og sjøørret.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti understreker betydningen av å ta vare på de ville laksestammene og har merket seg Regjeringens innsats for å bevare den norske villaksstammen. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i budsjettet for 2005 foreslo at det vil bli disponert i overkant av 95,0 mill. kroner til dette arbeidet – blant annet gjennom bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at denne satsingen ble ytterligere forsterket i budsjettavtalen mellom Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet der kap. 1427 post 70 ble styrket med 20,0 mill. kroner i forhold til St.prp. nr. 1 (2004-2005) til økt kalking for å bekjempe skadevirkningene av sur nedbør. Det foreslås at kap. 1427 post 70 økes med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at spredning av fremmede arter er en av de største økologiske utfordringene globalt. I Norge er dette manifestert gjennom eksempler som *Gyrodactylus salaris*, kongekrabbe og spredning av en rekke karpeslag, som for eksempel ørekyte. Problemene er betydelige, særlig i Sør-Norge, men etter hvert også Midt-Norge. Spredningen av fiskearter har svært ofte dramatiske konsekvenser for de lokaliteter de kommer inn i, både for det biologiske mangfoldet og dermed også for utøvelsen av fiske i lokalitetene.

Komiteen er oppmerksom på de problemer spredning av ørekyte er, og foreslår å øremerke 2 mill. kroner på post 70, for å sette forvaltningen i stand til å sette inn nødvendige tiltak i utsatte områder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er kjent med at det ikke er tilgjengelige tiltaksmidler til å forhindre at eksempelvis ørekyte spres, og mener midler innenfor kap. 1427 post 70 "Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål" også må prioriteres til kartlegging av risikosoner, bygging av fysiske sperrer, samt utarbeiding og distribusjon av infomateriell gjennom ulike kanaler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 6 mill. kroner for å opprettholde kalkingen i forsuredde vassdrag.

Disse medlemmer vil peke på at det er et betydelig potensial for økt verdiskaping i distriktene knyttet til villaksen, bl.a. gjennom å tilby skreddersydde opplegg med guiding og opphold på hytter. Disse medlemmer vil likevel peke på at en kraftig økning av prisene på fiskekort er i strid med målet om allmennhetens tilgang til laksefiske, og ber Regjeringen derfor følge nøye med på utviklingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, for-

utsetter at fullkalking av de nedre og lakseførende deler av Nidelva ved Arendal vil starte i løpet av 2005.

Flertallet mener at Regjeringen må følge opp handlingsplanen til DN, og ber derfor om at det omprioriteres innenfor de poster som i dag benyttes til bekjempelse av gyro.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at uten en markert opptrapping i arbeidet med å forebygge spredning og økt innsats for aktiv bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*, frykter disse medlemmer at parasitten i økende grad vil spre seg til nye laksevassdrag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet der det ble en økning på post 70, Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, med hele 20 mill. kroner. Disse medlemmer er svært godt fornøyd med at det igjen satses som det etter disse medlemmer syn er nødvendig for å bekjempe forurensning og sur nedbør.

Disse medlemmer mener det er viktig å styrke forvaltningen av villaks, noe budsjettforliket mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene viste i form av 20 mill. kroner mer til kalking av vassdrag. Disse medlemmer er svært kritisk til opprettelse av nasjonale laksefjorder og mener at tiden for passivt, kunnskapløst og gammeldags arealvern er ute, og at det heller må legges opp til et aktivt vern av villaksen. Disse medlemmer mener det er et problem at mange har gammeldagse kunnskaper om laksenæringa, enn de faktiske miljøkonsekvenser som følger med næringen. Disse medlemmer viser til forskningsdirektør i NINA som mener at effekten av de etablerte nasjonale laksefjorder bør evalueres før man utvider ordningen, pga. ny kunnskap om villaks.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utsette ferdigstillingen av nasjonale laksefjorder og laksevassdrag inntil det er foretatt en evaluering av de eksisterende vernede områder. Evalueringen må inkludere en konsekvensanalyse for næringslivet i berørte områder."

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, og vil styrke innsatsen med å bekjempe *Gyrodactylus salaris* med 5 mill. kroner. Dette medlem vil øke tilskudd til kalking og lokale fiskeformål med 20 mill. kroner.

ROVVILT

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Stortinget våren 2004 vedtok en ny rovviltpolitikk på bakgrunn av et bredt politisk forlik. En viktig forutsetning i dette forliket var økt satsing på økt forebygging og konfliktdempende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettproposisjo-

nen der regjeringen Bondevik II legger opp til at arbeidet med økt informasjon og kunnskap om rovvilt, forholdet mellom mennesker og rovvilt, farer med store rovdyr og økt satsing på tiltak med dokumentert forebyggende effekt, skal prioriteres innenfor rammen av de 32 mill. kroner som er foreslått til forebyggende og konfliktdempende tiltak for 2005.

Disse medlemmer viser til at de regionale rovviltneemndene innenfor en pott med midler til hver region skal prioritere midler til henholdsvis forebyggende tiltak i husdyrhold og konfliktdempende tiltak rettet mot kommuner og lokalsamfunn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til St.meld. nr. 15 (2003-2004) Om rovvilt i norsk natur. I arbeidet med meldingen ble det avdekket et stort behov for både informasjon om rovvilt, hvordan rovvilt forholder seg til mennesker og menneskelig aktivitet og eventuelle farer dyrene representerer, samt nødvendighet av å satse sterkere på forebyggende virksomhet. Det var bred politisk enighet om slik satsing, inklusiv tildeling av midler til kommuner i rovviltsutsatte områder og ønske om opprettelse av Skandinavisk Rovdyrsenter i Trysil. Disse medlemmer registrerer at Regjeringens forslag til budsjett ikke reflekterer behovet for slik satsing. Disse medlemmer ønsker å styrke både informasjonsarbeid samt forebyggende virksomhet, ikke minst i kommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at premisset i rovviltskompromisset om å øke satsingen på konfliktdempende tiltak ikke er fulgt opp av Regjeringen. Post 73 er foreslått videreført på samme nivå, samtidig som bevilgningene på denne posten også skal dekke midler slik at forvaltningsregionene får en egen pott penger som blant annet skal fordeles til kommuner som har store rovviltbelastninger. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 15 mill. kroner mer til forebyggende og konfliktdempende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Innst. S. nr. 174 (2003-2004) om rovvilt i norsk natur og partiets merknader og forslag. Disse medlemmer konstaterer at rovviltforliket mellom regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har medført at det høye konfliktnivået mellom rovdyr og beboere ikke er redusert, men har økt, noe disse medlemmer påpekte og advarte mot.

Disse medlemmer konstaterer at så lenge det ikke er en vilje til å legge om rovviltpolitikken i tråd med det Fremskrittspartiet ønsker, så vil konfliktnivået øke.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett, og foreslår å øke bevilgningene til dette kapitlet med i alt 30 mill. kroner, fordelt med 20 mill. kroner på post 60 og 10 mill. kroner på post 73.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, og ønsker å styrke forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen med 10 mill. kroner. Bevilgningen har redusert eller stått stille de siste åra til tross for at det blir mer rovvilt.

SKOGVERN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, der Stortinget sluttet seg til Regjeringens strategi for økt skogvern, inkludert satsing på frivillig skogvern som en viktig arbeidsmåte. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjett for 2005 er det blant annet foreslått omlegginger av skattesystemet for å likestille landbruket og andre sektorer når det gjelder beskatningen av gevinst ved avhending av eiendom.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til svar på spørsmål fra komiteen angående St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet av 24. november 2004, der de uttaler at Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av denne omleggingen dersom det viser seg at skatteleggingen gjør det mindre attraktivt for skogeiere å tilby areal til frivillig vern.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke behovet for at det settes av ressurser til å gjennomføre totalregistreringer for å sikre at de biologisk viktigste og mest verdifulle områdene blir vernet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senter-

partiet vil også understreke at Stortinget forutsatte at Opplysningsvesenets fond, på samme måte som Statsskog SF, skal bidra til utvidelse av skogvern og demping av konflikter, både ved å tilby egne arealer for vern og tilby arealer til makeskifte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at eiendommene til Opplysningsvesenets fond er å regne som statlig eiendom.

GJESS MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til svar fra miljøvernministeren i spørretimen (10. november 2004) vedrørende store avlingstap når trekkende gjess stopper opp for å beite. Miljøvernministeren svarte bl.a.

"Ofte beiter dei trekkjande gjæsene på eit relativt lite jordbruksareal og kan påføre einskilde bønder monalege avlingstap. Dette gjer seg gjeldande spesielt i visse område i Nord-Trøndelag og i Nordland. Eg har forståing for at dei bøndene som blir ramma av desse tapa, føler at dei ikkje kan ta ansvaret åleine.(...) Ved jordbruksoppgjæret i 2003 blei det stilt 1 mill. kr til disposisjon for eit prosjekt som skal resultera i forskningsbaserte tilrådingar om effektive tiltak i forvaltning av gås. (...) Når resultatane av dette prosjektet ligg føre, vil Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet vurdere korleis ulike tiltak mest effektivt kan verka saman i denne saka."

Flertallet vil i denne sammenheng be Regjeringen vurdere om en kompensasjon til de mest rammede bøndene gjennom en leieordning kan være et aktuelt tiltak å videreføre som en permanent ordning.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)	517 772	537 772
				(+20 000)
	1	Driftsutgifter	78 579	78 579
	21	Spesielle driftsutgifter	43 721	43 421
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	34 405	34 405
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	19 450	19 450
	33	Statlige erverv, barskogvern	56 868	56 868
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	5 100	5 100
	35	Statlig erverv, nytt skogvern	57 213	57 213
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål	80 200	100 200
				(+20 000)
	72	Erstatninger for rovviltskader	77 006	77 006
	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak	32 000	32 000
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak	15 520	15 520
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010	1 010
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra	11 400	11 400
	78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd	5 300	5 300

Kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning

Det budsjetteres med 10,983 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 5,8 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1429 Riksantikvaren

Det foreslås bevilget 237,313 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 6,3 pst. i forhold til 2004.

Komiteen viser til at ti tekniske og industrielle kulturminne er valt ut for spesiell oppfølging, og tilskot til istandsetjing og vedlikehald. Desse er Fetsund lenser/Fetsund lensmuseum, Sjølingstad Uldvarefabrikk, Klevfoss Cellulose- & Papirfabrikk, Nes Jernverksmuseum, Norsk Vassdrags- og Industristadmuseum (Tysedal kraftanlegg), Norsk Fiskeriindustrimuseum/Nep-tun sildoljefabrikk, Spillum Dampsag & Høvleri, Norsk Trikotasjemuseum og Tekstilsenter, Folldal gruver og Kistefos Museet.

Komiteen viser vidare til at underpost 72.8 i avgrensa grad òg blir nytta til å gi tilskot til enkelte andre anlegg.

Komiteen viser til at arbeidet med å sikre og setje i stand eit representativt utval faste kulturminne langs kysten er ein prioritert oppgåve.

Komiteen viser til at prioriteringa av Tyssedal kraftanlegg må stå ved lag med sikte på å fullføre istandsetjinga av kraftstasjonen i 2005. jf. også løyvingar på Olje- og energidepartementets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringa Bondevik II vil prioritere freda og verneverdige kulturminne og kulturmiljø. For 2005 er posten foreslått auka for å styrkje innsatsen knytt til å betre rammevilkåra for dei private eigarane av freda og bevaringsverdige bygningar og anlegg.

Satsinga på vedlikehald og istandsetting av stavkyrkjene blir ført vidare.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener vedlikeholdet og restaureringen av fredede og bevaringsverdige bygninger og fartøy har vært forsømt i mange år. Det er et stort behov for økt satsing i kulturminnevernet hvis vi skal klare å ta vare på disse bygningene og fartøyene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at arbeidet med å sikre og sette i stand et representativt utvalg av faste kulturminner langs kysten må være en prioritert oppgave. Flertallet mener det er positivt at bevilgningene til underpost 72.4 Kystkultur øker, men viser til at Regjeringen samtidig foreslo å redusere post 74 Fartøyvern med samme beløp.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der

det foreslås å bevilge 20 mill. kroner mer til post 72 sikring og vern av fredete og bevaringsverdige bygninger og 10 mill. kroner mer til post 74, fartøyvern. Disse medlemmer vil peke på det viktige arbeidet som foregår ved de tre fartøyvernssentrene. Gjennom en økning som disse medlemmer har foreslått, ville det også vært rom for økte bevilgninger til fartøyvernssentrene.

Medlemene i komiteen frå Høyre og Kristeleg Folkeparti viser til at løyvingane til arbeidet med å ta vare på kulturminne knytte til sjøfart, fiske, handel, kommunikasjon, kombinasjonsbruk, rekreasjon osv. vert foreslått auka med 6 mill. kroner i Regjeringa sitt framlegg til budsjett. Midlane vil bli brukt dels til auka tilskot til konkrete istandsetjingstiltak på faste kulturminne langs kysten og dels til å stimulere til verdiskaping i kystsona gjennom ny bruk av desse kulturminna.

Komiteen viser til Stortingets ønske om å verne et breitt og representativt utval av verneverdige fartøy fra ulike tidsperioder og med ulike bruksfunksjonar.

Komiteen viser til at det er viktig å ha ei basisløyving til fartøyvernssentra slik at mellom anna registreringsarbeid og arbeidet med informasjon om handverksfaga har kontinuitet sjølv om arbeidet med restaurering kan ha kortare avbrot. Restaurering av fartøy er i praksis eit spleiselag mellom stat, fylke, kommune og private sponsorar. I tillegg kjem ein stor frivillig innsats utført av miljøa rundt dei einskilde fartøya. Det er over 10 000 frivilljuge som legg ned mange tusen dugnadstimar til restaurering, oppbygging og drift av fartøya.

Medlemene i komiteen frå Høyre og Kristeleg Folkeparti viser til at fartøyvernet har vore inne i ei positiv utvikling dei siste åra, og dei samla løyvingane for 2005 til dette formålet vil gje tilskunding til vidare aktiv innsats. Løyvinga under post 72.7 Fartøyvernssentra vil mellom anna medverke til drift og oppgradering av Nordnorsk fartøyvernssenter og båtmuseum, Hardanger fartøyvernssenter og Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter.

Fleirtalet i komiteen, medlemmene frå Høyre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti, viser vidare til budsjettavtala mellom regjeringspartia og Framstegspartiet som inneber at post 74 Fartøyvern blir tilført 15 mill. kroner meir enn saldert budsjett for 2004. Fleirtalet foreslår å auke post 74 Fartøyvern med 15 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen med regjeringspartiene og slutter seg til disse partienes forslag. Disse medlemmer henviser for øvrig til sitt alternative budsjett i den generelle hovedmerknad.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senter-

partiet viser til at de vedtatte endringene av landbrukskatten gjør at man ikke kan trekke fra utgifter til vedlikehold og restaurering av vernede bygg. Denne ordningen har hatt stor praktisk betydning for kulturminnevernet.

Disse medlemmer vil be Regjeringen vurdere konsekvensene av endret likningsmåte for vernede og verneverdige bygg i landbruket, og komme tilbake til mulige tiltak for å unngå en svekket innsats på dette området i kulturminnemeldingen.

Disse medlemmer viser til arbeidet med å ruste opp Vegaøyene som verdensarvområde. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av god progresjon i dette arbeidet.

Disse medlemmer viser til at situasjonen rundt det verneverdige handelsfartøyet Hamen lenge har vært uavklart, og ber derfor Miljøverndepartementet snarlig sørge for en avklaring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med Norsk Kulturråds tilskudd til hjemkjøp av M/S Hamen, og ber Riksantikvaren konkret følge opp arbeidet med å sikre og konservere M/S Hamen i 2005.

Flertallet er kjent med at stiftelsen Anna Rogde har en meget vanskelig driftssituasjon pga. høy gjeld og har en betydelig kortere sesong mht. innteksbringende turer. Flertallet er kjent med at Riksantikvarens handlingsplan for fartøyvern også ønsker midler til drift/vedlikehold.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er mange gode prosjekt for restaurering av skip, eksempelvis M/S Hamen og Anna Rogde, som står i kø hos Riksantikvaren med tanke på en avklaring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at mange av de vernede fartøy har økonomiske driftsproblemer pga. kort driftssesong og liten inntjening, betjening av gjeld, osv., og vil derfor foreslå at 6 mill. kroner gis som tilskudd til drift/vedlikehold etter søknad fra post 74 Fartøyvern.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det gjøres en særlig innsats for å bevare de mobile og flytende kulturminnene gjennom frivillig dugnadsarbeid i organisasjoner og lag. Det er viktig å understøtte dette arbeidet. Norge som sjøfartsnasjon har hatt stor betydning, og en må verne et bredt og representativt utvalg av våre verneverdige fartøyer fra ulike tidsperioder og med ulike bruksfunksjoner.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, hvor bevilgningen til Fartøyvern er økt fra 14 mill. kroner til 29 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at mange fartøy som har utført omfattende restaurering nå har behov for

midler til vedlikehold og drift, slik at det restaureringsarbeidet som er utført blir ivaretatt, og man unngår nye store reparasjoner pga. manglende vedlikehold og drift.

Disse medlemmer viser til at når staten freder privat eiendom gjennom lov om kulturminner, skal staten bære de merkostnadene fredningen innebærer, enten direkte eller ved tilbud om utløsning og erstatning til eier. Utgiftene til granskning av automatisk fredede kulturminner skal bæres av staten. Skatte- og avgiftssystemet må stimulere til privat verneinnsats for å sikre bredde og mangfold i bygningsarven.

Komiteen viser til at den auka innsatsen i 2004 for å styrke arbeidet med verdsarvområda blir ført vidare i 2005, og viser til kap. 1427 post 77 Tilskot til nasjonalparksenter, der det òg er sett av 1 mill. kroner til verdsarvområda.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at kulturminneloven bestemmer at utgifter til særskilt granskning av fredede kulturminner som hovedregel bæres av tiltakshaver. I Frosta kommune i Nord-Trøndelag er vernemyndighetenes skjønnsutøvelse nå aktualisert gjennom et funn som er datert til vikingtid eller tidlig middelalder, og som muligens er relatert til Frostating. Riksantikvaren har bestemt at funnet skal graves ut og fjernes fra stedet. Dette aktualiserer også diskusjonen rundt om kostnadsdekning knyttet til nasjonalt viktige kulturminner.

Disse medlemmer forventer at denne problemstillingen blir belyst i den bebudede stortingsmeldingen om kulturminnepolitikken.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at mulighetene for å utøve skjønn i forhold til statlig (del-) finansiering av arkeologiske kostnader ved utbyggingsprosjekter er avhengig av de totale bevilgningene til dette formålet.

Disse medlemmer mener at staten bør ta et større ansvar med å dekke kostnadene til arkeologiske utgravninger. Både private grunneiere og kommuner har opplevd at det nærmest blir umulig å gjennomføre planlagte utbyggingstiltak når de blir pålagt å betale for omfattende kulturminneundersøkelser.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker at skjønnsmuligheten der staten tar på seg å bekoste utgravningene skal brukes i større utstrekning og øker bevilgningen til sikring av verneverdige kulturminner og kulturmiljø med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det er stort behov for mer midler til istandsetting av tekniske og industrielle kulturminner. Dette medlem viser til at Fetsund lensmuseum tar vare på et sammensatt og komplett fløtningsanlegg som har stor nasjonal interesse. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett, og styrker tiltaket med 1 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Røros kommune har en stor oppgave med å sikre Bergstaden Røros mot brann på tilfredsstillende måte. Dette medlem vil bevilge 2,5 mill. kroner slik at brannsikringa blir gjennomført i 2005.

Dette medlem styrker innsatsen med fartøyvern med 15 mill. kroner. Det er blant annet store kostnader knytta til å bevare tradisjonsrike stålskip.

Kap. 1429 Riksantikvaren: Oversikt over de postene der partiene har avvikende forslag til bevilgning. Kapittelsummen inkluderer summen av alle poster under kapitlet. Tallet i parentes viser avviket i forhold til Regjeringens forslag (i 1000 kr)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	H, FrP og KrF
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)	237 313	252 313 (+15 000)
	1	Driftsutgifter	76 576	76 576
	21	Spesielle driftsutgifter	22 650	22 650
	50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000	2 000
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	110 230	110 230
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	10 953	10 953
	74	Fartøyvern	14 004	29 004 (+15 000)
	75	Internasjonalt samarbeid	900	900

Kap. 4429 Riksantikvaren

Det budsjetteres med 4,337 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 3,4 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1432 Norsk kulturminnefond

Det foreslås bevilget 13,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er det samme som i saldert budsjett for 2004.

Komiteen har merka seg at Norsk kulturminnefond neste år får tilført 13 mill. kroner i nye midler i 2005. Målet med fondet er å leggje til rette for auka samspel mellom offentlege og private midlar til vern og utvikling av freda bevaringsverdige kulturminne og kulturmiljø. Dette kan fremje næringsverksemd, verdiskaping og aktivitet i lokalsamfunnet. Midlane frå fondet skal vera eit supplement til dei ordinære løyvingane til kulturminneformål.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til de forhåpninger etableringen av Norsk kulturminnefond skapte ved etableringen. Mange trodde nå på et oppsving innen det forsømte kulturminnevernet, med en sterk offentlig innsats.

Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett og foreslår derfor å øke fondet med 40 mill. kroner. Disse medlemmer må imidlertid konstatere at det ikke er vilje til å fylle på fondet, slik at avkastningen og derved innsatsen kan økes.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker å bygge opp kulturminnefondet til å bli en viktig aktør i kulturminnevernet. Hvis fondskapitalen ikke

økes, vil avkastningen bare bli på om lag 13 millioner kroner i årene som kommer. Dette er lite sett i forhold til de store utfordringene i kulturminnevernet.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett der det blir foreslått å øke fondskapitalen med 200 mill. kroner fra 1. januar 2005. Dobling av kapitalen i fondet, slik Senterpartiet ønsker, vil gi den nye organisasjonen mer penger til vernearbeid, og kulturminnefondet kan bli en viktig aktør i kulturminnevernet, slik det var forutsatt.

Kap. 4432 Norsk kulturminnefond

Det budsjetteres med 13,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er det samme som i saldert budsjett for 2004.

Komiteen viser til at avkastning frå Norsk kulturminnefond vil i 2005 vera 13 mill. kroner. Dette skal nyttast til tilskot til kulturminnetiltak og forvaltning av fondsmidlane.

Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn

Det foreslås bevilget 605,213 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 0,2 pst. i forhold til 2004.

Komiteen er enig at Statens forurensningstilsyn skal delta og medvirke sentralt i arbeidet med å skape en bærekraftig utvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det derfor er viktig å styrke arbeidet med forurensningsproblemenene. Ikke minst å føre en (mer) aktiv kjemikaliepolitikk og en tilpasning av avfallspolitikken, slik at klimagassutslippene reduseres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å styrke arbeidet med forurensningsproblemene, og føre en kjemikaliepolitikk som er i tråd med de krav som er for industrien i Europa, og land norsk industri konkurrerer imot.

HELHETLIG VANNFORVALTNING

Komiteen viser til at forurensning av vassdrag forårsaker til dels store problemer flere steder i Norge. Eksempler er Morsa-vassdraget (også kalt Hobøl/Vannsjø-vassdraget), Mjøsa og Jærvassdraget, men det finnes mange flere. Aksjon Jærvassdraget har vært svært vellykket, med betydelig bedring av vannkvaliteten. Men prosjektet må ikke avsluttes før vannkvaliteten har nådd de mål som myndighetene har satt.

Komiteen registrerer at tilskuddsposten til helhetlig vannforvaltning til kommunene er overført til Kommunal- og regionaldepartementet og innlemmet i det ordinære rammetilskuddet til kommunene, og forventer at det vil bli tatt initiativ til flere interkommunale prosjekter for å forbedre kvaliteten i forurensa vassdrag.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at ansvaret for gjennomføringen av rammedirektivet for vann er blitt lagt til Miljøverndepartementet som nasjonalt ansvarlig koordinerende myndighet og med Fylkesmannsembedet som ansvarlig myndighet på regionalt nivå, og er enige i at dette krever økte ressurser for å sikre en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av hav-, kyst-, og vassdragsområdene. Flertallet mener at helhetlig, samordnet, kommuneovergripende og mangefasetterte forvaltningsgrep vil bli et stort og viktig løft som vil kunne gi merkbare forbedringer i mange norske vannøkosystemer. Dette arbeidet plasseres i en helhetstenkende ramme ved å legge det til Miljøverndepartementet. Miljøverndepartementet vil ha ansvaret for å koordinere arbeidet innen vannområdet med de andre berørte departementene Olje- og energidepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Statens forurensningstilsyn vil bli den sentrale faginstansen for gjennomføringen av direktivet på nasjonalt nivå.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at ansvaret for gjennomføringen av rammedirektivet for vann har blitt lagt til Statens forurensningstilsyn, og er enige at dette krever økte ressurser for å sikre en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av hav-, kyst-, og vassdragsområdene. Disse medlemmer mener at kommuneovergripende og mangefasetterte forvaltningsgrep vil bli et stort og viktig løft, som vil kunne gi merkbare forbedringer i mange norske vannøkosystemer. Dette arbeidet plasseres i en helhetstenkende ramme, ved å legge det til Miljøverndepartementet, og disse medlemmer forventer at Statens forurensningstilsyn vil bli den sentrale faginstansen for Kommunal- og regionaldepartementets,

Olje- og energidepartementets og Landbruks- og matdepartementets prioriteringer av tiltak for helhetlig vannforvaltning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen som et ledd i gjennomføringen av rammedirektivet for vann tilrettelegge for interkommunale prosjekter for å forbedre vannkvaliteten i forurensa vassdrag i Norge, og komme tilbake til Stortinget med dette før sommeren 2005."

Disse medlemmer viser til at Vannsjø er drikkevannkilde for 60 000 mennesker, og vannet er svært forurenset på grunn av avrenning fra landbruket og kloakk. Aksjonen for å redde vannkvaliteten i Mjøsa for en del år tilbake ga gode resultater, men dessverre er det nå oppdaget at vannet er forurenset blant annet på grunn av bromerte flammehemmere. Gravide kvinner og barn frarådes derfor å spise enkelte fiskeslag fra Mjøsa. Haldenvassdraget er sterkt forurenset, og det er behov for omfattende tiltak også her.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner til tiltak for å redusere forurensningene bl.a. i Mjøsa, Vannsjø og Haldenvassdraget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og vil støtte miljøprosjektet i Haldenvassdraget med 1 mill. kroner for 2005. Midlene skal brukes til å gjennomføre motivasjons-, registrerings- og utredningsprosesser, slik prosjektledelsen har bedt om.

OPPRYDDINGSTILTAK

Komiteen har merket seg at i løpet av 2005 skal en rekke delmål i strategien for opprydding av forurensa grunn nås, og ber Regjeringen legge stor vekt på at disse målene nås for å styrke troverdigheten til forurenser-betaler-prinsippet og for å komme videre med de fylkesvise tiltaksplanene og de faktiske oppryddingsaksjonene hvor miljøgifter fjernes. Komiteen vil understreke prinsippet om at forurenser betaler. Det er likevel nødvendig med en styrket satsing på oppryddingstiltak, som har som mål å rydde opp i forurensninger som medfører helseskader, alvorlig forurensning eller andre alvorlige miljøulemper.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 15 spørsmål 157 (2004-2005) fra stortingsrepresentant Øyvind Korsberg om forbud mot deponering av tekstiler. Disse medlemmer viser til svaret og at SFT ønsker å forby deponering av alt nedbrytbart avfall fra 2009. Disse medlemmer forventer at Regjeringen redegjør for eventuelle tiltak og fremlegger sitt syn ved neste års budsjett.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti minner om vedtatte målsetninger om reduksjon i bruk og utslipp av prioriterte miljøgifter, og har merket seg behovet for effektive virkemidler i arbeidet med utfasing av slike stoffer, også når det gjelder de prioriterte miljøgifter som pr. dato ikke rammes av forbudsbestemmelser etter produktforskriften.

Disse medlemmer vil understreke nødvendigheten av å utvikle mer effektive strategier for slik utfasing. Slike strategier må kombinere håndheving av substitusjonsplikten etter produktkontrollen med tiltak for stimulering av utvikling av mer miljøtilpassede produkter, samt forsvarlig destruksjon av relevante avfallstyper. Disse medlemmer vil i denne sammenheng særlig understreke behovet for utvikling av relevant statistikk for å sikre målbarhet i utfasingsarbeidet.

Komiteen er kjent med at det er et nasjonalt mål at utslippene av bl.a. PCB skal bli stanset innen 2005, og at det er forskriftsfestet et forbud mot å ha i bruk PCB-holdige lysarmaturer etter 1. januar 2005.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at det i juli 2004 ble forskriftsfestet en plikt for importører og produsenter av isolerglassruter å delta i et retursystem som skal sørge for innsamling og miljømessig forsvarlig behandling av PCB-holdige isolerglassruter.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen å rapportere om gjennomføringen av plikten som er pålagt importører og produsenter til å sørge for innsamling og forsvarlig behandling av isolerglassruter som inneholder PCB, og eventuelt fremme tiltak som sørger for en større returgrad og forsvarlig håndtering av isolerglassruter som inneholder PCB."

Flertallet er opptatt av at forbudet blir overholdt, at dette ikke svekker miljømyndighetenes autoritet, og at miljøfarlig utstyr i fortsatt bruk kan føre til forurensning og helsefare. Det har hersket noe usikkerhet rundt muligheter for fristutsettelse og hvorvidt det vil sanksjoneres mot bruk av lysrørkondensatorer med PCB etter 2004.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i 2005 redegjøre for gjennomføring av forbudet mot å ha i bruk PCB-holdige lysarmaturer fra 1. januar 2005, og for måloppnåelse for nasjonalt mål om å stanse utslippene av PCB innen 2005."

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det nå er innført en forskrift med plikt for importører og produsenter til å sørge for innsamling og forsvarlig behandling av PCB-holdige isolerglassruter.

Dette flertallet viser videre til at det nasjonale resultatmål 1 for helse- og miljøfarlige kjemikalier innebærer at utslipp av bl.a. PCB søkes stanset innen 2005. For PCB-holdige kondensatorer gjelder en forskriftsfestet plikt til å få alle slike produkter ut av bruk innen 1. januar 2005. Det er åpnet for utsettelse i tilfeller der det ikke innebærer beskyttelse av helse eller miljø.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er kjent med at det fortsatt er problemer knyttet til innsamlingen av isolerglassruter som inneholder PCB, hvor det har vært en forutsetning at bransjen selv sørget for en ordning som fungerer. Dette er ikke tilfredsstillende.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen å revurdere systemet for innsamling av isolerglassruter som inneholder PCB i sin helhet, og fremme tiltak som sørger for en vesentlig større returgrad og forsvarlig håndtering av isolerglassruter som inneholder PCB."

Disse medlemmer er kjent med at det er et nasjonalt mål at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005. Disse medlemmer er bekymret for at dette målet ikke nås, at det svekker miljømyndighetenes autoritet, og at miljøfarlig utstyr i fortsatt bruk kan føre til forurensning og helsefare.

Disse medlemmer viser til at målet har i liten grad vært kjent i offentligheten, og det har hersket stor usikkerhet rundt hvorvidt det vil bli gitt utsettelse og hvorvidt det vil sanksjoneres mot bruk av lysrørkondensatorer med PCB etter 2004.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2004 redegjøre for måloppnåelsen for nasjonalt mål at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005, konsekvensene av utestående mål, og fremme en (realistisk, men ambisiøs) tiltaksplan for å fjerne PCB-holdig elektrisk utstyr på en forsvarlig måte."

BILOPPSAMLINGSSYSTEMET

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det ikke foreligger krav som innebærer at renseanlegg for kvikksølv må installeres hos Fundia Armeringsstål AS i Rana nå. Fristen for strenge krav som vil medføre kvikksølvrensing er utsatt inntil konkurrerende skrapjernsbaserte stålverk blir pålagt tilsvarende krav. Det må uansett understrekes at den enkelte bedrift selv har ansvar for å bekoste eventuelle investeringer for å begrense forurensning. Bilvrak utgjør bare en av svært mange råstoffkilder til Fundia.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er enig at styrking og tilrettelegging av bruk av miljøteknologi bør bli mer sentralt i forhold til viktige miljøutfordringer. Disse medlemmer ber også Regjeringen vektlegge at økt utvikling og bruk av miljøteknologi har et betydelig potensial i å sikre og skape bærekraftige arbeidsplasser.

Disse medlemmer har i den forbindelse merket seg at Regjeringen ønsker å sikre en forsvarlig og miljøvennlig innsamling og behandling av bilvrak fra hele landet. Disse medlemmer støtter dette, og mener at staten har et betydelig verdikjedeansvar som eier av bilvrak. Det bør også innebære at staten sørger for at omsmelting av norske bilvrak ikke fører til miljøfarlige utslipp. Disse medlemmer påpeker i den forbindelse at Fundia Armeringsstål AS i Rana sliter med store kvikksølvutslipp fordi bl.a. bilvrak som omsmeltes inneholder kvikksølv og andre tungmetaller. Disse medlemmer er kjent med at det eksisterer teknologi som vil redusere disse utslippene betydelig, og ber Regjeringen iverksette tiltak som sørger for at denne blir tatt i bruk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har som målsetting å sikre en raskere utskifting av den norske bilparken, som vil medføre nye og sikrere biler som også forurensere mindre. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet flere ganger har foreslått å heve vrakpanten for bilvrak fra 1 500 kroner til 3 000 kroner, og har som målsetting de neste årene å heve vrakpanten til 6 000 kroner pr. vrak.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme en sak med formål om å øke utskiftningsstakten av den norske bilparken."

STØY MV.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at grenseverdiforskriften for støy var ment som oppryddingsforskriften som skulle gi beskyttelse for titusener av de støyplagede. Et premiss for hvilket støynivå som skulle gi rett til tiltak var at beregningene skulle gjøres med "tilfredsstillende ventilasjon".

Disse medlemmer har registrert at like før forskriften skal være oppfylt den 1. januar 2005, ble forskriften den 23. september 2004 endret slik at premisset nå er at "lukkede ventiler" skal være beregningsgrunnlaget.

Disse medlemmer er bekymret for at omdefineringen av beregningsgrunnlaget ikke er en reell måte å oppfylle forskriften på, men en tilsløring av grenseverdien. På dette grunnlag fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å revidere grenseverdiforskriften for støy slik at kravene til tilfredsstillende ventilasjon i tråd med byggeforskriftene oppfylles ved måling."

NYE PANTEORDNINGER

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener videre det bør innføres panteordninger for en rekke mindre elektriske og elektroniske produkter. Mobiltelefoner er egnet for en pilotordning. Disse medlemmer viser til at pant som verktøy for økt innsamling av ulike produkter brukes i dag stort sett i tilfeller der produkter kan brukes igjen, slik som ombruksflasker og spillolje. Men det finnes også eksempler der pant brukes for å øke innsamlingen av produktgrupper til gjenvinning, selv om dette er lite utstrakt. Naturvernforbundet rapporterer at det i 2003 ble solgt rundt 1,6 mill. mobiltelefoner i Norge. Av disse ble bare rundt fem pst. levert til forsvarlig håndtering.

Disse medlemmer påpeker at mobiltelefoner kan inneholde en rekke skadelige stoffer som bly, kvikksølv, bromerte flammehemmere og PCB. Under dagens ordning er det Elektronikkretur som er ansvarlig for innsamling av mobiltelefoner i Norge, gjennom en bransjeavtale med Miljøverndepartementet. Kaserte telefoner kan i dag leveres til miljøstasjoner, eller i butikker som fører mobiltelefoner. Disse medlemmer mener dette bør videreføres også ved innføringen av en panteordning.

Disse medlemmer viser til rapporten "Konkurransmessig vurdering av ordninger for produktgjenvinning" fra Konkurransetilsynet, som ble presentert i september 2004, som peker på økt bruk av pant som et viktig virkemiddel for å øke innsamlingen av en rekke produkter. Rapporten nevner mobiltelefoner som et produkt som er spesielt godt egnet for en panteordning. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å utrede panteordninger for de mest forbrukte elektriske og elektroniske produkter, og fremme forslag til et slikt system for blant annet mobiltelefoner."

Kap. 4441 Statens forurensningstilsyn

Det budsjetteres med 59,407 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 2,2 pst. i forhold til 2004.

Kap. 1444 Produktregisteret

Det foreslås bevilget 14,637 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 3,1 pst. i forhold til 2004.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. O. nr. 60 (2002-2003) fra energi- og miljøkomiteen om lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget har behandlet ratifisering av Århus-konven-

sjonen. Retten til miljøinformasjon vil berøre retten til informasjon om produkter, egenskaper og innhold, herunder også helse- og miljøfarlige kjemikalier. Disse medlemmer er enig i at "informasjon framstår etter hvert som en tredje hovedtype virkemiddel i miljøvernpolitikken".

Disse medlemmer viser til at et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, i denne innstillingen blant annet sier:

"Flertallet understreker at tilgangen til miljøinformasjon skal være kostnadsfri. Flertallet viser til at det påligger det offentlige og virksomheter en kunnskapsplikt om miljøforhold som definert i § 2."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at det med utgangspunkt i Innst. S. nr. 21 (2002-2003) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes kontroll med helse- og miljøfarlige kjemikalier, samt miljøinformasjonsloven, ikke er avsatt tilstrekkelig med midler for å skaffe den nødvendige oversikten over kjemikaliebruken som inngår i faste bearbejdede produkter som Produktregisteret bidrar til, eller til å bidra til at dette er informasjon som allmennheten får tilgang til, jf. lovens formålsparagraf.

Disse medlemmer minner om at Regjeringen i St.meld. nr. 25 (2002-2003) skriver at:

"Strengere miljøkrav fra myndigheter og forbrukere vil kunne bidra til at produksjonen vris i miljøvennlig retning."

Kjemikaliepolitikken er antageligvis det enkeltområdet hvor dette vil ha størst effekt på liv og helse. Det er samtidig klart at uten god informasjon til produsenter og forbrukere vil det være vanskelig å vri kjemikaliepolitikken i en miljøvennlig retning.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at innsatsen for å oppfylle kunnskapsplikten om miljøforhold hos det offentlige og virksomheter må styrkes, og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til virkemidler for hvordan miljøinformasjonslovens intensjoner og rettigheter skal understøttes, bl.a. gjennom å styrke, effektivisere og fornye Produktregisteret."

Kap. 1445 Miljøvennlig skipsfart

Det foreslås bevilget 2,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005.

Komiteen ser positivt på at det vert oppretta eit nytt kapittel knytta opp mot miljøvennleg skipsfart. Noreg har lenge vore ein stor sjøfartsnasjon, med stolte tradisjonar, og på sikt kan me også profilere Noreg som ein pådrivar i å gjere skipsfarten meir miljøvennleg. Det ville kunne styrka vår posisjon internasjonalt, samt faktisk føra til at skipsfarten internasjonalt blei meir miljøvennleg.

Komiteen vil også peike på at behovet er stort for å følgje betre med utviklinga når det gjeld utslepp av ballastvatn, og faren for introduksjon av framande artar i norske farvatn i samband med dette utsleppet.

Komiteen meiner det må vere et mål at Noreg så vel nasjonalt som internasjonalt blir ein pådrivar for å få fram kunnskap og tiltak retta mot dei problem utslepp av ballastvatn fører med seg.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Sjøfartsdirektoratet er underlagt MD i miljøspørsmål. Det vises også til at Norge alltid har vært en internasjonal pådriver i arbeidet med miljøutfordringene knyttet til ballastvann, jf. omtale i Regjeringens stortingsmelding om skipsfartspolitikken (St.meld. nr. 31 (2003-2004)). Disse medlemmer viser videre til at arbeidet for miljøvennlig skipsfart er styrket med 2 mill. kroner i budsjettet for 2005. Dette gir grunnlag for å styrke arbeidet med ballastvannproblematikken ytterligere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge har gode tradisjoner som en stor sjøfartsnasjon og har vært i front når det gjelder sikkerhet, utvikling og miljøkrav. Dessverre er det et faktum at regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti nå fører en politikk som medfører at norske rederi flagger ut og tusenvis av norske arbeidsplasser forsvinner ut av landet, noe som medfører at Norge ikke lenger har den samme innflytelse på internasjonale miljøkrav. Disse medlemmer mener at miljøkrav innenfor skipsfart skal være internasjonale.

Kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk

Det foreslås bevilget 336,323 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en økning på 4,7 pst. i forhold til 2004.

Komiteen legger vekt på at Statens kartverk skal være et tydelig nasjonalt fagorgan innen sitt fagområde. Virksomheten skal konsentreres om myndighetsoppgaver og tilrettelegging for den norske geodatavirksomheten. Her inngår produksjon, standardisering, forvaltning og drift av offentlige data.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at for å realisere disse målene er etaten skarpstilt, og det er gjort en nedbemanning på ca. 160 årsverk i 2003 og 2004. Samtidig er det en oppbygging av kompetanse og kapasitet for å ta hånd om tinglysningen, som gradvis blir overført fra domstolene i perioden 2004–2007. Justisdepartementet har ansvar for gjennomføring av tinglysningsreformen frem til 2007.

Flertallet viser til at i 2004 ble det gjennomført en rekke tiltak, bl.a.:

- Den konkurranserettede virksomheten i Statens kartverk er solgt til en privat aktør.

- Statsaksjeselskapet Norsk Eiendomsinformasjon har fått ansvaret for formidling av monopolinformasjon fra Statens kartverk.
- Den regionale strukturen til Statens kartverk er endret.

Disse tiltakene gjør det mulig å opprettholde innsatsen på sjøkartlegging og øke kjøp fra private på sikt.

Komiteen viser til at både offentlige institusjoner og næringslivet tilkjenner et økende behov for lett tilgjengelig og standardisert digital informasjon, og det er generelt ventet en sterk økning av samfunnets krav til stedfestet informasjon i årene som kommer. En godt utbygd infrastruktur for geodata vil bidra til effektivisering av offentlig forvaltning og privat sektor, en sikrere ferdsel samt økt verdiskapning i samfunnet.

Komiteen viser til at det er valgt fortsatt å prioritere sjøkartlegging høyest i de nærmeste årene, og ser betydningen av dette i forhold til vår langstrakte kyst og sikkerhet knyttet til skipstransport.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er enig i denne prioriteringen og målet om å sikre at norskekysten har en tilfredsstillende dekning av autoriserte sjøkart for alle viktige navigasjonsleder i løpet av 2006.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er enig i denne prioriteringen. Disse medlemmer viser til at strekningen fra Vega og nordover vil være ferdig målt i 2006/2007. Produksjonen av kart går kontinuerlig, og de siste sjøkartene vil være tilgjengelige i første halvår 2008.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke at disse medlemmer i forbindelse med behandlingen av kartmeldingen var en del av et mindretall som gikk mot privatiseringen av kartverkets markedsdivisjon, og mot nedlegging av fylkeskartkontor. Disse medlemmer er bekymret for den situasjonen kartverket befinner seg i etter at Regjeringen de siste tre årene har foreslått gjentatte kutt på kartverket, i tillegg til at det ikke har vært bevilget tilstrekkelig med omstillingsmidler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har i denne sammenheng merket seg forslaget i St.prp. nr. 25 (2004-2005) Om endringer av budsjettet for 2004, der Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til kartverket med 10 mill. kroner for inndekninger av utgifter til omstilling i 2004.

Disse medlemmer viser videre til at to av tre åremålsstillinger ved Geodesiobservatoriet på Svalbard ikke ble fornyet våren 2004, og at observatoriet siden begynnelsen av juni har hatt en ansatt til å drive observatoriet. Disse medlemmer viser til den viktige oppgave dette observatoriet har, og mener det er

uheldig at nedskjæringene av Statens kartverk har ført til en nedbemanning ved observatoriet. Disse medlemmer mener Regjeringen må finne en løsning slik at den norske innsatsen ved observatoriet kan fortsette med samme bemanning som frem til våren 2004.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett og øker derfor bevilgningen til kap. 1465 post 21 med 13 mill. kroner.

Kap. 2465 Statens kartverk

Det budsjetteres med 12,000 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er det samme som i saldert budsjett for 2004.

Kap. 5621 Statens miljøfond, renteinntekter

Det budsjetteres med 3,500 mill. kroner på dette kapitlet for 2005, som er en reduksjon på 50,0 pst. i forhold til 2004.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen vurdere regelverk som kan sikre at høyspentlinjer enten graves ned eller legges i tilstrekkelig avstand til der hvor mennesker har varig opphold. Regelverket må sikre at føre-var-prinsippet ivaretas. Regjeringen må også vurdere å innføre nasjonalt regelverk for byggegrenser mot høyspentlinjer. Regjeringen bes komme tilbake med en slik vurdering i revidert budsjett våren 2005.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen å sørge for at innovasjonsselskapet i Grenland får utvidet sitt mandat til også å omfatte bruk av gass til industrielle prosesser og løsninger for hydrogen som energibærer, uten at dette går på bekostning av utviklingen av satsingen på CO₂-håndtering. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen snarest utarbeide en oversikt over statlige eiendommer som skal avhendes og foreta en faglig vurdering av hvordan friluftsinntekstene kan ivaretas på disse.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen som et ledd i gjennomføringen av rammedirektivet for vann tilrettelegge for interkommunale prosjekter for å forbedre vannkvaliteten i forurensa vassdrag i Norge, og komme tilbake til Stortinget med dette før sommeren 2005.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet:*Forslag 5*

Stortinget ber Regjeringen sørge for at gasskraftverk i Norge blir underlagt samme rammebetingelser som andre innen EØS-området.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:*Forslag 6*

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverk og praksis med hensyn til distriktsandel på nytt, for å gjøre dette mer treffsikkert og rettferdig, slik at flomforbygning og opprydding etter flom, dekkes av staten fullt ut.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 7*

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en egen stortingsmelding om "Rikets Energitilstand" med jevne mellomrom, eksempelvis annethvert år.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide en helhetlig plan for utbygging av vindkraft i Norge, herunder sikring av nødvendig overføringskapasitet. Planarbeidet skal ikke være til hinder for fortløpende behandling av enkeltkonsesjoner.

Forslag fra Arbeiderpartiet:*Forslag 9*

Stortinget ber Regjeringen vurdere effekten av en panteordning for oljekjeler og komme tilbake til dette i budsjettet for 2006.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:*Forslag 10*

Stortinget ber Regjeringen vurdere om begrepene "villmarkspregede områder" og "inngrepsfrie områder" - som Direktoratet for Naturforvaltning har tatt i bruk - er hensiktsmessige slik de blir brukt i dag.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:*Forslag 11*

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med evalueringen av Enova om å få gjennomført en uavhengig analyse av kapitalbehovet til Enova, gitt utløsningseffekten så langt, og med en vurdering av å sette mer ambisiøse nasjonale mål for omleggingen av energimarkedet i Norge fram til 2010.

Forslag 12

Stortinget ber Enova iverksette en panteordning for gamle oljefyrer og vedkaminer.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen om å revidere grenseverdiforskriften for støy slik at kravene til tilfredsstillende ventilasjon i tråd med byggeforskriftene oppfylles ved måling.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen om å utrede panteordninger for de mest forbrukte elektriske og elektroniske produkter, og fremme forslag til et slikt system for blant annet mobiltelefoner.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 15*

Stortinget ber Regjeringen umiddelbart åpne for boring i allerede tildelte lisenser i Barentshavet-området.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen umiddelbart åpne for boring i allerede tildelte lisenser i Lofoten-området.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre petroleumsfrie soner i nordområdene.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen fremme tiltak som sikrer at byråkratiet på lokalplan følger opp Stortingets signaler om økt bruk av mikro-, mini- og småkraftverk."

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen sikre at gjennomgangen av Samlet Plan reduserer konsesjonsbehandlingstiden for store og små vannkraftutbygginger.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om teknologinøytrale støtteordninger for økt vannkraftproduksjon.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen vurdere tidligere avslåtte vannkraftutbygginger på nytt, og fremme egen sak om dette til Stortinget.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til at energimyndigheten i de nordiske landene i fellesskap samarbeider om tiltak for å sikre den nordiske kraftbalansen og sikre at kraftmarkedet fungerer bedre.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen sikre at Statnett som systemansvarlig nettselskap har virkemidler som gjør dem i stand til å sikre kraftforsyningen i kritiske perioder.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen utrede de samfunnsøkonomiske kostnader ved implementering av Kyoto-avtalen.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen legge kostnadseffektive og teknologinøytrale kriterier til grunn ved tildeling av midler til elektrisitetssparing i privathusholdninger.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen ta en gjennomgang av påstått gevinst ved å erstatte el-bruk med annen energi, og gi en orientering om dette til Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen utarbeide nytt regelverk for økonomisk støtte basert på like kriterier til frivillige miljøvernorganisasjoner og fremme dette som egen sak før behandlingen av neste års budsjett.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen sørge for at miljøvernorganisasjoner som aktivt oppfordrer til eller bevisst bryter loven for å demonstrere mot lovlige vedtak, mister all økonomisk statsstøtte.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen stoppe igangsetting av nye verneprosesser og foreta en konsekvensanalyse av gjennomført vern.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen foreslå nødvendige tiltak for å redusere konflikter i forbindelse med opprettelse av nasjonalparker, verneområder og lignende.

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen utsette ferdigstillingen av nasjonale laksefjorder og laksevassdrag inntil det er foretatt en evaluering av de eksisterende vernede områder. Evalueringen må inkludere en konsekvensanalyse for næringslivet i berørte områder.

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen fremme en sak med formål om å øke utskiftningstakten av den norske bilparken.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 33*

Stortinget ber Regjeringen legge fram en stortingsmelding om rasfaren i Norge med tiltak for bedre innsikt i skred som samfunnsrisiko, og med forslag til tiltak for å forhindre at menneskeliv og verdier går tapt. I samme sak må sammenhengen mellom rasfare og fraflytting og de samfunnsøkonomiske kostnader ved veistengninger som følge av rasfare, kartlegges. Det må videre foreslås forbedrede metoder for kost/nytteanalyser for valg av tiltak, som tar bedre hensyn til lokal risiko og skadeomfang, psykisk utrygghet og distrikthensyn i beregningene.

Forslag 34

Stortinget ber Regjeringen snarest å etablere nye retningslinjer som sikrer at nye eller eksisterende høyspentlinjer (jf. Årum-saken) enten graves ned eller legges i tilstrekkelig avstand fra områder hvor mennesker har varig opphold, slik at føre-var-prinsippet benyttes for å redusere konsekvensene av en eventuell sammenheng mellom nærhet til kraftlinjer og forekomsten av kreft.

Det må også innføres nasjonale byggegrenser mot eksisterende høyspentlinjer. Forskningsinnsatsen for å redusere usikkerheten rundt risikobildet knyttet til opp-

hold innenfor elektromagnetiske korridorer skapt av høyspentledninger, må intensiveres.

Forslag 35

Planen for utbygging av vindkraft i Norge skal konkretisere hvordan man vil nå et mål om 5 TWh vindkraft innen år 2010.

Forslag 36

Stortinget ber Regjeringen sørge for at bevilgningene til ENOVA gradvis økes gjennom økt påslag i nettтарiffen. Påslaget i nettтарiffen må øke til 2 øre fram til 2006.

Forslag 37

Stortinget ber Regjeringen klargjøre mandatet til PETROMAKS, slik at teknologiutvikling i forhold til CO₂-injeksjon blir et klart mål for programmet.

Forslag 38

Stortinget ber Regjeringen sørge for at Statnett ikke bidrar til å forverre klimaregnskapet og egen inntjening gjennom subsidier til produksjon av fossil energi.

Forslag 39

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med evalueringen av SNOs organisering og arbeidsmåter i Fri-luftslivets år, 2005, å legge fram en egen melding om virksomhet knytta til naturtilsyn og oppsyn, hvor eksisterende virksomhet evalueres og eventuell omorganisering og endret myndighetsutøvelse vurderes.

Forslag 40

Stortinget ber Regjeringen å revurdere systemet for innsamling av isolerglassruter som inneholder PCB i sin helhet, og fremme tiltak som sørger for en vesentlig større returgrad og forsvarlig håndtering av isolerglassruter som inneholder PCB.

Forslag 41

Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2004 redegjøre for måloppnåelsen for nasjonalt mål at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005, konsekvensene av utestående mål, og fremme en (realistisk, men ambisiøs) tiltaksplan for å fjerne PCB-holdig elektrisk utstyr på en forsvarlig måte.

Forslag 42

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til virkemidler for hvordan miljøinformasjonslovens intensjoner og rettigheter skal understøttes, bl.a. gjennom å styrke, effektivisere og fornye Produktregisteret.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 43*

Stortinget ber Regjeringen om å utrede en ordning med kommunale næringsfond, som skal kompensere lokalsamfunn for særlig store negative effekter på næringsliv og bosetting, og for omstillingsbehov som følge av nasjonal naturforvaltningspolitikk. Opprettelse av nasjonalparker og andre store verneområder og høy forekomst av store rovdyr er tiltak det er særlig aktuelt å kompensere for.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

**A. Rammeområde 12
(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	109 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	22 400 000	
	22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	21 500 000	
	70	Internasjonalisering av petroleumsvirk- somheten, <i>kan overføres</i>	18 500 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 450 000	
	72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet	7 600 000	
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)		
	1	Driftsutgifter	152 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	55 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 500 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	217 900 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)		
	1	Driftsutgifter	247 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	51 900 000	
	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	71 850 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	70	Tilskudd til lokale elforsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	700 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overførings- tariffer	17 500 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
	74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	24 000 000	
1827		Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 4827)		
	50	Administrasjon	6 500 000	
	51	Overføring til innovasjonsvirksomheten	45 900 000	
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829)		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	50	Norges forskningsråd	393 300 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklings- tiltak, <i>kan overføres</i>	8 900 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)		
	30	Investeringer	22 000 000 000	
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 200 000 000	
2490		NVE Anlegg (jf. kap. 5490, 5491 og 5603)		
	24	Driftsresultat		
		1 Driftsinntekter	-43 000 000	
		2 Driftsutgifter	36 500 000	
		3 Avskrivninger	5 400 000	
		4 Renter av statens kapital	1 100 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	5 000 000	
		Totale utgifter		24 722 000 000
Inntekter				
4810		Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)		
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	2 800 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 900 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	9 500 000	
	8	Inntekter barnehage	3 900 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)		
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	25 100 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	42 800 000	
	40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	15 400 000	
4827		Miljøvennlig gassteknologi (jf. kap. 1827)		
	80	Fondsavkastning	45 900 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)		
	50	Overføring fra fondet	144 000 000	
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	70	Garantiprovisjon, Statnett SF	10 100 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	118 700 000 000	
		2 Driftsutgifter	-21 600 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 300 000 000	
		4 Avskrivninger	-14 900 000 000	
		5 Renter av statens kapital	-7 700 000 000	73 200 000 000
	30	Avskrivninger	14 900 000 000	
	80	Renter av statens kapital	7 700 000 000	
5490		NVE Anlegg (jf. kap. 2490)		
	1	Salg av utstyr mv.	1 000 000	
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	80	Renter, Statnett SF	48 500 000	
		Totale inntekter		96 181 900 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

II

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglarhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan:

1. utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning pro et contra-oppgjør i forbindelse med salg av SDØE-andeler under:

- a) kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 25 Pro et contra-oppgjør.
  - b) kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 1 Pro et contra-oppgjør.
2. utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820	75	Norges vassdrags- og energidirektorat Tilskudd til sikringstiltak	2,5 mill. kroner
1825	74	Omlegging av energibruk og energiproduksjon Naturgass	20,0 mill. kroner
1827	51	Miljøvennlig gassteknologi Overføring til innovasjonsvirksomheten	50,0 mill. kroner
1830	50	Energiforskning Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	
1800	21	Olje- og energidepartementet Spesielle driftsutgifter	2,5 mill. kroner
1815	70	Petoro AS Administrasjon	35,0 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitte bevilgninger under SDØE

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan godkjenne at Petoro AS kan pådra forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440, hvor øvre grense

for SDØEs forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. Verdioppgradering av statens gass etter avsetningsinstruksen.
2. Pre-interessentskapsfasen ved anlegg av nye

rørledninger i tilknytning til norsk kontinentalsokkel.

3. Utviklingsprosjekter under Gassled.

VIII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
4. Det må være bevilgningsmessig dekning for investeringene under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

IX

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

X

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i

forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XI

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2005 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003-2004), kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. Overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. Forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. Ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. Overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XIII

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at innovasjonsvirksomheten i Grenland, under kap. 1827, gis unntak fra bevilgningsreglementet § 4 om bruttobudsjettering.

Rammeuavhengig vedtak

XIV

Stortinget ber Regjeringen signalisere langsiktighet og forutsigbarhet når det gjelder avgiftsfritak for gjenvunnet energi, for å få utløst investeringer på området.

**B. Rammeområde 13
(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)		
	1	Driftsutgifter	159 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 789 000	
	70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	30 000 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	38 007 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	23 713 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	8 371 000	
	79	Den nordiske verdensarvstiftelsen	3 500 000	
	80	Tilskudd til universell utforming og tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 400 000	
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410)		
	21	Miljøovervåkning og miljødata	85 657 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	93 086 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	116 518 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	5 000 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	15 151 000	
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)		
	1	Driftsutgifter	26 865 000	
	61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i> ..	8 500 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i> ...	29 335 000	
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)		
	1	Driftsutgifter	55 899 000	
	30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	10 391 000	
	31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	21 171 000	
	32	Skjærgårdspark mv., <i>kan overføres</i>	13 195 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)		
	1	Driftsutgifter	78 579 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 721 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	34 405 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
	33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	56 868 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	5 100 000	
	35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	57 213 000	
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	100 200 000	
	72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	77 006 000	
	73	Forebyggende og konfliktdepdende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	32 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	15 520 000	
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap ..	1 010 000	
	77	Tilskudd til nasjonalparksenter, <i>kan overføres</i>	11 400 000	
	78	Friluftsrådernes landsforbund og inter- kommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i> ...	5 300 000	
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)		
	1	Driftsutgifter	76 576 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	22 650 000	
	50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000	
	72	Vern og sikring av fredete og bevarings- verdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	110 230 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 953 000	
	74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	29 004 000	
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	900 000	
1432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 4432)		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	13 000 000	
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)		
	1	Driftsutgifter	190 263 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 450 000	
	39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	64 880 000	
	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	127 368 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslags- bevilgning</i>	68 000 000	
1444		Produktregisteret		
	1	Driftsutgifter	14 637 000	
1445		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk		
	21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i>	336 323 000	
2465		Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-556 323 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	544 034 000	
	3	Avskrivninger	9 274 000	
	4	Renter av statens kapital	3 015 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
		Totale utgifter		2 594 193 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Inntekter				
4400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400)		
	2	Ymse inntekter	93 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	643 000	
	21	Oppdragsinntekter	737 000	
4410		Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 1410)		
	50	Refusjon av diverse fond	4 000 000	
4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)		
	51	Refusjoner fra Viltfondet	53 700 000	
	52	Refusjoner fra Statens fiskefond	16 500 000	
4426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426)		
	1	Ymse inntekter	118 000	
4427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427)		
	1	Ymse inntekter	6 791 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 892 000	
	54	Gebyrer	2 300 000	
4429		Riksantikvaren (jf. kap. 1429)		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	3 167 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 170 000	
4432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 1432)		
	80	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	13 000 000	
4441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441)		
	4	Gebyrer	21 059 000	
	5	Leieinntekter	918 000	
	8	Inntekter fra salg av bilvrak	32 774 000	
	9	Internasjonale oppdrag	4 656 000	
5621		Statens miljøfond, renteinntekter		
	80	Renteinntekter	3 500 000	
		Totale inntekter		167 018 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningene under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 1	kap. 4427 post 1
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 9 og 54
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1432 post 50	kap. 4432 post 80
kap. 1441 post 1	kap. 4441 postene 4, 5 og 9

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.
3. overskride bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning, post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

II

Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomi-

seringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

IV

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan omdisponere inntil 3 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426	32	Statens naturoppsyn Skjærgårdsparker mv.	2,0 mill. kroner
1441	39	Statens forurensningstilsyn Oppryddingstiltak	25,0 mill. kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 gir tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400	78	Miljøverndepartementet Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	141,0 mill. kroner
1427	30	Direktoratet for naturforvaltning Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	15,2 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	65,0 mill. kroner
	33	Statlige erverv, barskogvern	62,5 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	69,0 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	47,7 mill. kroner
	52	Overføring til skogvern under Jordfondet	32,0 mill. kroner
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre	2,0 mill. kroner
1429	72	Riksantikvaren Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	8,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
	74	Fartøyvern	8,0 mill. kroner

VII

Kjøp av makeskifteareal

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan benytte inntil 8 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, til kjøp av arealer som senere kan makeskiftes med barskogarealer som blir vernet.

Rammeuavhengige vedtak

VIII

Stortinget ber Regjeringen om at det i samarbeid med organisasjonene innenfor primærnæringene utarbeides en strategi for å redusere konfliktnivået i naturforvaltningen.

IX

Stortinget ber Regjeringen å rapportere om gjennomføringen av plikten som er pålagt importører og produsenter til å sørge for innsamling og forsvarlig behandling av isolerglassruter som inneholder PCB, og eventuelt fremme tiltak som sørger for en større returgrad og forsvarlig håndtering av isolerglassruter som inneholder PCB.

X

Stortinget ber Regjeringen i 2005 redegjøre for gjennomføring av forbudet mot å ha i bruk PCB-holdige lysarmaturer fra 1. januar 2005, og for måloppnåelse for nasjonalt mål om å stanse utslippene av PCB innen 2005.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 2. desember 2004

Bror Yngve Rahm

leder

Sylvia Brustad**Inger S. Enger**

ordf. for kap. 1426, 1820, 4426, 4820,
5608 og 5621

Øyvind Halleraker

ordf. for kap. 1830

Rolf Terje Klungland

ordf. for kap. 1827 og 4827

Synnøve Konglevoll

ordf. for kap. 1427, 2422,
4427 og 5322

Øyvind Korsberg

ordf. for kap. 1444, 1465
og 2465

Hallgeir H. Langeland

ordf. for kap. 1441, 1445, 4441
og 4860

Ingmar Ljones

ordf. for kap. 1429, 1432, 2440, 2490,
4429, 4432, 4829 og 5490

Ingvild Vaggen Malvik

ordf. for kap. 1400, 1825
og 4400

Siri A. Meling

ordf. for kap. 1410, 1425,
4410 og 4425

Leif Frode Onarheim

ordf. for kap. 1815

Øyvind Vaksdal

ordf. for kap. 1800, 1810
og 4810

